

Motion till riksdagen 2012/13:U306

av **Urban Ahlin m.fl. (S)**

En rättvis värld

Innehållsförteckning

Förslag till riksdagsbeslut	4
1 Inledning	9
2 Utvecklingspolitik.....	11
2.1 Inledning	11
2.2 Utgångspunkter och resultatmål.....	12
2.3 Politik för global utveckling.....	13
2.4 Fattigdomsbekämpning, jobb och tillväxt.....	14
2.5 Jämställdhet och kvinnors rättigheter.....	15
2.6 Konflikthantering – fred och säkerhet.....	16
2.7 Demokrati och mänskliga rättigheter	17
2.8 Klimat	18
2.9 Det civila samhället och informationsarbete	19
2.10 Multilateralt och humanitärt bistånd samt bistånd via EU	19
2.11 Kvalitetssäkring av svenskt utvecklingssamarbete.....	20
3 Globalisering.....	22
3.1 Den svenska välfärdsmodellen behövs i globaliseringen	23
3.2 Fri, rättvis och hållbar handel.....	25
3.3 Finansiella institutioner.....	29
3.4 Tygla spekulationsekonomin.....	30
3.5 Avskaffa jordbrukssubventionerna.....	30
3.6 Miljön kräver samarbete över gränserna	31
3.7 Företagens ansvar.....	32
3.8 Kamp mot korruption en förutsättning för utveckling.....	33
4 Mänskliga rättigheter	33
4.1 Regelverk kring mänskliga rättigheter	34
4.2 Dödsstraff och tortyr	35
4.3 Mänskliga rättigheter i arbetslivet.....	36
4.4 Kvinnors rättigheter	38
4.5 Handel med människor	41
4.6 Situationen för minoriteter	42
4.7 Hbt-personers rättigheter.....	43

Fel! Okänt namn på

4.8	Rättssäkerhet i kampen mot terrorism	44
4.9	Enskilda fall och Dawit Isaak	45
4.10	FN:s råd för mänskliga rättigheter	45
4.11	Internationella brottmålsdomstolen.....	46
4.12	Skyldigheten att skydda	47
4.13	Barn i världen.....	48
5	FN och folkrätten.....	49
6	Säkerhetspolitik.....	54
6.1	Nya hot och en modern säkerhetspolitik.....	54
6.2	Kvinnor i konflikter	58
6.3	EU:s krishantering	60
7	En offensiv nedrustningspolitik.....	61
7.1	Massförstörelsevapen.....	63
7.2	Konventionella vapen	64
7.3	Klustervapen	65
7.4	Krigsmateriel	66
7.5	Socialdemokraternas tolvpunktsprogram för nedrustning: En svensk offensiv mot massförstörelsevapen och för nedrustning	66
8	Närområdet: Nordiskt samarbete, Östersjön och Barents	69
8.1	Det nordiska samarbetet.....	69
8.2	Samarbete i norra Europa.....	69
8.3	Arktis	70
8.4	Gränshinder.....	72
8.5	Nordiska rådet.....	72
8.6	Närområdet	73
8.7	Barentssamarbetet.....	73
8.8	Östersjön	75
9	Europa och Europeiska unionen.....	77
9.1	Grunden för EU-samarbetet.....	77
9.2	EU:s grannskap.....	78
9.3	Öster om EU	79
9.4	Söder om EU.....	81
9.5	Ökad öppenhet och insyn inom EU	82
9.6	Ett föredöme för det internationella samarbetet.....	83
9.7	En bättre värld.....	83
9.8	Europaparlamentets säte	85
10	Afrika	85
10.1	Afrikapolitiken, ett samarbete i förändring	85
10.2	Arbete, tillväxt och fackliga rättigheter.....	87
10.3	Utvecklingssamarbete och partnerskap	90
10.4	Avkolonisering, demokrati, mänskliga rättigheter och god sambälsstyrning.....	90
10.5	Hälsa och utbildning – grundläggande rättigheter	91
10.6	Ett jämställt samhälle	92
10.7	Miljö, energi, klimat och hållbar utveckling	93
10.8	Säkerhet och konflikter	93
10.9	Afrikas horn	94

Fel! Okänt namn på

10.10	Sahel.....	96
10.11	Etiopien.....	96
10.12	Eritrea.....	96
10.13	Sudan och Sydsudan	97
10.14	Västsahara	97
10.15	Zimbabwe	98
11	Mellanöstern	98
11.1	Israel och Palestina.....	98
11.2	Syrien	100
11.3	Iran	100
12	Asien.....	101
12.1	Demokrati, mänskliga rättigheter och jämställdhet	102
12.2	Relationer med Asien.....	104
12.3	Kina.....	106
13	Latinamerika.....	107
13.1	Colombia.....	108
13.2	Chile.....	110
13.3	Mexiko	110
13.4	Kuba.....	110
13.5	Nicaragua	111
14	Europarådet.....	112
14.1	Arbete för demokratisk utveckling.....	113
14.2	Mediesituationen.....	114
14.3	Europakonventionen och EU	114
14.4	Europarådets konvention om våld mot kvinnor och våld i nära relationer.....	114
14.5	Kvinnors sexuella och reproduktiva rättigheter	115
14.6	Hbt-rättigheter.....	115
15	OSSE:s parlamentariska församling	115
16	Sveriges representation i världen.....	116

Fel! Okänt namn på

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 1 Inledning.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 2.1 Inledning.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 2.2 Utgångspunkter och resultatmål.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 2.3 Politik för global utveckling.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 2.4 Fattigdomsbekämpning, jobb och tillväxt.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 2.5 Jämställdhet och kvinnors rättigheter.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 2.6 Konflikthantering – fred och säkerhet.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 2.7 Demokrati och mänskliga rättigheter.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 2.8 Klimat.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 2.9 Det civila samhället och informationsarbete.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 2.10 Multilateralt och humanitärt bistånd samt bistånd via EU.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 2.11 Kvalitetssäkring av svenskt utvecklingssamarbete.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 3 Globalisering.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 3.1 Den svenska välfärdsmodellen behövs i globaliseringen.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 3.2 Fri, rättvis och hållbar handel.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 3.3 Finansiella institutioner.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 3.4 Tygla spekulationsekonomin.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 3.5 Avskaffa jordbrukssubventionerna.
19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 3.6 Miljön kräver samarbete över gränserna.
20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 3.7 Företagens ansvar.

Fel! Okänt namn på

21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 3.8 Kamp mot korruption en förutsättning för utveckling.
22. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 4 Mänskliga rättigheter.
23. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 4.1 Regelverk kring mänskliga rättigheter.
24. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 4.2 Dödsstraff och tortyr.
25. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 4.3 Mänskliga rättigheter i arbetslivet.
26. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 4.4 Kvinnors rättigheter.
27. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 4.5 Handel med människor.
28. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 4.6 Situationen för minoriteter.
29. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 4.7 Hbt-personers rättigheter.
30. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 4.8 Rättssäkerhet i kampen mot terrorism.
31. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 4.9 Enskilda fall och Dawit Isaak.
32. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 4.10 FN:s råd för mänskliga rättigheter.
33. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 4.11 Internationella brottmålsdomstolen.
34. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 4.12 Skyldigheten att skydda.
35. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 4.13 Barn i världen.
36. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 5 FN och folkrätten.
37. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 6.1 Nya hot och en modern säkerhetspolitik.
38. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 6.2 Kvinnor i konflikter.
39. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 6.3 EU:s krishantering.
40. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 7 En offensiv nedrustningspolitik.
41. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 7.1 Massförstörelsevapen.
42. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 7.2 Konventionella vapen.
43. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 7.3 Klustervapen.

Fel! Okänt namn på

44. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 7.4 Krigsmateriel.
45. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 7.5 Socialdemokraternas tolvpunktsprogram för nedrustning: En svensk offensiv mot massförstörelsevapen och för nedrustning.
46. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 8.1 Det nordiska samarbetet.
47. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 8.2 Samarbete i norra Europa.
48. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 8.3 Arktis.
49. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 8.4 Gränshinder.
50. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 8.5 Nordiska rådet.
51. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 8.6 Närområdet.
52. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 8.7 Barentssamarbetet.
53. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 8.8 Östersjön.
54. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 9.1 Grunden för EU-samarbetet.
55. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 9.2 EU:s grannskap.
56. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 9.3 Öster om EU.
57. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 9.4 Söder om EU.
58. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 9.5 Ökad öppenhet och insyn inom EU.¹
59. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 9.6 Ett föredöme för det internationella samarbetet.
60. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 9.7 En bättre värld.
61. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 9.8 Europaparlamentets säte.¹
62. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 10.1 Afrikapolitiken, ett samarbete i förändring.
63. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 10.2 Arbete, tillväxt och fackliga rättigheter.
64. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 10.3 Utvecklingssamarbete och partnerskap.
65. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 10.4 Avkolonisering, demokrati, mänskliga rättigheter och god samhällsstyrning.

Fel! Okänt namn på

66. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 10.5 Hälsa och utbildning – grundläggande rättigheter.
67. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 10.6 Ett jämställt samhälle.
68. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 10.7 Miljö, energi, klimat och hållbar utveckling.
69. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 10.8 Säkerhet och konflikter.
70. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 10.9 Afrikas horn.
71. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 10.10 Sahel.
72. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 10.11 Etiopien.
73. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 10.12 Eritrea.
74. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 10.13 Sudan och Sydsudan.
75. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 10.14 Västsahara.
76. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 10.15 Zimbabwe.
77. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 11.1 Israel och Palestina.
78. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 11.2 Syrien.
79. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 11.3 Iran.
80. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 12 Asien.
81. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 12.1 Demokrati, mänskliga rättigheter och jämställdhet.
82. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 12.2 Relationer med Asien.
83. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 12.3 Kina.
84. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 13 Latinamerika.
85. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 13.1 Colombia.
86. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 13.2 Chile.
87. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 13.3 Mexiko.
88. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 13.4 Kuba.

Fel! Okänt namn på

89. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 13.5 Nicaragua.
90. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 14 Europarådet.
91. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 14.1 Arbete för demokratisk utveckling.
92. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 14.2 Mediesituationen.
93. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 14.3 Europakonventionen och EU.¹
94. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 14.4 Europarådets konvention om våld mot kvinnor och våld i nära relationer.
95. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 14.5 Kvinnors sexuella och reproduktiva rättigheter.
96. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 14.6 Hbt-rättigheter.
97. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 15 OSSE:s parlamentariska församling.
98. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 16 Sveriges representation i världen.¹

¹ Yrkandena 58, 61, 93 och 98 hänvisade till KU.

1 Inledning

För att hantera utmaningarna i dagens föränderliga värld vill Socialdemokraterna se en ny inriktning på Sveriges utrikespolitik. Arbetet mot klimatförändringar, opålitliga finanssystem och orättvisor samt kampen för demokrati och mänskliga rättigheter måste bedrivas med kraft.

"I dagens värld angår allt alla." Vaclav Havel

En rättvis värld är möjlig. Det är alla människors frigörelse, utveckling och rätten till arbete vår internationella politik syftar till. Vi vill utrota fattigdomen, skapa en säkrare värld, stärka demokratin och respekten för de mänskliga rättigheterna.

Globaliseringen fortsätter att öppna världen för Sverige och att öppna Sverige för världen. Det är en i grunden mycket positiv utveckling. Den snabba tekniska utvecklingen och tillgången på information, de globala marknaderna och handeln, rörligheten på arbetsmarknaden och det ökande resandet – utvecklingen har gjort oss alltmer till globala medborgare. Kopplingarna är tydliga mellan utvecklingen i världen och våra jobb, vår miljö och vår mat, vår säkerhet och hälsa här i Sverige.

Vi socialdemokrater har alltid varit en del av en internationell rörelse med ett engagemang för människor i andra länder och den värld vi har gemensamt. Fattigdom, miljöförstöring, förtryck och orättvisor har upprört socialdemokrater i alla tider. Idag delas känslan av globalt gemensamt ansvar av så många fler, och över detta gläds vi. Det är en styrka idag när så många av våra utmaningar delas globalt.

Klyftorna ökar mellan fattiga och rika människor inom våra länder, och mellan fattiga och rika länder. Finansmarknadens bonusstinna aktörer har genom girighet och omdömeslöshet maximerat sina vinster och kastat världen in i en finansiell katastrof. De ekonomiska och finansiella kriserna har avlöst varandra och utgör tydliga exempel på hur de globala klyftorna påverkar oss i vardagen, våra jobb, vår välfärd och ekonomi, var vi än bor i världen. Allra hårdast drabbas de fattigaste. Stigande arbetslöshet rycker tusentals från välfärd och utveckling. Det leder till ökade sociala spänningar i alla länder. Kraftigt varierande tillgång och prisutveckling på livsmedel har drabbat de fattiga hårt. Omkring en miljard människor hungrar i världen.

Både opålitligheten hos finansmarknaderna och klimatkrisen kräver att globala politiskt hållbara lösningar med bindande regler kommer till stånd. Vi måste alla, demokratiskt, hjälpas åt att vrida utvecklingen i hållbar riktning – ekonomiskt, socialt och miljömässigt.

Vi ser idag de klassiska politiska motsättningarna på den globala arenan. Internationella företag kan utnyttja den gränslösa världen och placera sin produktion där arbetare inte ens har ett grundläggande skydd. Fria fackföreningar och fackliga rättigheter är viktiga i kampen för global rättvisa. Vi socialdemokrater har ett särskilt ansvar för att stödja det internationella fackliga arbetet, och för att i alla sammanhang stå upp för människors fri- och rättigheter på en alltmer globaliserad arbetsmarknad. Sverige bör vara en pådrivande kraft för att ILO:s kärnkonventioner implementeras i alla länder.

Fel! Okänt namn på

De mänskliga rättigheterna utgör en okränkbar helhet. Vi anser att de medborgerliga, politiska, ekonomiska, sociala och kulturella fri- och rättigheterna är universella, odelbara och individuella. De får inte inskränkas. Respekten för de mänskliga rättigheterna är ett uttryck för socialdemokratis grundläggande värderingar och en förutsättning för demokrati. Därför är det självklart för oss att kritisera regimer som kränker de mänskliga rättigheterna, samtidigt som vi måste leva upp till våra egna nationella åtaganden.

Den arabiska vårens kraftfulla krav på frihet och demokrati måste få omvärldens stöd för att möjliggöra en omvandling från auktoritära regimer till demokratiska samhällen.

I Europa har vi sett en fantastisk utveckling de senaste decennierna, även om vi i dagsläget ser allvarligt på att utvidgningsagendan förlorat fart. Genom att dörren hölls öppen för nya medlemmar till Europeiska unionen har fler tidigare kommunistdiktaturer reformerats och demokratiserats. Framväxten av EU-samarbetet har varit avgörande för vår kontinents välstånd.

EU måste fortsätta utvecklas inom de områden där EU bäst kan skapa gemensamma lösningar på gemensamma problem. Vi vill att EU ska vara en union för hållbar tillväxt och full sysselsättning. Ett väl fungerande EU bidrar till ett starkt och tryggt Sverige. Klimat- och miljöarbetet inom EU är ett av de bästa exemplen på hur vi gemensamt kan möta hot som inget land kan klara ensamt. Vi vill också stärka EU som global aktör för utveckling, rättvisare handel och försvarare av demokratin. EU:s arbetsformer måste bli öppnare och effektivare.

EU måste fortsätta att utveckla en politik som genomsyras av folkrätten och de mänskliga rättigheterna. Samarbetet med FN måste stärkas.

I Ryssland ser vi oroande tecken på att mänskliga rättigheter och pressfrihet kränks. Sverige måste klara att skapa ett förtroendefullt samarbete med Ryssland samtidigt som vi ska kritisera det vi anser är fel i rysk politik.

I Asien har det skett en remarkabel minskning av antalet fattiga genom en stark ekonomisk tillväxt under lång tid. Asien har genom det fått en alltmer ökad ekonomisk och politisk makt.

Efter demokratiseringsvågen i Latinamerika ökar kontinentens politiska och ekonomiska betydelse i takt med framgångsrika sociala och ekonomiska reformer i länder som Brasilien.

I Afrika finns fortfarande konflikter och fattigdom men vi ser också ökad tillväxt, demokratisering och utveckling. Vårt politiska program för Afrika bygger på uthålliga relationer och långvarigt partnerskap.

Vi socialdemokrater vill att globaliseringens fördelar ska komma alla till del. Det kräver att människan sätts före marknaden. Fred, demokrati, respekt för de mänskliga rättigheterna och ekonomisk utveckling är grundläggande och att vi lyckas demokratisera globaliseringen och globalisera demokratin. I en värld som blir alltmer gränslös behöver demokratin bryta igenom för att påverka globalt. Större ansträngningar måste satsas på att öka antalet demokratiska stater i världen. Ett lands inflytande på global nivå måste vara beroende av ett eget demokratiskt styrelseskick.

Vi socialdemokrater tror inte på ödet. Det är vår övertygelse att världen formas av de människor som befolkar den. Kan människor förstöra och förtrycka, så kan människor i samverkan skapa en bättre värld.

2 Utvecklingspolitik

2.1 Inledning

För 50 år sedan lades proposition 100 om svenskt utvecklingsbistånd fram. Ett halvt sekel av solidaritet och utvecklingsfrämjande har gått. Om ett år har det gått ett decennium sedan riksdagen antog politiken för global utveckling, också ett viktigt och framsynt steg för den svenska utvecklingspolitiken.

Utvecklingen i världen har gått framåt. Fler länder har demokratiskt styrelseskick än tidigare, flera av FN:s millenniemål har redan uppnåtts och några till kan hinna infrias fram till 2015. För första gången i historien kan fattigdomen göras till historia – om den politiska viljan finns.

Samtidigt präglas världen av djupa orättvisor inom och mellan länder. 900 miljoner människor lägger sig hungriga varje kväll och miljarder lever i fattigdom. Parallellt med snabb tillväxt har vi i flera år i världen sett ökande sociala och ekonomiska klyftor och allt värre klimat- och miljöhot. Finans-, livsmedels- och klimatkriser drabbar de redan fattiga hårdast. De ekonomiska kriserna har också gjort att allt fler länder inte håller vad de lovar i det internationella biståndet samtidigt som andra finansiella flöden, exempelvis handel och investeringar samt remitteringar, också minskar.

Utvecklingspolitiken står inför nya utmaningar och möjligheter och måste förändras i takt med att världen gör det. Ny metodik och nya mål har slagits fast bland annat genom Parisagendan och senast Busanmötet.

Majoriteten av världens fattiga människor lever nu i medelinkomstländer. Det innebär att vi knappast längre kan tala om utvecklingsländer respektive utvecklade länder. Samtidigt finns stora behov av solidaritetshandlingar för att bekämpa fattigdom och främja utveckling. Ett sådant agerande måste komma både från den traditionellt rika världen och inom berörda länder. Det ställer krav på ett nytt utvecklingssamarbete där andra samarbetsformer och relationer sker med länder som inte längre kommer ifråga för traditionellt utvecklingssamarbete. Samtidigt får inte dörren stängas helt för denna form. Särskilt FN:s utvecklingsinsatser kan spela en roll i medelinkomstländernas införande av bättre institutioner och policyer.

Många av dessa länder kliver också fram som ekonomiska och politiska stormakter. Nya aktörer kommer till i utvecklingssamarbetet och andra finansiella flöden än traditionellt bistånd spelar allt större roll. Positiva trender måste tas tillvara samtidigt som de negativa bekämpas.

För varje biståndskrona försvinner många gånger flera kronor i kapitalflykt – medel som utvecklingsländerna behöver använda till fattigdomsbekämpning och samhällsservice. Inom OECD och inom EU pågår olika arbeten kring detta, exempelvis krav på land-till-landrapportering som ett verktyg mot skat-

Fel! Okänt namn på

teflykt och korruption. Ökad öppenhet skulle göra det lättare att följa upp företagets verksamhet och skulle leda till skärpta förhållningssätt. Det är självfallet något vi socialdemokrater välkomnar. Sverige har också alla förutsättningar att vara ett föregångsland för skatteuppbörd och skatteförvaltning och bör därför vara pådrivande i det internationella arbetet på detta område.

Allt fler människor manifesterar kraftfulla krav på frihet och demokrati. Det finns nu en större medvetenhet om att kvinnors frigörelse för hela samhällsutvecklingen framåt.

2.2 Utgångspunkter och resultatmål

Utvecklingspolitiken handlar om att minska fattigdomen i världen och främja utveckling. Kortsiktig välgörenhet lindrar nöd för stunden men utvecklingspolitik handlar om långsiktiga strategiska åtgärder för utveckling. Politiken ska ta sin utgångspunkt i människors egna drivkrafter att skapa utveckling.

Socialdemokraternas agenda för internationellt utvecklingssamarbete syftar till att minska fattigdomen och orättvisorna i världen samt bidra till en hållbar och demokratisk utveckling. Alla politikområden måste sträva åt samma håll för att skapa global hållbar utveckling.

Det långsiktiga målet för det svenska internationella utvecklingssamarbetet måste vara att samarbetsländerna blir öppna, fria, demokratiska, socialt och ekonomiskt utvecklade stater. Det här är ett mycket långsiktigt mål och tar i de allra flesta fallen flera decennier att förverkliga.

FN:s rapport 2012 om millenniemålen visar glädjande att fyra delmål har uppnåtts: halverad fattigdom, förbättrade levnadsvillkor i världens slumområden, att lika många flickor som pojkar börjar skolan samt ökad tillgång till rent vatten. För att värna gjorda framsteg och för att öka ansträngningarna att uppnå resterande mål krävs att världens ledare håller fast vid de åtaganden som millenniemålen innebär. Inte minst måste mål åtta om globalt partnerskap med ökat bistånd, rättvisare handel och minskade skuldbördor uppfyllas.

Också FN-konferensen om hållbar utveckling som hölls i Rio framhåller vikten av hållbara utvecklingsmål som gäller såväl ekonomisk, social som miljömässig utveckling, även efter millenniemålen 2015.

Utgångspunkterna för vilka områden för utvecklingssamarbete som Sverige ska engagera sig i ska i första hand vara där Sverige har goda erfarenheter och kunskaper inom ett område som vi kan dela med andra länder. Det kan till exempel gälla jämställdhet, jämlikhet, miljöteknik och sociala trygghets-system.

För oss socialdemokrater är människan målet – hennes utveckling och frihet, hennes vilja att växa, hennes ansvarskänsla för kommande generationer, hennes solidaritet med andra. Det är alla människors frigörelse politiken syftar till. Därför vill socialdemokrater bekämpa ekonomiska och sociala klyftor, vidga solidariteten och bidra till en värld där fattigdom och maktlöshet hör till det förgångna.

Bistånd kan, rätt använt, vara en katalysator för ökad utbildning, jämlikhet och framtidstro, men också ett sätt att bekämpa korrumpierade odemokratiska

styrelseskick. Tillsammans med insatser på andra områden skapar bistånd förutsättningar för utveckling.

Vi socialdemokrater vill att det svenska utvecklingssamarbetet ska präglas av hög ambition, hög kvalitet och ge resultat. Vi vill att Sverige ska ge 1 procent av bruttonationalinkomsten i bistånd.

2.3 Politik för global utveckling

Politik för global utveckling, PGU, som antogs 2003, var på sin tid banbrytande. PGU innebar högt ställda krav på att alla politikområden ska sträva mot samma mål – en hållbar global utveckling. PGU utgår från ett rättighetsperspektiv och de fattigas perspektiv. Själva kärnan är alltså att en samstämmig politik på alla områden ska bidra till en hållbar utveckling i världen. Den bygger på insikten att utvecklingssamarbete är en viktig del, och att den politik som förs på exempelvis miljö-, jordbruks- och handelsområdena är minst lika viktig för fattigdomsbekämpning och global utveckling. När riksdagen antog denna politik var Sverige först i världen med ett brett svar på hur Millenniedeclarationen och millenniemålen skulle genomföras.

Utöver vikten av internationell samverkan är det också viktigt att olika aktörer i samhället medverkar – fackföreningar, organisationer, näringslivet, kommuner med flera.

Tyvärr verkar regeringen ha tryckt på pausknappen gällande PGU-arbetet. I många stycken har regeringens politik medfört en oroande perspektivförskjutning, där solidaritet och det lokala ägarskapet som förutsättning för förändring är starkt nedtonat till förmån för en övertro på marknadslösningar och kortsiktig jakt på resultat.

Nu är det snart ett decennium sedan politiken antogs, och Socialdemokraterna hade önskat att regeringen tog detta tillfälle i akt att flytta fram positionerna för PGU-arbetet ett par steg.

De globala utmaningarna saknas inte och PGU-arbetet måste få en nystart.

I Rio beslutades att världen genom FN ska sätta upp nya utvecklingsmål – hållbara utvecklingsmål – där alla länder, också de rika, kommer att utmanas att sätta mål för miljömässigt, ekonomiskt och socialt hållbara mål. Det är här PGU kommer in, för att det är just en sådan samstämmig politik för global utveckling som kommer att krävas.

Det behövs en livlig debatt om PGU-frågorna, samman med ökad samverkan med olika aktörer. Inte minst i riksdagen kan vi bli bättre på att arbeta med PGU inom olika politikområden.

Men regeringen måste ta ledningen, och bland annat säkerställa att det finns tillräcklig kapacitet för uppföljning och analys av genomförandet av PGU. Socialdemokraterna vill att det skapas en samordningsfunktion i Regeringskansliet som ska svara för att regeringens agerande samfällt strävar mot målet om hållbar global utveckling. Vidare vill Socialdemokraterna ändra benämningen ”biståndsminister” till ”minister för internationellt utvecklingssamarbete” för att lyfta fram att det idag handlar om en bred utvecklingsagenda. Biståndsministern är inte ensam ansvarig för PGU, och UD är inte

Fel! Okänt namn på

ensamt om ansvaret att genomföra den, men man är ändå nyckelaktörer med möjlighet att öka trycket i PGU-arbetet. Och även om åtgärden kan synas kosmetisk kan den bidra till att understryka att bistånd är en ytterst liten del i en bred utvecklingspolitik som arbetar för förändring på djupet.

Också på EU-nivå finns en samstämmighetspolitik, men det återstår mycket att göra. Jordbruks- och handelspolitiken är exempel på två centrala områden som måste reformeras inom EU för att främja och inte bromsa utvecklingsländernas möjligheter, inte minst inför förhandlingarna om de nya hållbarhetsmålen.

2.4 Fattigdomsbekämpning, jobb och tillväxt

Finans- och livsmedelskriser har drabbat de fattiga hårt. Finanskriserna visar på behovet av att globala politiskt hållbara lösningar med bindande regler kommer till stånd.

Socialdemokraterna har en grundläggande tro på dialog, samarbete och handelsrelationer som något positivt i internationella relationer. Ekonomisk utveckling och kontakter mellan människor, företag och myndigheter leder till att mänskliga rättigheter stärks och demokratisträvanden främjas.

En fri och rättvis handel är en nyckel till utveckling. Handelshinder måste undanröjas och exempelvis bör EU:s handelspolitik gentemot fattiga länder reformeras.

Vi vill också belysa utvecklingssamarbetets roll för att bidra till kapacitetsförstärkning.

Fattigdomsbekämpning handlar till stor del om att bidra till ekonomisk tillväxt. Självklart är detta centralt, men Socialdemokraterna vill också fokusera på vikten av fördelningen av tillväxten. Det är länderna själva som måste bedriva fattigdomsbekämpningen. Sverige kan till exempel bidra genom att främja framväxt av institutioner, korruptionsbekämpande, kapacitetsbyggande och infrastruktur.

Av världens samlade bistånd går bara en liten del till självhjälp och mikrolån. Människor har idéer och drivkraft till att förändra och förbättra sin situation, men alltför ofta saknas de små ekonomiska resurserna för den inledande investeringen. Utgångspunkten måste vara människors egen initiativförmåga och kraft att skapa möjligheter att komma ur fattigdomen. Vi vill därför stödja entreprenörskap och Kooperation i utvecklingsländer. Sådana satsningar innebär möjligheter för människor att gå från självförsörjning till att faktiskt tjäna på sitt jordbruk, vilket minskar sårbarheten.

Det handlar också om att stärka fattiga människors, inte minst kvinnors, möjligheter att äga och driva företag och stärka deras rättigheter. I sammanhanget vill vi understryka vikten av facklig organisering och respekt för mänskliga rättigheter i arbetslivet. I detta ligger även vikten av att vara organiserad för att kunna försvara sina intressen på marknaden. I många läginomstländer är jordbruk en viktig sektor men också den växande urbaniseringsringen måste uppmärksammas i detta sammanhang.

En viktig grundsten för ett fungerande samhälle är utbildning. Sverige har en lång tradition av att stödja och engagera sig i utbildningsinsatser. Socialdemokraterna vill att större tyngd läggs på att stödja barns och ungdomars tillgång till grundläggande utbildning, framför allt gäller det flickor. Ett mycket konkret exempel på förbättrade möjligheter till skolgång utgörs av sanitetsfrågorna och tillgång till rent vatten, som är viktiga också ur flera perspektiv, inte minst för att uppfylla millenniemålen. Exemplet ovan visar att en konkret fråga som tillgång till toaletter i skolan är en viktig utvecklingsfråga.

Grunden för ett socialt och ekonomiskt utvecklat samhälle är fungerande samhällsfunktioner. Det gäller både rättssystem och sociala trygghetssystem. Sverige har en lång erfarenhet av att successivt bygga upp både sjukförsäkring, arbetslöshetsförsäkring, föräldraförsäkring och pensioner. Just nu finns ett ökande intresse i länder som inte nått så hög ekonomisk utveckling att börja bygga trygghetssystem. De börjar precis som vi en gång från en låg nivå. Sverige har en viktig uppgift i att sprida kunskaper och erfarenheter om uppbyggnaden av socialförsäkringssystem.

De senaste åren har det skett en ökning av bistånd via näringslivets aktörer. Socialdemokraterna ser positivt på en aktivare roll för näringslivet i utvecklingsarbetet, inte minst ur tillväxt- och jobbperspektiv. Men vi vill samtidigt vara tydliga med att samma krav på transparens, redovisning, resultat och utvecklingsmål som gäller för övrigt bistånd måste gälla också på detta område.

I detta arbete vill vi finna vägar att ta tillvara utvecklingsländernas diaspora samt att finna sätt att stötta världens migrantarbetares stora insatser genom remitteringar till sina hemländer. Få är så motiverade, har sådana kunskaper och erfarenheter att bistå länderna där de är födda, uppvuxna och har utbildats och arbetat i. Detta måste tas tillvara och stöttas på ett bättre sätt.

2.5 Jämställdhet och kvinnors rättigheter

Jämställdhet, arbetet för att stärka kvinnors rättigheter och ökad jämställdhet har länge varit en hörnsten i socialdemokratisk politik, såväl inrikes som utrikes. Jämställdhet lönar sig för såväl kvinnor som samhället. I Världsbankens rapport, World Development Report 2012: Gender Equality and Development, ges en utmärkt redovisning som visar just detta faktum att det är ekonomiskt lönsamt med en politik som stärker kvinnors rättigheter. Självfallet är kvinnors rättigheter en fråga som i sin egen rätt kräver agerande men det är positivt att Världsbanken ger ytterligare argument för förändring i de länder där kvinnornas rättigheter fortsatt är under förtryck.

Kvinnor är ofta de fattigaste bland de fattiga – och de mest utsatta. Maktrelationen mellan könen resulterar i att flickor inte får gå i skola i samma utsträckning som pojkar, att lagstiftning kring äganderätt gynnar män, att kvinnor har sämre löner och arbetsvillkor och i än högre grad saknar inflytande över samhällsutvecklingen. Svenskt utvecklingsarbete ska bidra till att

Fel! Okänt namn på

öka kvinnors möjlighet att styra sina liv och påverka det egna landets utveckling.

Kampen mot mödradödlighet och för kvinnors och flickors sexuella och reproduktiva hälsa och rättigheter måste intensifieras. Kvinnors rätt att bestämma över sina egna kroppar, sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) är grundläggande. Det är viktigt att Sverige och likasinnade länder står upp för kvinnors rätt att bestämma över sina egna kroppar, än viktigare blir det mot bakgrund av att konservativa krafter som går mot detta agerar allt starkare exempelvis i FN och i EU. Bristen på dessa rättigheter är förödande. Varje år dör 287 000 kvinnor av orsaker relaterade till graviditet. Som RFSU skriver så drabbas 20 fler kvinnor av infektioner eller skador, för varje kvinna som dör. Genom tillgång till preventivmedel, läkarvård, sexualundervisning och tillgång till säkra aborter skulle de flesta dödsfall kunna undvikas. I ökad jämställdhet och ökat självbestämmande, inte minst över den egna kroppen, ligger också den kanske viktigaste enskilda faktorn för att hejda spridningen av hiv/aids. Andelen av biståndet som går till främjande av SRHR bör öka. Trots att frågan sägs vara prioriterad i svensk biståndspolitik har andelen minskat. Enligt en rapport från RFSU har biståndet som främjar SRHR minskat från 2006 till 2010 med cirka 2 procent.

FN:s befolkningsorgan UNFPA gör viktiga insatser och vi socialdemokrater anser att Sverige fortsatt ska stödja dess arbete liksom exempelvis UN Women.

2.6 Konflikt hantering – fred och säkerhet

Konflikter och krig för med sig katastrofala följder både för enskilda människor och som ett hinder för utveckling och kamp mot fattigdom. Fred och säkerhet är en förutsättning för utveckling samtidigt som utvecklingsarbetet bidrar till att stärka säkerheten.

Sverige har genom sin utrikes- och utvecklingspolitik över tiden byggt upp en stor trovärdighet. Sverige skulle i mycket högre grad kunna bistå med olika insatser, de är efterfrågade. Vi socialdemokrater vill stärka arbetet för fred och säkerhet och göra en särskild satsning på medling, konflikt hantering och förebyggande fredsarbete. Sverige ska vara en stark röst i världen för fred och vara en viktig aktör i fredsarbete och konflikt hantering. Sverige ska utveckla sin egen kapacitet på området men också arbeta tillsammans med andra nordiska och internationella aktörer.

Vi socialdemokrater anser att utvecklingsarbetet ska vara en central del i Sveriges arbete för fred och konfliktförebyggande åtgärder. Sveriges säkerhetsskapande arbete är efterfrågat och bör öka. Vi socialdemokrater vill avsätta en fredsmiljard ur biståndsmedlen för att stärka medling, konflikt hantering och förebyggande fredsarbete.

Kopplingen mellan säkerhet och utveckling på både kort och lång sikt är odiskutabel. Men i en värld som upprustar alltmer, och där många gånger större summor läggs på försvarsutgifter jämfört med utvecklingsarbete, är det knappast fattigdomsbekämpningen som behöver mindre resurser. Vi soci-

aldemokrater accepterar inte att biståndet urholkas genom att militära kostnader får räknas som bistånd.

2.7 Demokrati och mänskliga rättigheter

Utvecklingssamarbetet är ett bidrag till att bryta den maktlöshet som tvingar människor i den fattiga världen kvar i hunger och hopplöshet. Därför är frågor om demokrati och mänskliga rättigheter grundläggande också i biståndet. Sverige ska arbeta för ett brett rättighetsperspektiv. Fattigdom är inte endast en fråga om livsvillkor eller hunger, det är även en fråga om brist på inflytande och diskriminering. Sverige ska driva på för en aktiv utvecklingspolitik som främjar demokrati och mänskliga rättigheter i biståndet.

Vi socialdemokrater vill öka Sveriges demokratistöd, inte minst till Nordafrika och Mellanöstern. Kvinnors ställning och rättigheter är starkt eftersatta i arabvärlden och detta utgör ett stort hinder för utveckling och framsteg. Under den arabiska våren var kvinnors deltagande på gator, torg och bloggar en självklar del i kampen för frihet men risken är stor att kvinnorna nu åter blir tillbakatryckta. Vi socialdemokrater menar att det svenska demokratistödet måste utgå från insikten om vikten av kvinnors delaktighet. Sveriges stöd ska bidra till att kvinnors röster kan höras när deras samhällen omdanas. Kvinnors erfarenheter och syn på hur samhället ska förändras kan utgöra den förändringskraft som behövs långt efter att omvärldens strålkastare slocknat. Vi socialdemokrater anser vidare att Sveriges stöd också ska främja framväxten av ett starkt civilt samhälle.

Socialdemokraterna föreslår att Sverige inrättar en demokratifond där medel anslås för att främja demokrati och stödja uppbyggnaden av demokratiska institutioner i länder och regioner där detta är eftersatt. Ett viktigt fokusområde för en sådan fond är naturligtvis länderna i Nordafrika där en demokratisk utveckling nu har tagit sin början. Vi föreslår att ett svenskt demokratiskandebud i regionen utses för att arbeta med demokratifrämjandet. Socialdemokraterna menar att Sverige bör frigöra den kommande biståndsökningen som automatiskt följer av ökad BNI till en satsning på demokratifonden, kvinnors delaktighet i samhällsomvandlingen samt stöd till svenska folkrörelserns arbete för ett civilt samhälle i Nordafrika.

Också ett brett utbyte mellan politiska partier och organisationer i Sverige och i dessa länder är av vikt. Sverige bör också ge stöd för att bygga upp demokratiska partier, vilket är förutsättning för demokratiska val.

Inte minst med anledning av den arabiska våren har behovet av demokratistöd ökat. Även inom medelinkomstländer kan finnas behov av denna typ av stöd.

Partier och partisystem är oundgängliga delar av en fungerande demokrati. Sedan ett antal år tillbaka har riksdagens partier och dess partinära organisationer utvecklat kompetens för att stödja uppbyggnaden och funktionen av partier i odemokratiska eller demokratiskt svaga länder. Innevarande år är det första på en helt ny organisation av det partinära demokratistödet. Även om regeringen förra året höjde den totala summan med fem miljoner kronor inne-

Fel! Okänt namn på

bar de nya reglerna en minskning av stödet för demokratiinsatser till systerpartier. Vi menar att stödet för dessa insatser bör öka.

Vi vill också stärka de fackliga rättigheternas roll och den sociala dialogen för att motverka globaliseringens negativa effekter. Socialdemokratisk utvecklingspolitik handlar om att långsiktigt främja demokratisk utveckling, mänskliga rättigheter, stärka det civila samhället, inte minst fackföreningsrörelsen, och bygga upp fungerande institutioner.

Socialdemokraterna är positiva till regeringens satsningar på demokrati, mänskliga rättigheter och yttrandefrihet inte minst på nätet, som en del i det totala demokratistödet.

Vi socialdemokrater menar att ett samhälles och dess individers frihet ökar med kulturen. Genom kulturen stärks yttrandefrihet, folkbildningen, demokratiska samtal, deltagande i samhällsdiskussionen för att nämna några exempel. Kulturen utgör en viktig del av utvecklingssamarbetet, inte minst för folkbildning och demokratifrämjande arbete. Kulturbiståndets andel av det totala biståndet har kraftigt minskat under den borgerliga regeringen, trots att biståndet totalt sett har ökat under samma tid. Andelen bistånd som går till kulturbistånd bör öka.

Biståndet ställer krav på mottagarländerna. Huvudansvaret för en positiv utveckling ligger hos varje land. Vi vill understryka vikten av god samhällsstyrning, rättssäkerhet, möjlighet till ansvarsutkrävande och av insyn och deltagande av samhällsmedborgarna. Detta är en förutsättning för utveckling. Korruption i alla dess former måste bekämpas.

Bistånd ska inte ges till korrupta regimer eller till stater som inte har ett genuint intresse av demokrati och respekt för mänskliga rättigheter. I fall med stater som varken är demokratiska eller vill utveckla demokrati bör biståndet istället kanaliseras till demokratifrämjande arbete via det civila samhället eller andra lämpliga aktörer. Det finns också fall där ett lands utveckling i ekonomisk mening passerat stadiet för traditionellt bistånd men där demokratisträvanden fortfarande måste stödjas.

2.8 Klimat

Klimatförändringarna drabbar redan idag många utvecklingsländer – vissa länder med torka och svält och andra med översvämningar och förstörda hem. Insatser för att klara konsekvenserna och hejda klimatförändringarna kräver omfattande internationella åtgärder och samarbete. Sverige ska agera pådrivande för att få andra att vidta åtgärder men också ta det egna ansvaret. Sverige bör öka ansträngningarna för att ställa om mot ett hållbarare samhälle.

Klimatfrågan är en av vår tids viktigaste frågor och en viktig beståndsdel för hållbar utveckling. Sverige har hög kunskap inom miljöteknikområdet och lång erfarenhet av att distribuera rent vatten och rena avloppsvatten. Den kunskapen och tekniken är viktig att sprida för att bidra till bättre hälsa och minskad dödlighet. Vi vill inrätta en mekanism för miljöteknik- samt kunskapsöverföring till utvecklingsländerna. Därtill ska svenskt utvecklingssamarbete vara klimatsäkert. Andra åtgärder som kan bidra till att skärpa miljö-

och klimatprofilen i biståndet handlar t.ex. om att satsa på de delar av Swedfunds verksamhet som kan leda till ökade investeringar i miljö- och klimatförbättrande företag i utvecklingsländerna, styra mikrolån/krediter mot miljöteknik och införa miljöbokslut för biståndet. Vi vill vidare satsa på forskning och utbildning i Sverige om hur utvecklingsländerna kan finna vägar till utveckling utan att behöva genomgå de utvecklade ländernas misstag. Vi vill stärka det globala samarbetet inom detta område. Vi vill att FN:s miljöprogram Unep stärks och utvecklas till ett centralt miljöorgan inom FN och satsa på arbetet som görs inom ramen för FN:s vetenskapliga klimatpanel, IPCC. Vi anser att Sverige ska vara pådrivande för att skapa nya internationella finansieringskällor för klimatomställningsåtgärder.

2.9 Det civila samhället och informationsarbete

Samarbetet genom det civila samhällets organisationer, eller folkrörelsebistånd, handlar om en på många sätt unik verksamhet med kontakter som annars är svåra att skapa. Dessa organisationers verksamhet spelar en viktig roll i demokratiprocesser. Det civila samhällets medverkan i det internationella utvecklingssamarbetet gör det också möjligt för Sverige att stärka det civila samhällets roll i utvecklingsländerna, något som är grundläggande för ett samhälles demokratiska utveckling. Vi menar att det civila samhällets organisationer är viktiga aktörer för att driva utvecklingen framåt, såväl ute i världen som i Sverige.

Socialdemokraterna anser att det är viktigt med en mångfald av röster och aktörer i utvecklingssamarbetet, liksom att informations- och opinionsbildande arbete kring utvecklingspolitiken och globala utvecklingsfrågor bör bedrivas av olika aktörer.

Under senare år har anslaget för det civila samhällets informationsarbete minskat och dessutom har syftet ändrats. Socialdemokraterna motsätter sig de minskningar av informationsanslaget som nu skett i flera steg och menar att regeringen bör höja den andel som går till informations- och kommunikationsverksamhet till nivån före minskningarna. När det gäller inriktningen av informationsanslagets användning och dess mål anser Socialdemokraterna att informationsarbete inte bara kan utan också bör innehålla opinionsbildande arbete. Och opinionsbildning innebär att organisationen har tagit ställning i olika frågor och driver dessa ställningstaganden, oavsett om frågorna är partiskiljande eller inte. Detta vill vi inte inskränka.

2.10 Multilateralt och humanitärt bistånd samt bistånd via EU

Barn drabbas allra hårdast i konflikter och en stor del av dem som nu flyr Syrien är barn. Socialdemokraterna anser att Sverige ska anslå minst 50 miljoner kronor till en internationell fond för bidrag till organisationer som ger traumatiserade barn hjälp. Barnens lidande kommer att fortgå långt efter att

Fel! Okänt namn på

kriget någon gång äntligen tagit slut och stödet måste därför vara långsiktigt och uthålligt. Sverige kan genom ett internationellt upprop och eget bidrag skapa en fond med den uthållighet som kommer att krävas för att hjälpa Syriens barn.

Svenskt utvecklingssamarbete via multilaterala organ, fonder och program bör följa de prioriteringar som sätts för det bilaterala utvecklingssamarbetet. Exempelvis är det viktigt att Sveriges stöd till den sektor som arbetar för ökad jämställdhet och kvinnors rättigheter, inte minst på SRHR-området, får fortsatt starkt stöd.

Sverige såsom en stor givare till organisationer inom FN-systemet bör tillse att inflytandegrad och påverkansmöjligheter är proportionellt stort, vilket bör inarbetas i den FN-strategi Socialdemokraterna vill se.

EU:s medlemsländer och kommissionen tillsammans är världens största biståndsgivare och unionen ska vara en pådrivande aktör för att uppnå FN:s millenniemål. För att det ska lyckas krävs att mer av EU-biståndet fokuseras på fattigdomsbekämpning och att EU:s olika politikområden bättre samordnas för hållbar utveckling. Jordbruks- och handelspolitiken är två centrala områden som måste reformeras inom EU för att främja och inte bromsa utvecklingsländernas möjligheter. Sverige ska också vara pådrivande för att EU:s medlemsländer ska höja sina biståndsnivåer. I krisens spår minskar nu istället biståndet från EU-länderna. Sverige bör verka för att politikområden också på det europeiska planet strävar åt samma håll för en hållbar global utveckling.

Sammantaget utgör EU:s biståndspolitik en stor möjlighet för Europas medlemsländer att gemensamt på ett kraftfullt och konstruktivt sätt främja en mer rättvis och demokratisk värld och därmed spegla EU:s grundläggande värderingar i en värld som riskerar att polariseras.

2.11 Kvalitetssäkring av svenskt utvecklingssamarbete

Det svenska utvecklingssamarbetet håller god kvalitet och åstadkommer resultat. Vi ska vara stolta över det och Socialdemokraterna vill utveckla och förbättra det ytterligare. Styrningen måste vara tydlig och rätt saker ska mätas och utvärderas. Jaktan på kortsiktiga resultat får inte överskugga hållbarhet och långsiktighet. Höga krav ska ställas på alla aktörer och gälla lika oavsett sektor – dubbla måttstockar får inte tillämpas.

En saklig och rättfram debatt gynnar framväxten av framtidens utvecklingssamarbete men likaväl som dess brister diskuteras och åtgärder tas fram bör också utvärderingar som visar på att biståndet ger resultat lyftas fram.

Vi konstaterar att biståndsministern fortsätter att förändra biståndet i slutna processer. I budgetpropositionen skrivs det mycket om förändringar och nya strategier och vi har sedan länge hört talas om den plattform för biståndspolitiska prioriteringar som ska utformas. Även denna aviseras i budgetpropositionen. Men om vad denna ska innehålla och hur det kommer att påverka framtidens utvecklingssamarbete sägs inget. Regeringen lägger ned Sadev utan besked om hur utvärderingen istället ska organiseras. Det ska man åter-

komma om senare. De bilaterala samarbetsstrategierna står i många fall på standby tills nya resultatstrategier någon gång ska komma på plats, och den nya strukturen för anslagsposter delar upp verksamheten på ett nytt sätt. Även detta ska styras av kommande strategier. Biståndsministern har till retoriken drivit en ordning-och-reda-politik men efter en och en halv mandatperiod tycks oredan stor.

Summan som årligen avsätts till bistånd har genom enprocentsmålet växt. För att kunna upprätthålla kvaliteten när kvantiteten ökar måste tillräckliga resurser sättas av för genomförandet samt uppföljning och analys.

Från biståndsramen kan avräkningar göras. Socialdemokraterna medger avräkningar enligt Dacs regelverk. För att bibehålla förtroendet för hur dessa avräkningar görs är det dock av vikt att regelverket följs fullt ut och inte felanvänds som när det bekostar svensk diplomatisk verksamhet i västländer, vilket OECD har kritiserat Sverige för. Det är positivt att regeringen har tagit till sig kritiken och nu ändrat denna beräkningsmodell.

Skulder är ofta ett avgörande utvecklingshinder och vi socialdemokrater välkomnar initiativ till skuldavskrivningar men avvisar och kritiserar den typ av avräkningsmetod som den borgerliga regeringen har genomfört i stor skala. Istället ska skulderna avräknas krona för faktisk krona vad skulden är värd den dag avräkningen görs. Då hade exempelvis den avräkning avseende Kongo som tidigare beslutats om och som 2012 minskar biståndet med närmare en miljard hamnat på betydligt lägre belopp.

Vidare menar Socialdemokraterna att de medel som räknas av från biståndsramen måste uppfylla de mål som annars gäller för biståndet, och vi vill att regeringen återkommer till riksdagen med en sådan redovisning i samband med att budgeten läggs. Användningen måste också, som påpekats, stå i samklang med regelverket.

På det internationella planet är givare och mottagare tillsammans partner, i utvecklingsarbetet och därför behöver mottagarnas ägarskap och inflytande över utvecklingssamarbetet öka. Mot den bakgrunden är det oroande att biståndsministrarnas signaler om den nya biståndsplattformen, och vad som kallas resultaterbjudande tycks handla mer om givarstyrd kontroll och mätbara faktorer snarare än långsiktiga resultat. Utvecklingssamarbetet verkar ofta i svåra miljöer, många gånger uppnås resultat efter en lång process av ibland flera samverkande faktorer, och Sverige måste därför våga och orka tänka långsiktigt för att utvecklingssamarbetet ska kunna vara en faktor som förändrar på djupet.

Socialdemokraterna vill mot denna bakgrund att budgetstöd fortsatt ska vara en av de former Sverige arbetar med i utvecklingssamarbetet. Rätt utformat och med rätt partner främjar budgetstödet mottagarens ägarskap, ökad parlamentarisk och medborgerlig insyn samt bidrar till transparens i hela statsbudgeten.

Utvecklingssamarbetet ska präglas av höga ambitioner för effektivitet, kvalitet och måluppfyllelse. Självklart ska stor möda ägnas åt kontroll, revision och utvärdering av hur biståndsmedel används och om de når målen.

Det finns ett behov av oberoende utvärderingar av utvecklingssamarbetet och därför startades den oberoende utvärderingsmyndigheten Sadev som

Fel! Okänt namn på

regeringen nu ska avveckla. Men att enbart lägga ned Sadev är fel väg att gå. Vi säger nej till avvecklingen. Det har konstaterats brister i verksamheten som måste åtgärdas och Sadev bör reformeras. Men vi menar att det är fel att lägga ned verksamheten innan det ens har presenterats konkreta planer på hur den fristående utvärderingen ska bedrivas framöver. Det är av stor vikt att det finns en oberoende utvärderingsfunktion av god kvalitet.

För att öka tydligheten i biståndspolitiken vill vi förbättra redovisningen av hur biståndsmedel fördelas och används. "Open Aid" är ett steg på vägen som bör utvecklas. Socialdemokraterna anser vidare att öppenhet och transparens i högre grad än idag bör präglade beslutsprocesser, utvecklingsdebatten och reformarbetet inom biståndet.

För att skapa långsiktig utveckling behövs företag, tillväxt och jobb. Det statligt ägda Swedfund International AB kan spela en viktig roll i detta genom sitt arbete med riskkapital och kompetens för investeringar i utvecklingsländer. Vi ser dock mycket allvarligt på den kritik som riktats mot Swedfund. De krav på resultat, utvecklingsfrämjande och effektivitet som ställs på övrigt bistånd ska självklart ställas också på Swedfunds verksamhet. Regeringen har inte återkommit till riksdagen med en fullödlig redogörelse för hur man åtgärdar den kritik som tidigare förts fram, vilket vi krävt. Därför säger vi fortsatt nej till kapitaltillskott innan detta skett. Samma krav på ordning och reda samt öppenhet måste naturligtvis gälla för alla delar av biståndsverksamheten. Det är också viktigt att slå fast att biståndsmedel inte ska investeras i skatteparadis; detta måste ägardirektiven till Swedfund tydligt slå fast.

3 Globalisering

Vi socialdemokrater tror på globaliseringens möjligheter. De senaste årtiondenas ekonomiska globalisering har skapat ett ökat välstånd och bidragit till att fattigdomen minskat för flera hundra miljoner människor. I globaliseringens kölvatten har avstånden mellan människor minskat samt kunskapen och förståelsen för levnadsvillkoren på andra sidan jordklotet ökat. Dag för dag växer kraven på demokrati, mänskliga rättigheter och social trygghet runtom i världen. Aldrig har det funnits så många demokratier som i dag. Och sambandet mellan demokrati och ekonomisk utveckling är starkt.

I en värld som blir alltmer gränslös behöver demokratin bryta igenom för att påverka globalt. Större ansträngningar måste satsas på att öka antalet demokratiska stater i världen. Ett lands inflytande på global nivå måste vara beroende av ett eget demokratiskt styrelseskick.

Genom demokratiska val mellan fria partier kan medborgarna ställa krav på sociala reformer och fackliga rättigheter. Demokratins landvinningar har gjort att färre människor drabbas av svält och att allt färre krig utkämpas mellan stater. Brist på fackliga rättigheter eller inga alls, svältlöner, inlåsta arbetare, barnarbete och lönedumpning måste bekämpas med facklig och politisk kamp för demokratiska fri- och rättigheter.

Samtidigt är globaliseringen en källa till oro och otrygghet. Kraven på flexibilitet utan skyddsnet och de snabba ekonomiska kasten och finansorn ökar osäkerheten och maktlösheten.

Omställningen till den nya ekonomin skapar oro för framtiden i såväl den rika som den fattiga världen – en oro för att alltmer av industrijobben flyttar till låglöneländer och att inga nya arbetstillfällen skapas i dess ställe. Låglöneländer spelar ut mot varandra, vilket försvårar kampen för en bättre tillvaro. Eurokrisen påverkar hela den europeiska unionen. Vi har sett finanskriser skapade ur en mix av omätlig girighet, obefintliga regler, oansvarigt risktagande och gränslösa bonussystem för att skapa största möjliga vinning. Följderna har påverkat oss alla.

Vi behöver en ny ”global deal” mellan kapital och arbete, ett globalt samarbete, för att skapa en positiv utveckling för alla. Detta kräver samarbete mellan och insatser av såväl näringsliv, regeringar som arbetarna. Det handlar om ömsesidig respekt och förståelse för varandras villkor. Likaväl som att fackföreningar inser näringslivets vinstintresse måste företagen acceptera den fria förenings- och förhandlingsrätten samtidigt, exempelvis. En sådan ”New global deal” behövs för att bekämpa fattigdom och främja en ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar utveckling.

Att finna sätt att hantera utmaningen i de globala politiska och sociala spänningarna är svårt. Roten till problemet är att en stor majoritet av världens befolkning lever i fattigdom, och lösningen är att utjämna orättvisorna.

Ohälsan är ett av de största hindren och hoten mot tillväxt och välfärd. Mänskligheten har ett gemensamt ansvar att agera kraftfullt mot denna ohälsa. Hälsoystem är i första hand nationella regeringars ansvar. I kampen mot smittsamma sjukdomar i fattiga länder krävs att tillräckliga resurser tillförs genom bistånd eller andra internationella insatser. Medicinsk kunskap, vårdkapacitet och läkemedel måste nå alla, oavsett inkomst. Patentskydd och enskilda vinstintressen kan inte tillåtas hindra detta, i synnerhet som medicinska landvinningar oftast i grunden finansieras offentligt.

Till de ekologiska hoten kan också räknas smittsamma globala epidemier, så kallade pandemier. Dödliga pandemier innebär ett stort potentiellt säkerhetshot. Det kan antingen utlösas av terrorister som använder biologiska stridsmedel eller på naturlig väg.

Den ökande levnadsstandarden i globaliseringens spår utsätter naturen för större belastning; resurser som vatten, energi och skog riskerar att utarmas samtidigt som miljöfarliga utsläpp från fabriker, bilar och hushåll ökar både i de rika länderna och i nya tillväxtekonomier som Kina, Indien och Brasilien. Det globala ekosystemet rubbas med klimatförändringar och ozonhål som följd.

3.1 Den svenska välfärdsmodellen behövs i globaliseringen

Den svenska samhällsmodellen är framgångsrik. Det är ingen slump att Sverige rankas högt på internationella tillväxt-, utbildnings- och kreativetslistor.

Fel! Okänt namn på

Socialdemokratisk politik baseras på övertygelsen om att anpassning inte ska ske på bekostnad av människors rättigheter och trygghet. Tack vare forskning och utbildning, värnad arbetsrätt och sociala trygghetssystem och tack vare kampen för allas rätt till lika behandling rustade vi Sverige att ta sig an framtidens utmaningar.

Det finns således mycket goda grunder för att värna den så kallade svenska eller nordiska modellen både i EU och globalt samt att kämpa för fackliga och sociala rättigheter i Sverige, i EU och globalt.

Det har dock blivit allt tydligare att det internationella kapitalets jakt på snabba och allt högre vinster inte tar mänsklig hänsyn – att människor används som spelbrickor. I dag tävlar länder och företag om att få produktionskedjans mest värdefulla länkar och att få behålla dessa så länge som möjligt. För oss socialdemokrater är det oacceptabelt att konkurrera om företagets investeringar genom att försämma tryggheten på arbetsmarknaden, dumpa löner eller sänka miljökrav. Vi socialdemokrater tror på en värdeburen tillväxt.

Den informella sektorns andel av ekonomin växer, inte minst i utvecklingsländer. Oreglerade eller direkt olagliga förhållanden innebär ofta rättslöshet för arbetare och småföretagare, som ofta utnyttjas på ett hänsynslöst sätt som anställda eller underleverantörer. Avreglering och privatisering som ökar en sådan exploatering motverkar en hållbar utveckling. Fattigas ägande-, avtals- och arbetsrätt skapar möjlighet till verklig tillväxt. Rätten till den jord man brukar är central. Vår slutsats är inte att försöka hindra förändringarna utan att styra dem. Det är inte det internationella kapitalet som kommer att se till att människor förbereds för arbeten i nya branscher. Istället krävs stark politisk beslutskraft och facklig-politisk samverkan för att nå framgångar i en global konkurrens.

En av de bärande tankarna inom socialdemokratien är att trygghet för människor och investeringar i kunskaper är nödvändigt för ökad tillväxt. Tvärtom den moderatledda regeringen i Sverige tror vi inte att otrygghet och rädsla för att mista sitt jobb bidrar till utveckling. Trots hård internationell konkurrens står samhällen med höga ambitioner om jämn fördelning och gemensam välfärd – som de nordiska – starka. Avancerade ekonomier med världsledande produktion är komplexa och kräver en god samhällsmiljö. Kollektiva lösningar för utbildning, hälsa, miljö och infrastruktur är ofta de mest effektiva. Företagen är beroende av hög utbildningsnivå, kvalitativ forskning och bra livsmiljö för att kunna rekrytera, moderna kommunikationer och försörjning, pålitlig samhällsservice och rättsliga förhållanden. Långt gånge specialisering, systemtänkande, kreativitet, engagemang och alla medarbetares ansvar kännetecknar den mest värdefulla produktionen och gynnas i ett öppet, demokratiskt och jämlikt samhälle.

Vi socialdemokrater har två parallella strategier. Vi ska i solidaritet verka för att globaliseringen sprider välstånd i hela världen och att alla kan känna trygghet i sina arbeten. Samtidigt ska svenska arbetstagare erbjuda kompetens i världsklass. Den svenska arbetsmarknaden ska erbjuda sådan trygghet och sådana utvecklingschanser för enskilda att förändringen blir en positiv möjlighet.

3.2 Fri, rättvis och hållbar handel

Handel med varor och tjänster, finansiella flöden, migration, utbyte av idéer och kunskap väver samman världens länder i allt snabbare takt. Den digitala utvecklingen och sociala medier minskar avstånd mellan människor. Allt detta är en positiv utveckling.

Globaliseringen innebär nya möjligheter, men också nya utmaningar. Alla måste få ta del av globaliseringens fördelar och dess nackdelar måste begränsas. Detta kräver en politik som kompletterar öppenhet med satsningar på kompetens, rättvis fördelning och hållbar utveckling. Öppen handel bidrar till nya och bättre jobb, högre löner, bättre konkurrens och lägre priser. Öppen handel bidrar också till ekonomisk tillväxt – inte minst för världens utvecklingsländer. En ökad handel förbättrar våra möjligheter att bekämpa fattigdomen. Beräkningar har visat att ett ambitiöst resultat av förhandlingarna i Världshandelsorganisationen, WTO, skulle öka världens tillväxtmarknader. Det skulle kunna lyfta miljontals människor ur fattigdom. En öppnare och rättvisare handel är ett av de bästa instrumenten vi har för att uppfylla FN:s millenniemål för global utveckling. Utvecklingshänsyn måste därför vara vägledande i det internationella handelssystemet för att även fattiga länder ska kunna dra nytta av globaliseringens välfärdsvinster. Insikten om detta har gjort handelspolitiken till en brännande fråga som väcker allt större uppmärksamhet.

Även om handel med varor och tjänster över gränserna har ökat lavinartat de senaste decennierna skapar den globala produktionen inte välstånd i alla delar av världen. Det finns ett tydligt samband mellan lägre handelsbarriärer och ökad handel. Alltjämt är det dock världens rikaste länder som handlar mest med varandra. Och så länge rikare delar av världen skyddas av handelsbarriärer kommer verkligt fri handel att vara en utopi. Så länge kommer också välståndet att fördelas ojämnt mellan olika delar av världen.

I fattiga delar av världen finns det dessutom ofta mycket höga tullmurar och andra former av handelshinder mellan grannländerna. Om till exempel Afrika ska lyftas så måste handeln mellan grannländerna på kontinenten öka. Det är så de rika delarna av världen har ökat sitt välstånd, genom handel med varandra, och välmående länder har oftast välmående grannar. Det är därför viktigt att stödja länder i fattiga delar av världen att öka sin handel mellan varandra.

Ekonomisk och social utveckling gynnas genom ett ömsesidigt utbyte. Produktion och välstånd skapas inte bara genom handel. Minst lika viktigt är fördelningspolitik, utbildning, hälsovård, förbättrad infrastruktur och kommunikationer samt den tekniska utvecklingen. Det finns krafter som verkar för en hämningslös och oreglerad kommers. Och det finns krafter som vill backa bandet till protektionismens och nationalismens tidevarv. Det är socialdemokratiens uppgift att erbjuda ett alternativ till ytterligheterna ohämmad kapitalism och stängda gränser. Vi socialdemokrater bejaktar ekonomisk tillväxt men inte till vilket pris som helst. Vi bejaktar frihandel men inte till vilket pris som helst. Vi bejaktar nya produktionsmönster men inte till vilket pris som helst.

Fel! Okänt namn på

Parallellt med den ökade handeln har också handelsmönstren förändrats. Afrika är en tillväxtkontinent. Nya länder, exempelvis Brasilien, har ökat både ekonomisk och politisk tyngd.

I Asien har utvecklingen gått fort. Särskilt i Kina, världens folkrikaste land, har den ekonomiska tillväxten varit mycket hög under flera årtionden. Trots finanskrisen fortsätter Kina att visa upp mycket höga tillväxtsiffror. De ekonomiska framstegen har lyft hundratals miljoner människor över fattigdomsgränsen men fortfarande lever hundratals miljoner i mycket stor fattigdom. Den snabba ekonomiska utvecklingen har också lett till arbetslöshet. Det saknas ett fungerande socialt trygghetssystem. Med landets höga tillväxt och öppenhet gentemot omvärlden följer också rättmätiga krav på politisk frihet, något som hittills har mötts med förtryck från regeringen. Avsaknaden av demokrati i Kina gör att en sund relation mellan arbetare och kapital förhindras. Förbudet mot fria fackföreningar är en kränkning av föreningsrätten, en bromskloss för fortsatt utveckling och innebär social dumping gentemot andra utvecklingsländer.

Handel gör det möjligt att skapa ökat välstånd i alla delar av världen. Kapitalintressen får emellertid inte ensamma råda över länders utveckling eller erbjudas en fristad undan all demokratisk kontroll och socialt ansvarstagande. Det är inte möjligt att införa frihandel över en natt. Länder som varit slutna eller med liten etablerad produktion måste ha möjligheter att förbereda sig inför minskade handelsbarriärer. Införandet av frihandel bör ske under ordnade former och kan innebära successiva reformer.

Den orättvisa fördelningen av globaliseringens möjligheter kan rättas till. Det handlar om att politiken måste få mer verkningskraft på global nivå. Den ekonomiska globaliseringen har varit snabb, medan politiken har hamnat på efterkälken. Därför måste det internationella politiska samarbetet stärkas.

För att göra globaliseringen mer rättvis krävs större satsningar på att minska klyftorna. Biståndet är viktigt, men en rättvis och fri handel har ännu större betydelse. Även om handel över gränserna har ökat stort de senaste decennierna är det världens rikaste länder som handlar mest med varandra. Fattigare länder hindras komma in på de rika ländernas marknader genom handelsbarriärer, t.ex. jordbrukssubventioner, och de förlorar årligen flera hundra miljarder dollar på detta sätt. Dessa resurser borde istället användas till att förbättra miljön, till landsbygdsutveckling och till att stärka Europas konkurrenskraft. Särskilt angeläget är det att avskaffa jordbrukssubventionerna på tobaks- och alkoholvaror.

Därför vill vi socialdemokrater verka för en verklig frihandel, utan tullmurar och subventioner. En fri handel och mer rättvisa handelsregler kan lyfta miljontals människor ur fattigdom. Frihandel betyder dock inte en hämmingslös och oreglerad kommers. Marknadsliberaler vill ha fri handel, men sällan sociala eller fackliga rättigheter. Vi socialdemokrater vill ha båda. Vi socialdemokrater förespråkar en reglerad frihandel inom ramen för internationella överenskommelser.

WTO-förhandlingarna i den så kallade Doharundan har sedan länge lidit av betydande motgångar. Även om läget verkar dystert är det viktigt att regeringen driver på för återupptagna förhandlingar med syfte att framförallt för-

bättra utvecklingsländernas möjligheter att delta i handeln på världsmarknaden utan hämmande handelshinder. Det gäller inte minst jordbruks- och tekovaror som är u-ländernas viktigaste exportvaror.

Öppenheten inom WTO behöver också förbättras. Många WTO-medlemmar offentliggör på eget initiativ sina förhandlingsdokument och samråder även med det civila samhället om sina positioner. WTO organiserar flera seminarier om sitt arbete med medverkan av enskilda organisationer. Samtidigt återstår mycket att göra. Framförallt i utvecklingsländerna finns fortfarande en oro för att deras intressen skulle påverkas negativt om enskilda organisationer och nationella parlamentariker ges ökad insyn i och tillträde till WTO:s arbete. Frågan om en trovärdig beslutsprocess i WTO är av stor vikt för hela organisationens och därmed det multilaterala handelssystemets effektivitet och legitimitet. WTO:s roll och arbetssätt måste uppfattas som legitimt av alla dess medlemmar och förtroendet för organisationen öka. Vi tycker att alla medlemmar ska ges full insyn i pågående arbete i WTO, inklusive fullständig information om informella samråd och om generaldirektörens och sekretariatets aktiviteter. Likaså måste alla medlemmar ges oinskränkt möjlighet att delta aktivt i WTO-arbetet, att göra sin åsikt hörd och att få denna respekterad av övriga medlemmar. Vi socialdemokrater anser att det är angeläget att fler steg tas inom WTO i riktning mot ökad offentlighet och tillgänglighet av dokument. Medlemmarna själva kommer troligen även i fortsättningen att tvingas ta ett allt större ansvar för att säkerställa öppenhet om sina egna positioner. Det är viktigt att tillämpa största möjliga öppenhet avseende positioner och om förhandlingarna i WTO.

Inom EU vill vi arbeta för att EU tar bort alla handelshinder för Afrika, Karibien och Sydamerika, och vi ska vara det land som hårdast driver frågan om ett avskaffande av EU:s jordbrukssubventioner. Vi vill att EU inrättar en ombudsman till stöd för utvecklingsländer som vill exportera till EU.

Handel ska styras av gemensamt beslutade regelverk som är rättvisa och gäller lika för alla. Sverige ska inom ramen för EU verka för en handelspolitik som inte diskriminerar de afrikanska ländernas produkter. De så kallade ekonomiska partnerskapsavtalen (EPA) mellan EU och länder i Afrika är i vissa delar orättvisa och bör rättas till. EPA-avtalen mellan EU och Afrika måste resultera i långsiktiga och utvecklingsvänliga handelsavtal. Hörnstenarna bör vara utveckling, partnerskap och regional integration. EU måste vara berett att göra fler och mer omfattande åtaganden än länderna i Afrika. Vad gäller marknadstillträde så ska EU genomföra sitt löfte vad gäller att ge tull- och kvotafritt tillträde. Stegvisa övergångstider ska endast göras för två produkter: socker och ris. Rättvisa handelsvillkor mellan Europa och Afrika är ett oavvisligt krav som ska drivas i alla relevanta organ, riksdagen, EU och WTO.

Vi socialdemokrater menar att vi för svensk del bör verka för att EU tar hänsyn till den gemensamma jordbrukspolitikens effekter på livsmedelstryggheten i AVS (Afrika, Västindien, Stilla havet). Inom denna sektor kan undantag för strategiska produkter i kombination med en särskild skyddsklausul ha ett särskilt värde. En förutsättning för att AVS ska avkrävas marknadsöppningar på jordbruksområdet bör vara att EU avstår från subventionerad export till området. De europeiska producenternas mål är att få tillträde till

Fel! Okänt namn på

AVS-marknaderna, men vi måste samtidigt sträva efter att ge de fattiga AVS-länderna den nödvändiga flexibiliteten, samtidigt som åtagandena är WTO-förenliga.

Vi socialdemokrater menar också att Sverige bör verka för att AVS inför ett skydd för immateriella rättigheter i nivå med TRIPS-avtalet. Det är samtidigt viktigt att AVS erbjuder samma flexibilitet som finns i TRIPS-avtalet, särskilt vad gäller övergångsperioder. EPA bör inte medföra mer långtgående krav på AVS än vad som följer av TRIPS-avtalet.

Det handelsavtal som reglerar så kallad immaterialrätt, bland annat patent på läkemedel och genetiska resurser, är TRIPS (trade related aspects of intellectual property rights). Avtalet har kritiserats för att i första hand passa de rika ländernas behov, exempelvis om svårigheter att få fram bromsmediciner mot aids som folk i fattiga länder har råd med. Vi anser att en utvärdering av dessa avtal måste göras.

Handelssystemet måste förbättras. Utvecklingsländerna har ofta mindre möjligheter att delta i de långa och kostnadskrävande handelsförhandlingarna än rikare länder. Därför vill vi öka biståndet till utvecklingsländerna för att stärka deras förhandlingskapacitet i världshandelssystemet.

Vårt parti står för en tydlig frihandelspolitik som är kopplad till goda arbetsvillkor. Därför är det viktigt att driva frågor om mänskliga rättigheter i arbetslivet. Här är "Globalt Ansvar" som den socialdemokratiska regeringen tog initiativet till ett bra verktyg. Globalt Ansvar tillkom för att främja svenska företags arbete för mänskliga rättigheter, grundläggande arbetsvillkor, bättre miljö samt bekämpande av korruption, baserat på principerna i FN:s Global Compact och OECD:s riktlinjer.

Det är viktigt att Sverige aktivt använder sitt politiska och ekonomiska inflytande i EU, Världsbanken, Internationella valutafonden (IMF) och Världshandelsorganisationen (WTO).

Begreppet Rättvis handel tillämpas i allmänhet på handel som stärker småproducenters och små jordägares ekonomiska ställning för att de inte ska marginaliseras i världsekonomin. Det berör i första hand utvecklingsländer och består, i den mening som det används i detta meddelande, av två huvudsakliga delar:

- ? Säkerställa att producenter och anställda får en skälig andel av den totala vinsten.
- ? Förbättra de sociala förhållandena i synnerhet för anställda i länder där det saknas utvecklade strukturer för social service och representation på arbetet (exempelvis facklig representation).

Begreppet syftar till långsiktig utveckling. Både försäljares och konsumenters deltagande i initiativ för rättvis handel sker på frivillig grund.

Vi socialdemokrater vill fortsätta att inom ramen för EU-samarbetet främja den rättvisa handeln. Genom Rättvisemärkt visar vi i praktiken den svenska modellen som står för solidaritet och mänskliga rättigheter även i handelspolitiken.

Världssamfundet har erkänt den rättvisa handelns stora betydelse för utvecklingen i de fattigaste länderna. Världshandelsorganisationen (WTO) har

dragit slutsatsen att initiativen på detta område inte utgör något hinder för liberaliseringen av marknaderna eftersom de inte innebär importbegränsningar eller andra former av protektionism. De är alltså förenliga med världshandelns allmänna principer.

Kampen om vatten skapar motsättningar mellan länder redan i dag och riskerar att leda till framtida konflikter. Rätten till rent vatten utmanas också av krafter som vill privatisera vattentillgången. Vi socialdemokrater kommer att ta strid för allas rätt till rent vatten. Grundläggande behov för enskilda och samhället, såsom hälsovård och utbildning, bör vara offentliga åtaganden i varje samhälle. Tillgången får inte begränsas genom internationella handelsregler eller en marknad som låter köpkraften avgöra.

3.3 Finansiella institutioner

Det är av största vikt med en reformering av de globala finansiella institutionerna. Inte minst turbulensen på de finansiella marknaderna och den efterföljande finanskrisen visade på behovet av stabila finansiella institutioner.

Efter deras bildande under andra världskrigets sista år har mycket hänt i världen. Internationella valutafondens (IMF) mål är att säkra stabiliteten i det internationella monetära och finansiella systemet medan Världsbankens främsta uppgift är att bistå utvecklingsländer med att bekämpa fattigdom.

Länge riktades berättigad kritik mot IMF och Världsbanken för deras nyliberala hållning till länders reformeringsbehov. Delvis har detta förändrats. I Världsbankens program tas i dag större hänsyn till de fattiga ländernas egna prioriteringar för effektiv fattigdomsbekämpning. Men fortfarande brottas IMF och Världsbanken med stora problem.

Makten i organisationerna speglar inte de ekonomiska förhållandena i världen. Relationen till FN är också oklar. Det är dock viktigt att betona att IMF och Världsbanken är självständiga institutioner som bygger på medlemsländernas kapitalinsatser. Även i fortsättningen kommer sannolikt ländernas medlemskap och kapitalinsats att vara stommen i de finansiella organisationerna.

Även om de internationella uppgörelser om förstärkningar av IMF som kommit till stånd i och med finanskrisen är positiva så innebär inte det att arbetet är slutfört. Det är nödvändigt att reformera de internationella finansiella institutionerna. Det behövs en offentlighetsprincip värd namnet. Demokrati och mänskliga rättigheter bör i högre grad vara förknippat med organisationernas utlåning.

Låg- och medelinkomstländernas inflytande bör ytterligare stärkas i IMF och Världsbanken.

Det är också nödvändigt att reformera processen för tillsättningen av chefer för Världsbanken och IMF. Istället för att vara en sluten process som bygger på överenskommelser gjorda strax efter andra världskrigets slut, bör processen vara transparent, öppen och bygga på meriter och kunna vara öppen för kandidater från hela världen.

Fel! Okänt namn på

Kopplingen mellan IMF, Världsbanken och FN-systemet behöver stärkas. FN bör kunna fatta beslut som även de finansiella organisationerna måste rätta sig efter. En idé värd att lyfta fram för diskussion är att skapa ett ekonomiskt säkerhetsråd.

Noteras bör också att G20 idag spelar en större roll som internationellt forum. Bland annat var det till stor del i detta sammanhang som viktiga beslut fattades om åtgärder för att minska skadeverkningarna av finanskrisen. Vi ser det dock som ett stort problem om utvecklingen fortsätter mot att G20 tar över delar av det ansvar och den roll som internationella institutioner som Internationella valutafonden eller Världsbanken spelar, där betydligt fler av världens länder finns representerade.

3.4 Tygla spekulatönskonomin

Med finansmarknadernas globalisering följer ökad sårbarhet. Finansiella kriser kan få förödande mänskliga konsekvenser. Spekulatönskonomin måste tyglas och ramverket för det internationella kapitalet stärkas. Att undersöka en global skatt på finansiella transaktioner där intäkterna kommer nationerna till del kan vara en möjlighet.

Skatteparadis ska bekämpas med starka medel internationellt. De multilaterala finansiella organisationerna ska i större utsträckning än i dag främja finansiell stabilitet och motverka det spekulativa kapitalet. Organisationernas utlåningspolicy måste i högre grad än i dag ta hänsyn till de sociala effekter som finansiella kriser i ett område kan medföra. Bekämpningen av finansiella kriser kräver långsiktigt engagemang från många aktörer. Och eftersom de flesta finansiella kriser har en ekonomisk eller politisk kris som grund är det på den ekonomisk-politiska arenan som kampen ska föras mot de finansiella kriserna.

3.5 Avskaffa jordbrukssubventionerna

Att ställa krav på utvecklingsländernas handelspolitik och skärpa kampen för rimliga arbetsvillkor räcker inte. Den industrialiserade världen får inte missgynna utvecklingsländer genom importtullar och exportstöd till den egna industrin eller till jordbruket.

Utvecklingsländerna förlorar årligen flera hundra miljarder dollar på grund av handelsbarriärer. Särskilt angeläget är att omgående avskaffa jordbrukssubventioner på tobak och alkoholvaror. Jordbruket är den viktigaste sektorn i utvecklingsländerna. Därför är det avgörande att framför allt den europeiska och nordamerikanska jordbrukspolitikerna reformeras. EU:s initiativ att riva delar av handelshindren för de minst utvecklade länderna i världen är ett steg i rätt riktning.

Varje år spenderar EU en orimligt stor del av sin budget i direkta jordbrukssubventioner. Dessa resurser borde istället användas till utvecklad väl-

färd, förbättrad miljö, landsbygdsutveckling och att stärka Europas konkurrenskraft.

När lantbruk i utvecklingsländerna underlättas blir det möjligt för många att öka sitt välbefinnande och på sikt diversifiera sin ekonomi. Att familjer och kooperativ själva får äga och bruka sin mark är en grundläggande förutsättning för utveckling. Där familjeägda jordbruk finns är tillväxten högre och snedfördelningen mindre än där koloniala och feodala plantageekonomier råder. Såväl inhemskt missgynnande som utländsk dumpning av mat slår hårt mot den majoritet av världens fattiga som försöker leva av jordbruk. Det är ohållbart. Med bättre inkomstförhållanden på landsbygden anlitas arbetskraften mer rationellt och industriernas chans att konkurrera med usla löner och arbetsvillkor minskar. Verklig frihandel med jordbruksprodukter skulle öka tryggheten och inkomsterna för såväl lantbrukare i utvecklingsländer som industriarbetare i rikare länder.

3.6 Miljön kräver samarbete över gränserna

Socialdemokraternas mål är en hållbar hushållning med jordens resurser så att kommande generationer kan överta en jord där det fortfarande går att dricka rent vatten, andas frisk luft och där artrikedomen inte har utarmats. Det finns en risk att överutnyttjandet av naturresurser resulterar i ekologisk, ekonomisk, hälsomässig och social kollaps. Särskilt dramatiska är riskerna med klimatförändringar.

Morgondagens miljöproblem kräver åtgärder i dag. Svensk socialdemokrati är en av världens mest progressiva miljörelser. Inget annat land i världen har fört en så radikal politik för hållbar utveckling som Sverige under socialdemokratisk ledning. Men inget land kan ensamt hantera de globala miljöproblemen eftersom dessa är gränsöverskridande.

Omställningen till ekologiskt hållbar utveckling är ett ansvar för hela världssamfundet och en uppgift för socialdemokratin att verka för i alla sammanhang. Forskning och export av miljöteknik innebär dessutom stora ekonomiska möjligheter för ett föregångsland.

Naturkatastrofer förvärras av människans hänsynslösa skövande av naturens resurser och drabbar de redan fattiga värst. Ett exempel som även har stor bäring i det svenska samhället är tsunamin som den 26 december 2004 innebar en stor naturkatastrof i Sydostasien. Katastrofens effekter förvärrades sannolikt av att naturen skövats: Under loppet av ett par decennier har beståndet av mangroveskogar i Thailand, Indien och Sri Lanka mer än halverats. Träden har huggits ned för att ge plats åt turistanläggningar och räkodlingar. Vidare har korallreven förstörts i stor omfattning genom överfiskning och båttrafik. Mangroveskogar och korallrev är naturliga vågbrytare. Jordbävningar kan inte förhindras, men effekterna kan lindras genom att strandnära natur vårdas och bevaras. Exempel på att det går att göra är Brasilien där skogsskövlingen har minskat tack vare tydliga politiska riktlinjer.

Den ekonomiska tillväxten får inte ske på bekostnad av ekologiska värden. Samtidigt måste miljöarbetet ske i samklang med ekonomisk tillväxt och

Fel! Okänt namn på

utvecklingen av välfärden. Detta är kärnan i arbetet med hållbar utveckling. Den kräver att balans råder mellan den ekonomiska, sociala och miljömässiga utvecklingen. Varje generation har ansvar att ge kommande generationer möjlighet till livskvalitet som är likvärdig eller bättre än den egna generationens.

Målen om hållbar utveckling, särskilt aktuella efter FN-mötet Rio+20, kräver ett nytt angreppssätt och att vi drastiskt förändrar våra konsumtions- och produktionsmönster. Ekonomisk tillväxt måste frikopplas från utnyttjande av ändliga naturresurser. Arbetet för hållbar utveckling måste ske på såväl lokal och nationell nivå som europeisk och global nivå. EU har stor betydelse för att sätta normer för sina medlemsländer och hela världen.

Det multilaterala samarbetet för hållbar utveckling är avgörande. För 40 år sedan hölls en banbrytande FN-konferens om miljö i Stockholm. I och med världstoppmötet i Johannesburg 2002 blev begreppet hållbar utveckling med dess ekonomiska, sociala och miljömässiga dimensioner definitivt erkänt som en överordnad princip för FN:s arbete. På så sätt stärktes ytterligare arbetet med hållbar utveckling på den globala, regionala och nationella nivån. Slutsatserna får inte stanna vid uttalanden. FN måste aktivt ta ledningen i arbetet för hållbar utveckling, som också bör präglas av organ som Världsbanken, IMF, WTO och de regionala utvecklingsbankerna. Den internationella handelsregler och avtal måste kombineras med miljökonventioner och internationell miljölagstiftning. Tidigare erfarenheter pekar på att marknadskrafterna utan större problem kan anpassa sig till en mer offensiv miljölagstiftning. I år hölls en ny stor FN-konferens i Rio de Janeiro. Arbetet för en hållbar utveckling måste intensifieras.

3.7 Företagens ansvar

Företagen behöver ta större ansvar för bra och rättvisa arbetsvillkor. Inom ramen för FN, OECD, ILO, Världsbanken och andra organisationer finns möjligheter att driva fram regler om företags ansvar för mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, bekämpandet av korruption och en bättre miljö. Incitament bör skapas för företag att arbeta på ett sätt som gör att klyftor mellan länder och människor kan minska. Kooperativa företag har särskilda möjligheter att förena lönsamhet med socialt ansvarstagande. För att få företag att ta globalt ansvar måste internationellt skärpt lagstiftning och bindande regler införas. Dessutom måste globala konkurrensregler och normer för företagen skapas för att skydda mindre företag i ännu outvecklade ekonomier.

Sverige ska vara pådrivande för att arbetet inom FN, ILO, Världsbanken och andra organisationer med regler om företags ansvar för mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, bekämpandet av korruption och en bättre miljö efterlevs och utvecklas. Det finns idag många olika så kallade uppförandekoder för hur företag bör agera. Dessa koder måste omsättas i praktisk handling. Vi vill också verka för att svenska företag blir internationella föregångare för de etiska riktlinjer för näringslivet som antagits av bland annat FN och OECD. Det gäller inte minst de statliga bolagen som har en extra viktig roll att spela i

detta avseende. En viktig del i företagens sociala ansvar är att sluta internationella ramavtal med fackliga organisationer.

Genom initiativet Globalt Ansvar stödde den socialdemokratiska regeringen företagens arbete med socialt ansvarstagande. Detta vill vi fortsätta med.

Det kortsiktiga ansiktslösa kapitalet måste stå tillbaka till förmån för mer långsiktigt ägande och investeringar. Det kollektiva pensionskapitalet kan bli ett verkningsfullt instrument.

Kraven ska inte bara ställas på multinationella företag. I alla länder, fattiga som rika, finns tyvärr alltför många nationella och lokala företag som utnyttjar arbetskraft utöver det mänskligt hållbara. Fackföreningar, konsumentrörelser och globaliseringsrörelsen är viktiga aktörer för att skapa opinionstryck.

3.8 Kamp mot korruption en förutsättning för utveckling

Att bekämpa korruption och ekonomisk brottslighet liksom skatteparadis och skadlig skattekonkurrens mellan länder är viktiga beståndsdelar i en politik som strävar efter att stärka de ekonomiska och politiska institutionerna. Korruption är ett hot mot ekonomi, rättsväsende och demokratisering. I utvecklingsarbetet måste vi sträva efter nolltolerans gällande korruption.

Korruption finns i alltför hög grad i många utvecklingsländer, och det är de fattiga som drabbas hårdast. Stöd och erfarenhetsutbyte till uppbyggnad av institutioner för att bekämpa korruption är ett viktigt redskap i kampen mot korruption. Rutiner för att minska riskerna måste uppdateras regelbundet. En medvetenhet om hur utbredd korruptionen är och var riskerna är som störst måste upprätthållas och utvecklas. Goda exempel ska tillvaratas. Vidare ser vi värdet i att såväl relatera till som återkoppla till internationella regelverk som finns för att minska och förhindra korruption.

Gällande storskalig korruption vill vi också belysa den rika världens ansvar, eftersom många aktörer kommer därifrån, och vi har vårt ansvar att ”hålla rent”. Men det viktigaste är att skapa ett inre tryck mot korruption genom ett starkt civilt samhälle, fri och oberoende press och rättsväsen samt ytterst möjligheten att i fria val välja bort korruperade politiker.

4 Mänskliga rättigheter

En förutsättning för demokratin och ett fundamentalt uttryck för socialdemokratins grundläggande värderingar är respekten för de mänskliga rättigheterna. De mänskliga rättigheterna, så som de kommer till uttryck i Förenta nationernas allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna från år 1948 och en rad andra konventioner, utgör en okränkbar helhet.

Omsorgen om och försvaret av de mänskliga rättigheterna utgör en central del av socialdemokratisk utrikespolitik. Engagemanget för de mänskliga rät-

Fel! Okänt namn på

tigheterna speglar våra förhoppningar om en värld där människor kan leva fria, utan fruktan och nöd.

Sverige måste stå upp för de mänskliga rättigheterna varhelst i världen de kränks. Vår röst ska vara lika skarp mot oförrätter oavsett om de begås av en stormakt eller en diktatur. Kampen mot diskriminering på grund av kön, etnicitet, sexuell läggning, funktionshinder och religion måste föras både nationellt och internationellt. De fackliga rättigheterna behöver stärkas, inte minst i Asien. Kvinnor utgör en majoritet av jordens befolkning, men kvinnors rättigheter kränks ständigt. Det gäller också barnen. Svensk utrikespolitik bör prioritera jämställdhet och barns rättigheter.

4.1 Regelverk kring mänskliga rättigheter

Sedan FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna 1948 har rättigheterna slagits fast i ett antal internationella konventioner. De centrala konventionerna är FN:s konvention om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter och FN:s konvention om medborgerliga och politiska rättigheter, båda från 1966.

Också på regional nivå finns konventioner om mänskliga rättigheter, exempelvis den så kallade Europakonventionen från 1950, den amerikanska konventionen om mänskliga rättigheter från 1969 och den afrikanska stadgan om mänskliga och folkens rättigheter från 1981. FN:s allmänna förklaring och nämnda konventioner innehåller sammantaget en lång rad rättigheter som innefattar grundläggande friheter, rätten till skydd mot övergrepp och rättigheter för att tillgodose de grundläggande behoven. Dessutom finns inom FN:s ram ytterligare fyra viktiga konventioner om rasdiskriminering (1965), diskriminering av kvinnor (1979), tortyr (1984) och barnets rättigheter (1989).

Internationella regler inom området mänskliga rättigheter reglerar förhållandet mellan statsmakten och den enskilde. Rättigheterna är knutna till individen som ska kunna åtnjuta dessa ensam eller tillsammans med andra. Det är staten, det vill säga ett lands regering, som har ansvaret för att rättigheterna respekteras och att dessa omsätts i praktiken genom bland annat fungerande rättsväsende, lagstiftning, undervisning och socialt stöd. Staten är skyldig att se till att dess företrädare agerar i enlighet med de mänskliga rättigheterna och måste på olika sätt förhindra att dess företrädare begår brott mot de mänskliga rättigheterna.

Regimer som kränker de mänskliga rättigheterna har ibland försvarat detta med att just deras länder har särskilda förhållanden som gör detta befogat, eller med att mänskliga rättigheter inte får hindra utövandet av traditionella kulturella sedvänjor, till exempel beträffande kvinnors och flickors ställning. Rättigheterna i FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna från 1948 är universella. De gäller för alla människor, utan åtskillnad, och ska respekteras över hela världen, oavsett land, kultur och specifik situation. Socialdemokraterna har och har alltid haft en icke-kulturrelativistisk syn på mänskliga rättigheter.

FN:s konvention om medborgerliga och politiska rättigheter slår fast de grundläggande friheterna och rätten till skydd mot övergrepp. Konventionen behandlar rätten till liv, förbud mot tortyr och mot slaveri samt olika friheter såsom yttrande- och religionsfrihet. Till konventionen hör två fakultativa protokoll. Det första protokollet gäller individuella klagomål avseende påstådda konventionskränkningar och det andra protokollet avskaffande av dödsstraffet.

FN:s konvention om de ekonomiska, sociala och kulturella rättigheterna innehåller rättigheter sammanhängande med de grundläggande behoven. Där behandlas rättigheter som rätten till arbete, rätten till en tillfredsställande levnadsstandard och rätten till utbildning. Stater som anslutit sig till konventionen ska till fullo utnyttja sina tillgängliga resurser för att säkerställa att konventionens rättigheter gradvis förverkligas. Ett viktigt arbete har gjorts för att skapa tilläggsprotokollet till FN:s konvention om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter. Socialdemokraterna vill se över möjligheten att ratificera den.

Trots att alla stater formellt har erkänt de mänskliga rättigheterna sker kränkningar av dessa kontinuerligt och medvetet. Konservativa och liberaler bortser gärna från de sociala, ekonomiska och kulturella rättigheterna som kräver ett aktivt, kollektivt, medmänskligt ansvar för att förverkligas. De godtar endast de formella politiska friheterna. Å andra sidan finns kommunistiska, religiöst fundamentalistiska och andra totalitära idéer och samhällskick som medvetet kränker individernas politiska fri- och rättigheter med en illusion om ett högre framtida mål.

Runt om i världen räds odemokratiska regimer yttrandefrihet, fri press och de möjligheter till information som ny teknik ger.

Socialdemokraterna anser att de mänskliga, medborgerliga, politiska, ekonomiska, sociala och kulturella fri- och rättigheterna är universella, odelbara och individuella. De får varken inskränkas av stater eller andra aktörer.

4.2 Dödsstraff och tortyr

Konventionen mot tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning antogs av FN:s generalförsamling 1984. Konventionen syftar till att förhindra tortyr eller liknande behandling och att skapa ett system av garantier för att den som utför eller har utfört sådana handlingar ska bestraffas. Till konventionen hör numera också ett fakultativt protokoll som syftar till att etablera ett nationellt och internationellt besöks- och inspektionssystem för att motverka förekomsten av tortyr eller liknande behandling på platser där personer hålls frihetsberövade.

Tortyr och misshandel utgör en av de mest motbjudande kränkningarna av de mänskliga rättigheterna och människans värdighet. Alla länder är skyldiga att följa det ovillkorliga förbudet mot alla former av tortyr och misshandel. Trots världssamfundets ansträngningar förekommer fortfarande tortyr och misshandel i alla delar av världen. Straffrihet för förövare av tortyr och misshandel fortsätter att råda i många länder.

Fel! Okänt namn på

Dödsstraffet är ett djupt omänskligt straff. Dess grymhet och oåterkalleliga natur gör det till ett straff som inte bör ha någon plats i en civiliserad rättsordning. Även om antalet länder som i lag förbjuder dödsstraff har ökat måste Sverige fortsätta att aktivt agera bilateralt, i EU-arbetet och i FN-sammanhang för att dödsstraffet avskaffas.

FN har bland annat i de internationella konventionerna om medborgerliga och politiska rättigheter, barnens rättigheter och om de ekonomiska, sociala och kulturella rättigheterna fastställt strikta villkor för verkställighet av dödsstraff. I det andra fakultativa protokollet till konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter föreskrivs att staterna själva ska förbinda sig att permanent avskaffa dödsstraffet.

I Kina avrättas fler personer än i alla andra länder tillsammans. Situationen för mänskliga rättigheter är under all kritik. Antalet verkställda dödsdomar talar för det, men också det faktum att dödsstraff utdömts efter summariska och tvivelaktiga rättsprocesser. Sverige måste i alla sammanhang kritisera Kinas politik rörande mänskliga rättigheter och då särskilt dödsstraffet.

USA är en demokrati som säger sig värna individens fri- och rättigheter. Därför ställer vi höga krav på USA. EU bedriver ett aktivt arbete i USA mot dödsstraffet och har särskilt uppmärksammat avrättningar av minderåriga och förståndshandikappade. Sverige måste, bilateralt och med EU, fortsätta arbetet med att förmå USA att avskaffa dödsstraffet.

Dödsstraff är alltid oacceptabelt, men vi vill ändå särskilt rikta vår avsky mot de stater som avrättar barn, så som exempelvis Iran. Det måste vara en tydlig svensk hållning att fördöma detta.

4.3 Mänskliga rättigheter i arbetslivet

De grundläggande mänskliga rättigheterna i arbetslivet måste stärkas och respekteras universellt. Den fria förenings- och förhandlingsrätten ska garanteras och slavarbete, barnarbete och diskriminering, inklusive lönediskriminering mellan könen, elimineras. Det är inte acceptabelt att mer än 200 miljoner barn arbetar och att cirka 20 miljoner människor arbetar under tvång, enligt ILO. Det är modernt slaveri. Arbetet inom Internationella arbetsorganisationen (ILO) måste därför få ökad tyngd och fler länder måste förmås att ratificera ILO:s konventioner.

Den svenska, europeiska och internationella fackföreningsrörelsen spelar en avgörande roll som samhällsomdanare och resurs för hållbar ekonomisk utveckling. Fria demokratiska fackföreningar värnar arbetstagarnas rättigheter och villkor och bidrar till ökad social rättvisa. Utan fackföreningar och progressiva politiska rörelser som samverkar över gränserna kommer de multinationella företagen lätt att kunna ställa industrier och länder mot varandra. Företagen agerar över gränserna. Det måste även politiken och fackföreningsrörelsen göra. Därför måste också arbetstagarna runt om i världen garanteras rätten att kunna vidta internationella sympatiåtgärder.

Framväxten av en allt starkare europeisk och internationell arbetsrätt och internationella fackliga avtal är lovande, både för ekonomisk utveckling och

Fel! Okänt namn på

rättvisa. Socialdemokratin och den fackliga rörelsen kan och bör samverka även över gränserna. Vi kräver att grundläggande mänskliga rättigheter i arbetslivet förs in i internationella handelsavtal. Sverige ska hävda arbetstagarernas rättigheter i internationella organisationer som Internationella valutafonden, IMF, och Världsbanken genom bilaterala kontakter och med upphandlingsregler på alla samhällsnivåer såväl globalt som nationellt. Därför bör Sverige ratificera ILO:s konvention 94 om offentlig upphandling. Det är nödvändigt att skapa opinion mot urusla arbetsförhållanden i hela världen.

Arbetarrörelsen måste också verka för att stärka den sociala dimensionen i de multilaterala organisationerna. Internationella organ som WTO och FN måste ges större befogenheter att ställa upp tydliga krav för hur handeln bör ske över gränserna så att sociala framsteg i rika samhällen inte sker på bekostnad av förfärliga förhållanden i andra länder. Ju fler som delar på handeln desto fler måste också dela det ansvar som följer. Handel med varor och tjänster måste liksom på övriga marknader ske med tydliga regelverk och skydd för svagare aktörer och länder.

Socialdemokratin kan aldrig acceptera att konkurrenskraft skapas genom lägre löner, sämre arbetsvillkor, rovdrift på miljön, exploatering av människor och sämre välfärd. Vi ska arbeta för att fler länder följer strävan mot toppen, med möjlighet till utveckling och rättvis fördelning. Dessutom kan den ökade ekonomiska integrationen leda till att priser och löner så småningom närmar sig varandra i en värld med fri rörlighet för varor, tjänster, kapital och människor.

Förändring är omvälvande för alla, i såväl industrialiserade som icke industrialiserade länder.

Framsteg ska vinnas genom ökade investeringar i människor och genom större miljöhänsyn. Vi vill inte att billiga konsumtionsvaror här hemma ska byggas på usla arbetsvillkor och svärtlöner på andra håll i världen. Tillväxt utan mänskliga rättigheter, ökande sociala klyftor eller utarmning av vår miljö gör oss inte rikare. Tvärtom är det endast en social och miljömässigt hållbar utveckling som skapar hållbar tillväxt. Bara på så sätt kan människors trygghet öka och livskvalitet förbättras oavsett var i världen man lever.

Även om regeringen uttalat ”att efterlevnaden av och respekten för de mänskliga rättigheterna för arbetstagare ska stärkas globalt” verkar detta ha försvunnit helt i regeringens utvecklingspolitik. Det ideologiska skiftet märks genom att fokus alltmer läggs på marknaden, inte människan. Regeringen lägger helt enkelt ingen större vikt vid mänskliga rättigheter i arbetslivet eller vid den fackliga organiseringens betydelse för ett samhälles utveckling.

Det finns allvarliga brister i de mänskliga rättigheterna. Fackligt aktiva i många länder fortsätter att fångas, avskedas och diskrimineras samtidigt som legala hinder används för att hindra facklig organisering och kollektivavtalsförhandlingar, vilket berövar miljontals arbetare deras rättigheter. 2011 dödades 76 personer på grund av att de var fackligt aktiva. Hot, arresteringar och avskedanden räknas i tiotusental i vissa världsdelar.

I globaliseringens spår växer behovet av mänskliga rättigheter i arbetslivet, exempelvis för att förbättra miljoner migrantarbetares svåra situation.

Fel! Okänt namn på

För oss är det oacceptabelt att konkurrenskraft skapas genom rovdrift på människor och miljö. De grundläggande mänskliga rättigheterna i arbetslivet måste stärkas globalt. Den fria förenings- och förhandlingsrätten ska garanteras och slavarbete, barnarbete och diskriminering måste elimineras.

De internationella företagen har därför en viktig roll i globaliseringen. Av världens hundra största ekonomier är hälften företag. Inom ramen för FN, Internationella arbetsorganisationen (ILO), Världsbanken och andra organisationer är det möjligt att driva fram regler om företags ansvar för mänskliga rättigheter, arbetsvillkor och en bättre miljö. Detta arbete måste skyndas på.

Rätten att organisera sig och rätten att sluta kollektiva avtal är grundläggande för att utveckla mänskliga rättigheter på arbetsplatserna, liksom också strids- och sympatiåtgärderna. Den här kombinationen av organisationsrätt, kollektiva avtal, stridsåtgärder och sympatiåtgärder liksom satsningar på sysselsättningen är viktig för att man ska kunna värna mänskliga rättigheter, för att människor ska kunna forma sina egna liv, ha makt över sina egna liv men också kunna kämpa för andra människors mänskliga rättigheter. Viktiga verktyg utgörs av ILO:s konventioner.

Under de senaste åren har ILO drivit en kampanj för ratifikation och uppfyllande av organisationens åtta kärnkonventioner. Dessa avser mänskliga rättigheter inom områdena föreningsfrihet och förhandlingsrätt, icke-diskriminering i arbetslivet, förbud mot tvångsarbete och förbud mot barnarbete. Sverige har ratificerat samtliga dessa konventioner och stöder aktivt ILO:s arbete för universell ratifikation av dessa grundläggande instrument såsom förutsattes i en deklaration om grundläggande principer och rättigheter i arbetslivet som antogs av ILO 1998.

ILO:s stadga och ILO:s konventioner – och då främst nr 87 om föreningsfrihet och nr 98 om rätt att sluta kollektivavtal – innefattar inte explicit strejkrätten och inte heller rätten till sympatiåtgärder. Socialdemokraterna förespråkar rätten till gränsöverskridande fackliga strids- och sympatiåtgärder. Vi ser en brist i att det i ILO:s system idag inte finns en internationell rätt till fackliga strids- och sympatiåtgärder mot företag som inte respekterar ILO:s konventioner om rättigheter i arbetslivet.

4.4 Kvinnors rättigheter

Kvinnors rättigheter har alltid varit särskilt utsatta och grundas i en traditionell kulturell underordning i alla samhällen, som tagit sig olika uttryck. Socialdemokraterna är ett feministiskt parti och det genomsyrar också vårt internationella engagemang. Jämställdhet är en central samhällsfråga för både kvinnor och män. Att skapa lika möjligheter, rättigheter och skyldigheter innebär förändringar och utveckling på en rad samhällsområden.

Vi anser att Sverige ska vara ett föregångsland i det internationella arbetet för kvinnors rättigheter. Jämställdhetsarbetet är centralt inom alla politikområden. När kvinnor förvägras sina rättigheter och förvägras att ta del i samhällslivet på samma villkor som män så förtrycks inte bara kvinnorna utan hela samhällsutvecklingen hålls tillbaka. Sverige ska arbeta mot diskrimine-

ring och för kvinnors rätt till utbildning, ekonomisk självständighet, juridiska rättigheter och möjligheter att arbeta politiskt.

Jämställdhet lönar sig för såväl kvinnor som samhället. I Världsbankens rapport, World Development Report 2012: Gender Equality and Development, ges en utmärkt redovisning som visar just detta faktum att det är ekonomiskt lönsamt med en politik som stärker kvinnors rättigheter. Självfallet är kvinnors rättigheter en fråga som i sin egen rätt kräver agerande men det är positivt att Världsbanken ger ytterligare argument för förändring i de länder där kvinnornas rättigheter fortsatt är under förtryck.

Inte minst handlar kvinnors rättigheter om sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter, ett område där Sverige både kan och bör ta initiativ.

Trots återkommande rapportering om den helt oacceptabla mödradödligheten samt det faktum att kunskap finns om vad som behöver åtgärdas för att komma tillrätta med de höga dödstalen sker förbättringar i alltför långsam takt. Tydligt är att den politiska viljan många gånger saknas. Hög mödradödlighet är ett tecken på att kvinnors liv inte respekteras och värderas lika som mäns.

Selektiva aborter och barnamord riktade mot flickor förekommer i stor omfattning i vissa delar av världen. Indien och Kina är enligt Unicef de länder där abortering av flickfoster förkommer mest. I Kina har ettbarnspolitiken och en preferens för pojkar lett till ett kraftigt underskott på flickor, i Indien är hemgift en huvudförklaring. Att betala hemgift förbjöds i indisk lag redan 1961 men praktiseras brett över landet.

Vid den internationella befolkningskonferensen, ICPD, som hölls i Kairo 1994 skedde det ett skifte av världens syn på befolkningsfrågor. Kampen mot mödradödlighet är ett område som bör lyftas fram. Omfattningen av mödradödlighet är en av de största tragedierna i vår tid. I Sverige är risken en på 17 400 att dö i samband med graviditet eller förlossning. För en kvinna i Niger är risken att dö en på sju. Enligt Unicef lider 300 miljoner kvinnor (eller en fjärdedel av kvinnorna i utvecklingsländerna) av allvarliga skador, infektioner eller handikapp som de drabbats av under graviditet och förlossning.

Kvinnor utgör halva befolkningen men mer än två tredjedelar av de människor som räknas som fattiga.

Millenniemålets delmål 5 anger att mödradödligheten ska minskas. Även om några länder har minskat mödradödligheten ser det inte ut som om målet kommer att nås till 2015. Detta är inte acceptabelt. En hög mödradödlighet får även konsekvenser i ökad barnadödlighet.

FN-konventionen om avskaffande av allt slags diskriminering av kvinnor (Cedaw) antogs av FN:s generalförsamling 1979. Konventionen ger ett ramverk för att säkerställa lika rätt för kvinnor och män. Till konventionen hör ett fakultativt protokoll som ger klagorätt vad gäller kränkningar av konventionens rättigheter. FN:s millenniedeklaration slog fast jämställdhet mellan könen och stärkande av kvinnors rättigheter som avgörande faktorer i fattigdomsbekämpningen. Medlemsstaterna åtog sig att bekämpa alla former av våld mot och att avskaffa all diskriminering av kvinnor.

Fel! Okänt namn på

Kvinnors rätt att bestämma över sina egna kroppar, sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) är grundläggande. Bristen på dessa rättigheter är förödande. Varje dag, varje minut dör en kvinna som är gravid eller när hon föder barn, de flesta i utvecklingsländer. Cirka 300 000 kvinnor dör varje år i samband med graviditet och förlossning. Genom tillgång till preventivmedel, läkarvård, sexualundervisning och tillgång till säkra aborter skulle de flesta dödsfall kunna undvikas. Osäkra aborter orsakar 13 % av mödradödligheten i världen, enligt RFSU. Antal aborter i världen ökar återigen, bland annat på grund av dålig tillgång till preventivmedel. I länder med lagliga aborter och bra tillgång till preventivmedel är aborterna färre än i länder med strikt lagstiftning.

I ökad jämställdhet och ökat självbestämmande, inte minst över den egna kroppen, ligger också den kanske viktigaste enskilda faktorn för att hejda spridningen av hiv/aids.

Fistula, att livmodern spricker p.g.a. att flickan inte vuxit färdigt eller p.g.a. långdragna förlossningar, är vanligast förekommande i utvecklingsländer, bl.a. Etiopien, där flera svenska politiska kvinnoorganisationer har engagerat sig för att bistå Fistulastiftelsen, som arbetar såväl förebyggande som med kirurgiska ingrepp för att om möjligt ge de unga flickorna ett drägligt liv.

Ett område där dessa rättigheter kränks är kvinnlig omskärelse. Sverige måste inom alla relevanta forum verka för att förbud mot kvinnlig omskärelse antas och efterföljs.

Det är viktigt att arbetet för att genomföra intentionerna i den SRHR-policy den socialdemokratiska regeringen påbörjade fortsätter också under nuvarande regering. Myten om mödomshinnan och en nationell policy om hur sjukvården ska hantera kraven på rekonstruktion av mödomshinnor bör ingå i SRHR-policyen.

Abort är en rätt som vi ofta tar för given i Sverige, men som i många länder, även inom EU, är förbjuden eller hotas. Nästan hälften av aborterna är idag farliga ”bakgatsaborter” – när aborterna är illegala leder det till ökning av sådana som är osäkert utförda och leder till kvinnors lidande eller död. Att kvinnan inte ges rätten att bestämma över sin egen kropp är inte förenligt med en socialdemokratisk människosyn och aborträtten borde vara en mänsklig rättighet. Vi vill särskilt framhålla betydelsen av tillgång till preventivmedel, tillgång och rätt till säker och laglig abort samt empowerment av kvinnor. FN:s befolkningsorgan UNFPA gör viktiga insatser på detta område och vi socialdemokrater anser att Sverige fortsatt ska stödja dess arbete.

Vi ser med stor oro hur rätten till fri abort i Europa hindras av att katolskt dominerade länder, som Ungern, Polen, Irland och Malta, hellre framhåller avhållsamhet än en ökad användning av preventivmedel och tillgång till lagliga aborter. Trots att EU:s jämställdhetsministrar 2005 antog en deklaration som pekar på att sexuella och reproduktiva rättigheter är en del av de mänskliga rättigheterna har EU som organisation förblivit tyst eller till och med bakåtsträvande, när det gäller rätten till fri abort, preventivmedel och andra sexuella och reproduktiva rättigheter.

Över hela världen och utan undantag för någon region är våld utövat av den egna partnern och inom familjen den vanligaste formen av våld mot

kvinnor. I många länder behandlas våld mot kvinnor inom familjen fortfarande som ett privat problem och inte som det angelägna politiska och samhällsproblem det utgör. Stater har skyldighet att på alla sätt förhindra alla former av våld mot kvinnor. Underlåtenhet att göra detta innebär att staten gör sig skyldig till en kränkning av de mänskliga rättigheterna. Sverige och EU måste i internationella sammanhang enträget fortsätta fästa uppmärksamheten på dessa frågor.

Mäns våld mot kvinnor är ett av de allvarligaste folkhälsoproblemen och ett jämställdhetsproblem där den traditionella könsmaktsordningen om mäns överordning och kvinnors underordning fortfarande har stor betydelse. Förslagen och strategierna som den borgerliga regeringen lyft fram är defensiva, otydliga och saknar konkretion. Vi menar att frågan behöver lyftas fram och prioriteras tydligare.

Kvinnorna är ofta familjeförsörjare och hos kvinnorna ligger en viktig nyckel till utveckling. Samtidigt har kvinnor inte alls samma möjligheter som män att ta ansvar för sina liv, kunna påverka samhället eller ta del av globaliseringens fördelar. Biståndet måste stärka kvinnors ställning och rättigheter. Satsningar på kvinnors utbildning får direkta effekter på reproduktionsmönstren. Det leder till minskad barnadödlighet, ökad preventivmedelsanvändning, förbättrat näringsintag och ökad satsning på barns skolgång etc.

Kvinnor måste ges samma rättigheter som män inom samhällets alla områden. Inte minst handlar det om att förmå stater som ratificerat kvinnokonventionen, men med ett kulturellt undantag, att fullt ut ratificera och implementera konventionen så att kvinnor och män likställs inför lagen även vad gäller exempelvis ägande, arv och vårdnad av barn.

Vi socialdemokrater vill också framhålla vikten av kvinnor i beslutsfattande positioner. Detta av två enkla skäl. Det första och uppenbara är det demokratiska. Kvinnor är halva befolkningen och ingen ska på grund av sitt kön utestängas från makt. Det andra handlar om politiska prioriteringar. Erfarenhet från utvecklingsländer visar att beslutande församlingar som har en hög andel kvinnor i högre grad prioriterar hälsa, utbildning och förbättringar i det lilla som i förlängningen är den bästa grunden för en positiv utveckling. Vi vill att Sverige ska vara pådrivande för att öka kvinnorepresentationen i olika internationella organ.

Under avsnittet säkerhetspolitik skriver vi om kvinnors och barns särskilt utsatta position i konflikt och krig, FN:s resolutioner 1325 och 1820 m fl relaterade resolutioner samt om kvinnors roll både i det förebyggande och det återuppbyggande arbetet.

4.5 Handel med människor

FN har vid upprepade tillfällen tagit avstånd från prostitution, till exempel i FN-konventionen The convention for the Suppression of the Traffic in Persons and the Exploitation of the Prostitution of Others från 1949, FN:s kvinnokonvention, Cedaw, från 1979, stadgar att konventionsstaterna ska vidta alla lämpliga åtgärder, inklusive lagstiftning, för att bekämpa alla for-

Fel! Okänt namn på

mer av handel med kvinnor och utnyttjande av kvinnoprostitution och FN:s deklaration om avskaffande av våld mot kvinnor från 1993. Pekingplattformen från kvinnokonferensen 1995 som dock beklagligt gör en distinktion mellan frivillig och påtvingad prostitution och Palermodeklarationen från år 2000 anges som det första internationella dokument som nämner männen som efterfrågar prostituerade kvinnor. Vi kan dela den uppfattningen, men regeringen får inte nöja sig med att förvalta, utan har ett ansvar för att gå vidare och att gå före. Sverige ska vara ett föredöme.

Enligt Amnesty International är människohandel, trafficking, en av de mest utbredda och grövsta formerna av våld mot kvinnor. Trafficking är inte enbart ett brott mot mänskliga rättigheter generellt, utan inbegriper kränkningar såsom tortyr, misshandel, frihetsberövande, kränkningar av rätten till hälsa och rätten till rättvis behandling, upprättelse och ersättning.

Den mest cyniska brottsligheten är den växande handeln med kvinnor och barn för sexuellt utnyttjande och prostitution. Hundratals kvinnor kommer till Sverige varje år genom denna handel. Sverige har varit drivande internationellt för att motverka människohandeln både inom EU och FN. Sexslavhandeln måste stoppas – människan är ingen handelsvara. Vi menar att den svenska sexköpslagen som modell måste lyftas fram i europeiska och internationella sammanhang.

Sveriges sexköpslag ska hävdas. En viktig del i att bekämpa människohandel med sexuella ändamål är att bekämpa prostitution. Sambandet mellan prostitution och människohandel måste tydliggöras och erkännas. Om efterfrågan på köp av sexuella tjänster bekämpas minskar också människohandeln. Den svenska sexköpslagstiftningen är ett bra exempel på hur prostitution bekämpas. Det är hög tid att ta ytterligare ett steg framåt. Vi ska inte exportera sexslaveriet utomlands. Även svenskar som köper sex utomlands ska kunna lagföras för detta i Sverige. Norge samt Island har genomfört en sådan lag. Vi vill därför ta bort kravet på dubbel straffbarhet vid sexköp och införa skadestånd för brottsoffret.

EU bör underteckna och ratificera Europarådets konvention mot människohandel.

4.6 Situationen för minoriteter

Enligt FN finns i nästan alla länder en eller flera minoriteter. Det finns ingen tillförlitlig statistik men uppskattningsvis tillhör 10–20 procent av världens befolkning minoriteter. Detta innebär att hundratals miljoner människor är i behov av särskilda åtgärder för skydd av sina rättigheter. Minoriteter finns bland de mest missgynnade grupperna i samhället och personer i minoritetsgruppen utsätts ofta för diskriminering och orättvisa samt utesluts från meningsfullt deltagande i samhälleligt och politiskt liv.

FN antog 1965 konventionen om avskaffande av alla former av rasdiskriminering. Konventionsstaterna ska vidta olika typer av åtgärder, såsom lagstiftning och utbildningsinsatser, för att förhindra att människor blir diskriminerade på grund av etnisk tillhörighet. Sverige har ratificerat konventionen.

Flertalet av FN:s övriga konventioner om mänskliga rättigheter innehåller också uttryckliga förbud mot rasdiskriminering.

Enligt FN har skyddet av minoriteter fått ökad aktualitet under senare år. Detta beror på att etniska, rasmässiga och religiösa spänningar har blivit starkare och kommit att utgöra hot mot ekonomisk, social och politisk samhällsstruktur i stater, liksom mot territoriell integritet. Det finns anledning att ge ökad uppmärksamhet åt skydd för minoriteter och att motverka diskriminering av personer som tillhör nationella, etniska, religiösa eller språkliga minoriteter, inte minst mot bakgrund av situationen för exempelvis kristna i Irak. I sammanhanget vill vi också understryka att både islamofobi och antisemitism måste bekämpas.

På många håll i världen lever minoritetsbefolkningar i en mycket utsatt situation där deras mänskliga rättigheter kränks. Arbetet för att stärka rättigheterna för exempelvis kurder och romer måste intensifieras. Vikten av religionsfrihet för alla religioner kan inte nog understrykas.

4.7 Hbt-personers rättigheter

Förtryck, diskriminering eller bestraffning av människor på grund av deras sexuella läggning strider mot mänskliga rättigheter. Övergrepp mot och diskriminering av personer på grund av sexuell läggning måste motarbetas och ståndpunkten främjas att alla individer ska kunna åtnjuta sina rättigheter oavsett sexuell läggning.

I närmare 80 länder är det olagligt med sexuella relationer mellan personer av samma kön. I flera länder är samkönad kärlek belagd med dödsstraff. I många länder är det långt ifrån självklart att fira Pride. Det finns flera exempel där parader förbjudits eller där man ”tillåter” trakasserier mot dem. Europadomstolen har slagit fast att det är ett brott mot mänskliga rättigheter att förbjuda parader. Lagar med syfte att beskära hbt-personers rättigheter och tysta debatten förs fram i flera länder och i några har de även antagits.

En attitydförändring bland FN:s medlemsländer måste påskyndas genom att frågorna tas upp i olika internationella forum.

I var och en av FN-konventionerna om medborgerliga och politiska respektive ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter ges det uttryck för den folkrättsligt viktiga principen om icke-diskriminering. Ett antal exempel på diskrimineringsgrunder räknas upp, däribland ras, hudfärg och religion – däremot inte sexuell läggning. De diskrimineringsgrunder som anges utgör inte en uttömmande lista och därför kan även andra diskrimineringsgrunder, såsom sexuell läggning, omfattas av artikelns tillämpning. Trots att många stater, likt Sverige, gör denna tolkning finns idag utrymmet för att tolka bort sexuell läggning som grund för diskriminering. Ett sätt att påskynda en attitydförändring är att påbörja ett arbete kring en hbt-konvention. Även om FN:s konvention om mänskliga rättigheter omfattar hbt-personer bör Sverige bli mera pådrivande för en hbt-konvention.

Det är mycket glädjande att FN:s råd för mänskliga rättigheter 2011 antog en resolution om hbt-rättigheter och det är av betydelse att frågorna debatteras

Fel! Okänt namn på

inom FN – ett exempel är att FN för första gången har publicerat en rapport om dessa rättigheter.

Socialdemokraterna vill att Sverige arbetar för en internationell hbt-konferens. Men som situationen internationellt ser ut just nu riskerar arbetet för att få en sådan till stånd att vara kontraproduktivt. När det öppnar sig möjligheter som gör att den bedömningen kan ändras vill vi att Sverige arrangerar en internationell hbt-konferens.

I globala sammanhang är det svårt att ta upp och diskutera frågor om diskriminering på grund av sexuell läggning och vikten av att skydda och respektera mänskliga rättigheter för hbt-personer. Frågan är på många håll omgärdad av religiösa och kulturella tabun och motståndet är kompakt från en majoritet av FN:s medlemsländer. Motståndet får absolut inte hindra Sverige från att driva dessa frågor bilateralt och multilateralt. Dessutom vill vi betona att vikt läggs vid att uppmana länder där homosexualitet bestraffas med dödsstraff att avskaffa detta.

4.8 Rättssäkerhet i kampen mot terrorism

Den internationella terrorismen styrs av krafter som politiskt och medvetet hotar våra öppna samhällen, genom direkta dåd, men också genom hot i syfte att tvinga oss till eftergifter vad gäller öppenhet, demokrati och mänskliga rättigheter. Det kan vi aldrig acceptera. Kampen mot internationell terrorism är viktig och måste föras i ett brett internationellt samarbete. Den kräver samarbete mellan stater och internationella organisationer, där FN har en central roll. För att vår kamp ska lyckas måste den bygga på respekt för de mänskliga rättigheterna och folkrätten.

Men i en ojämn kamp mot en fiende som inte skyr några medel ställs det extra hårda krav på oss som tror på demokrati och varje individs okränkbarhet. I kampen mot terrorismen måste rättssäkerheten för den enskilde individen vara tydlig. Vår gemensamma kamp mot terrorism skadas när den förs utan hänsyn till de värden den ska försvara – exempelvis som i det amerikanska lägret Guantánamo.

Många länder har använt hotet från terrorismen som en ridå bakom vilken de fängslar oppositionella.

Kritiken var med rätta mycket hård när det tidigare uppdagades att den amerikanska administrationen under dåvarande president George W Bush godkände förhörsmetoder som exempelvis skendränkning. Sveriges hållning måste alltså vara kristallklar: de mänskliga rättigheterna gäller också i kampen mot terrorismen. Kampen mot terrorism har många gånger handlat om var individer ska lagföras och om utlämningar av misstänkta förbrytare. Sverige fick kritik från FN:s tortyrkommitté för utlämningen av två egyptier då detta gjordes mot så kallade diplomatiska försäkringar om att de inte kommer att torteras. Senare visade det sig att fångarna trots detta torterades i fängelse och under förhör. Det socialdemokratiska partiet ställer sig mycket tveksamt till att det finns något tillfälle då utlämning mot diplomatiska försäkringar är befogade.

4.9 Enskilda fall och Dawit Isaak

I den internationella rätten slås fast att utlänningarnas personliga frihet måste respekteras. Av detta följer bland annat krav på att det ska finnas en straffrätt och straffprocessrätt som inte diskriminerar dem och krav på att godtyckliga frihetsingrepp inte förekommer. Rätten att ge diplomatiskt skydd är en rättighet som tillkommer staten. Det är således staten som avgör om den vill ingripa eller inte till förmån för en enskild medborgare.

Vi socialdemokrater kände djup oro när statsminister Fredrik Reinfeldt under förra mandatperioden uttalade att han som regeringschef inte tar upp enskilda fall av kränkningar i bilaterala samtal. Hade detta fått bli regeringens hållning hade det inneburit en förändring i svensk utrikespolitik. En av styrkorna i det svenska arbetet för mänskliga rättigheter har varit just att vi har kunnat kritisera såväl stater som gerillarörelser och kombinera detta med ett genuint engagemang för den enskilde som drabbas. Vi anser att det är en skyldighet att som regeringschef synliggöra om svenska medborgare utomlands får sina mänskliga rättigheter kränkta.

År 2001 fick Eritreas president Isaias Afewerki mycket kritik för hur han styrde landet. I skuggan av terrorattackerna i USA i september 2001 passade regimen på att fängsla kritikerna och stänga all oberoende press. 11 politiker och 10 journalister fängslades, däribland den svenska medborgaren Dawit Isaak. Sedan dess sitter Dawit Isaak fängslad utan rättegång och utan kontakt med omvärlden. Inskränkningarna av yttrandefrihet fortsätter i Eritrea. Regeringen måste ta upp bristen på respekt för de mänskliga rättigheterna med företrädare för Eritrea. Dawit Isaak och andra fängslade i motsvarande situation måste omedelbart släppas eller få en rättvis rättegång enligt internationella vedertagna rättsnormer. Det är hög tid att öka trycket i den tysta diplomatin och utse ett särskilt sändebud för frågan.

Nyligen frigavs de två svenska journalister som varit fängslade i Etiopien. Vi socialdemokrater gläds åt detta samtidigt som vi vet att de dessvärre inte var ensamma om sin situation. Journalister mördas, fängslas eller lever under hot runt om i världen. Såväl Sverige som det internationella samfundet måste arbeta kraftfullt för att öka respekten för det fria ordet och journalisternas arbete.

4.10 FN:s råd för mänskliga rättigheter

FN:s MR-råd syftar till att främja och skydda de mänskliga rättigheterna på global nivå och kan löpande under året ta sig an kränkningar av de mänskliga rättigheterna. I den text som ligger till grund för MR-rådet sägs att ”medlemmar som valts till rådet ska upprätthålla högsta standard när det gäller främjande och skydd av mänskliga rättigheter, tillfullo samarbeta med rådet, och bli granskade under den generella periodiskt återkommande granskningsmekanismen, under sin medlemskapsperiod”. Det är viktigt att detta upprätthålls. Sedan den syriska regimen började använda fruktansvärt våld mot opposition

Fel! Okänt namn på

och demonstranter är landet inte längre aktuellt som kandidat till rådet. Rådet har också vid flera tillfällen skarpt kritiserat Syrien.

Sverige kandiderar till FN:s råd för mänskliga rättigheter och bör därför ha en tydlig agenda för arbetet som ska bedrivas där.

Ett universellt medlemskap i MR-rådet skulle kunna vara ett sätt att minska utrymmet för de länder som arbetar mot skarpa ställningstaganden för människorättsfrågor.

4.11 Internationella brottmålsdomstolen

International Criminal Court (ICC) bygger på att det internationella samfundet har ett gemensamt ansvar för kränkningar av mänskliga rättigheter. Den enskilde individen ansvarar för sina handlingar. Lydnadsplikt utesluter inte ansvar för brott. Ställning som stats- eller regeringschef friar inte från straffansvar.

Domstolens stadga, Romstadgan för den internationella brottmålsdomstolen, antogs år 1998 och trädde i kraft den 1 juli 2002. Idag är över 100 stater parter till Romstadgan. Många större stater – däribland USA, Ryssland, Kina och Indien – står dock fortfarande utanför samarbetet. USA är den enda stat som aktivt motarbetat ICC. För att öka legitimiteten och för att intensifiera arbetet är det viktigt att fler stater tar aktiv del i ICC:s arbete. Sverige har ett viktigt ansvar i att förmå fler stater att ansluta sig till Romstadgan.

ICC kan döma över brotten folkmord, brott mot mänskligheten och krigsförbrytelser. Dessa brott existerade folkrättsligt redan före Romstadgans tillkomst. Dock har definitionerna av brotten utvecklats och konkretiserats i och med Romstadgan; till exempel är det explicit angivet att sexuellt våld kan utgöra brott. ICC kan som strängaste straff utdöma fängelse på livstid. Dödsstraff kan inte utdömas.

Brottsofferfonden har inrättats för att säkerställa att brottsoffer får en rättvis behandling vid rättegångar och att de får möjlighet till skadestånd. Ersättning kan erhållas för medicinsk vård, fysiska och psykiska skador samt sakskador. Ersättning kan ges direkt till den enskilde eller till ett kollektiv. I de fall då den dömde inte har medel att betala skadestånd kan fonden utbetala ersättning från sina egna medel. Fonden får gåvor från stater, internationella organisationer och enskilda. Sverige är en av givarna till ICC:s brottsofferfond. För oss socialdemokrater är det viktigt, för att ge domstolen möjlighet att arbeta effektivt, men också för att visa vårt stöd till dess viktiga arbete.

Som part till Romstadgan har vi en skyldighet att implementera den i vår nationella lagstiftning och att verka för att fler stater ratificerar och implementerar stadgan. Sverige har emellertid ännu inte implementerat Romstadgan nationellt. Den svenska regeringen måste nu lägga fram förslag till en ny lagstiftning för att fylla luckorna i genomförandet av Sveriges skyldigheter att kriminalisera, lagföra och döma brott mot folkrätten. Det är mycket viktigt att Sverige är ett föredöme internationellt och vi har en moralisk, politisk och folkrättslig skyldighet att aktivt bekämpa straffriheten för grova kränkningar av mänskliga rättigheter.

För oss socialdemokrater är möjligheten att inom ramen för den internationella rättsordningen utkräva individuellt ansvar för brott mot de mänskliga rättigheterna ett avgörande framsteg.

4.12 Skyldigheten att skydda

Socialdemokratin ser det som ett viktigt framsteg att världens länder antog principen om skyldigheten att skydda vid FN:s reformtoppmöte hösten 2005. Principen innebär att det är varje stats ansvar att skydda sin befolkning mot folkmord, krigsförbrytelser, etnisk rensning och andra brott mot mänskligheten och att agera för att förebygga sådana allvarliga övergrepp. I en situation när en stat inte förmår eller vill leva upp till detta ansvar har det internationella samfundet en skyldighet att ingripa för att skydda en befolkning.

I mars 2011 fattade säkerhetsrådet ett historiskt beslut i enlighet med denna princip gällande Libyen. Därför ansåg Socialdemokraterna att det var viktigt att alla insatser som gjordes i detta FN-mandats namn höll sig inom dess ramar. Vi ansåg att risken annars skulle blivit alltför stor att säkerhetsrådet inte kommer att kunna samla sig till ett nytt sådant beslut i framtiden när en situation uppstår där det internationella samfundets ansvar att skydda måste träda in.

Socialdemokratin vill utveckla arbetet inom alla pelarna i skyldigheten att skydda: att förebygga konflikter och övergrepp genom politiska och humanitära åtgärder, att agera då katastrofen är ett faktum och att bistå med att återbygga ett land efter en våldsamt konflikt.

Den största utmaningen för det internationella samfundet är att genomföra principen om skyldigheten att skydda i praktiken. I vilka situationer och med vilka medel får omvärlden ingripa när en stat inte förmår eller vill skydda sin befolkning? Socialdemokratin anser att FN-mandat för fredsframtvängande operationer är centralt. Samtidigt vill vi bidra till att stärka de regionala organisationernas möjligheter att ta ansvar för skyddet av civila och för människors säkerhet.

Skyldigheten att skydda innebär ett radikalt nytänkande när det gäller synen på suveräniteten. Den betonar att suveränitet innebär skyldigheter gentemot den egna befolkningen, ett ansvar att värna om människors säkerhet och inte längre ger frihet att slippa yttre inblandning.

Motståndet mot ingripanden från det internationella samfundet är fortfarande stort, dels från länder som fruktar att stormakterna vill använda skyldigheten att skydda för egna maktpolitiska syften, dels från länder som använder suveräniteten som skydd för att begå MR-övergrepp. Arbetet för att få såväl enskilda stater som det internationella samfundet att leva upp till sitt ansvar att skydda civila måste utvecklas vidare.

Fel! Okänt namn

4.13 Barn i världen

Än idag, en bra bit in på 2000-talet plågas, förtrycks, exploateras och utnyttjas miljontals barn dagligen. Detta är en oacceptabel situation. Unicef har beräknat att uppskattningsvis 21 000 barn under fem år dör varje dag. Även om antalet barn som börjar skolan har ökat är det omkring 67 miljoner barn som inte går i skolan. Detta innebär att de är sårbara och dåligt rustade för sitt fortsatta liv. Många av dessa barn arbetar med uppgifter som ger dem fysiska men eller gör att de dör i förtid. Omkring 300 000 barn är inblandade i väpnade konflikter. De har blivit tvångsrekryterade, de utnyttjas hänsynslöst och utsätts för fysiska, psykiska och sexuella övergrepp. 1,2 miljoner barn, främst flickor, utnyttjas i människohandel varje år. Över en miljon barn sitter i fängelse. Problematiken med barnäktenskap är allvarlig.

Utbildning är en grundförutsättning för att kunna bekämpa fattigdom, utnyttjande och exploatering av barn. Vi vill investera biståndsresurser i att flickor ska ha samma möjligheter som pojkar att gå i skolan samt få tillräckligt med mat, kunna uttrycka sin åsikt och få tillgång till hälso- och sjukvård. Det krävs särskilda insatser för att lindra effekterna av hiv/aids och minska risken för spridning. Vi vill också investera i stödverksamhet för barn som lever med hiv/aids eller som har förlorat sina föräldrar i sjukdomen. Vi vill förstärka insatserna för att skydda barn och deras rättigheter under väpnade konflikter eller när de tvingas på flykt. Barn som tvingats delta i krigshandlingar ska få rehabilitering och stöd. Samtidigt måste kunskapen kring barns rättigheter öka bland både civil och militär personal.

Vi vill även att tydligare fokus läggs på att motverka exploatering och utnyttjande av barn, framför allt barnarbete och sexuell exploatering. FN:s barnkonvention förbjuder inte barnarbete men de stater som antagit konventionen har en skyldighet att skydda barnen mot ekonomiskt utnyttjande och mot farligt arbete som kan äventyra hälsa och utveckling. Det är också viktigt att barn som arbetar har möjlighet att gå i skolan. Det är av största vikt att stödja ILO:s ambition att få till ett förbud mot de värsta formerna av barnarbete såsom skuldslaveri, rekrytering av barnsoldater, barnprostitution och arbete med farliga kemikalier.

Vi måste i allt vårt utvecklingsarbete bli bättre på förebyggande insatser, rehabilitering och på att skapa framtidstro för dessa barn.

Barn är ofta särskilt utsatta exempelvis när det gäller konflikter, inte minst barn som tvångsrekryteras till den grymma tillvaron som barnsoldater. Barn riskerar att utnyttjas och de saknar ofta möjlighet att skydda sig eller göra sin röst hörd. Barn får aldrig användas som en hävstång för att komma åt föräldrar eller andra anhöriga vid konflikter eller när människor flyr undan lagen eller ett utvisningsbeslut.

Barn och ungdomar har alltid varit och är en viktig målgrupp i det internationella utvecklingssamarbetet för socialdemokratin. Att investera i barn och ungdomar är att investera i framtiden. Vi anser att barnrättsperspektivet ska genomsyra allt internationellt arbete och dialogen med våra samarbetsländer, att barns utsatthet och framtid i alla sammanhang måste lyftas fram och FN:s barnkonvention ska tillämpas konsekvent. Barnkonventionen och dess till-

läggsprotokoll är viktiga redskap för att förbättra barns situation i världen. Vi vill att Sverige ska fortsätta sitt engagemang för att samtliga stater ska ratificera dessa.

Vi vill också uppmärksamma FN:s säkerhetsråds resolution 1612 som handlar om ett övervaknings- och rapporteringssystem som ska förhindra att de som begår grova övergrepp mot barn, såsom mord, lemlästning, rekrytering av barnsoldater, sexuella övergrepp, bortförande och attacker mot skolor och sjukhus i väpnade konflikter, går fria. Vi välkomnade denna resolution och kommer vidare att arbeta för att den efterlevs.

Barn riskerar att utnyttjas och de saknar ofta möjlighet att skydda sig eller göra sin röst hörd. Därför behövs ett barnperspektiv i alla frågor som rör deras mänskliga rättigheter och i vårt utvecklingssamarbete.

5 FN och folkrätten

Vi socialdemokrater vill att Sverige ska höja och skärpa sin profil i FN. Sverige har en lång och stark tradition av en aktiv FN-politik. Sverige bör utarbeta en FN-strategi för arbetet i FN både som enskild aktör, genom EU och i samarbete med de nordiska länderna.

Sverige bör öka ansträngningarna för att få fler svenskar verksamma på hög nivå inom FN-systemet. Sverige kandiderar nu till FN:s råd för mänskliga rättigheter och bör därför ha en tydlig agenda för arbetet som ska bedrivas där. Sverige bör söka stöd för en plats i FN:s säkerhetsråd. För att det ska vara möjligt krävs dock ett starkare svenskt FN-engagemang än det nuvarande. Sverige bör initiera en vängrupp för FN där länder från olika delar av världen samarbetar för att stärka FN och driva på dess reformarbete.

Socialdemokraterna vill att Sverige mer aktivt stödjer de processer som pågår som uppföljning till de antagna besluten vid FN-toppmötet 2005. Gamla som nya FN-institutioner behöver stöd för att mänskliga rättigheter, säkerhet och utveckling ska koordineras på det mest effektiva sättet, både i FN:s högkvarter och i fält. UN Women bör ges allt stöd för sitt arbete.

Den viktigaste internationella organisationen är Förenta nationerna, men FN är aldrig starkare än vad medlemsstaterna tillåter. Reformarbetet måste drivas framåt för att ett starkare och bättre rustat FN ska kunna hantera kriser, värna folkrätten och mänskliga rättigheter samt främja utveckling. Det är viktigt att kopplingen mellan fred, säkerhet och utveckling är tydlig. Utan ett effektivt arbete mot orsaker till konflikter, fattigdom och politisk extremism kommer heller inte konflikterna i sig att kunna bekämpas. Likadant är det i ett återuppbyggnadsskede efter en konflikt. Om inte säkerheten kan garanteras, ofta med hjälp utifrån, så kan heller inte återuppbyggnaden och utvecklingen ta fart.

Konflikter och krig får katastrofala följder både för enskilda människor och som ett hinder för utveckling. Fred och säkerhet är en förutsättning för utveckling samtidigt som utvecklingssamarbetet bidrar till att stärka säkerhet-

Fel! Okänt namn på

en. För socialdemokratin är konfliktförebyggande insatser inom ramen för det internationella samarbetet centrala.

Sverige bör satsa mer resurser på förebyggande verksamhet både inom den egna utrikespolitikens olika områden och i samverkan med enskilda organisationer och internationella institutioner. Sverige har, under socialdemokratiska regeringar, genom sin utrikes- och biståndspolitik över tiden byggt upp en stor trovärdighet i freds- och medlingsfrågor. För att Sverige ska kunna bistå i sådana insatser är det viktigt att stärka arbetet för fred och säkerhet och att det görs en särskild satsning på medling, konflikthantering och förebyggande fredsarbete.

Folkrätten utvecklas ständigt. En modern folkrätt sätter människors säkerhet före staters suveränitet. FN:s princip om skyldigheten att skydda innebar ett viktigt steg framåt för folkrätten. I första hand är det stater som ska skydda och hjälpa sina invånare. Det är inte rimligt att stater i skydd av sin suveränitet begår grova övergrepp mot sin egen befolkning. Suveränitet kan inte bara betyda skydd från inblandning utifrån utan även ett ansvar inför världssamfundet för den egna befolkningen. Ännu saknas dock en utvecklad praxis för hur världssamfundet ska gripa in för att förhindra exempelvis etnisk rensning eller stoppa folkmord. Principen om skyldighet att skydda måste utvecklas.

Säkerhetsrådet har inom FN ansvaret för internationell fred och säkerhet. Detta ansvar ska främst utövas genom utnyttjande av alla möjligheter till fredlig lösning enligt FN-stadgans kapitel sex. Om alla möjligheter till fredlig lösning är uttömda kan säkerhetsrådet besluta om våldsanvändning enligt kapitel sju.

Det är viktigt att reformarbetet av säkerhetsrådet fortsätter. Säkerhetsrådet måste i sin sammansättning bättre spegla dagens värld. Vi vill att arbetet i säkerhetsrådet alltmer ska präglas av förhandlingar mellan de deltagande länderna och parterna. Om någon av de permanenta medlemmarna lägger sitt veto ska det ses som ett misslyckande, och användandet av vetot måste inskränkas till ett minimum. Vi socialdemokrater vill se ett system där det land som använt sitt veto måste avlägga en officiell motivering till generalförsamlingen.

Det är av avgörande vikt att FN:s permanenta medlemmar i säkerhetsrådet inte använder sin vetorätt på ett sådant sätt att världssamfundet lamslås, exempelvis vid etnisk rensning, massmord och folkmord. Framför allt visar säkerhetsrådets passivitet gällande den rådande situationen i Syrien på att en reformering är nödvändig.

När säkerhetsrådet inte kan samla sig och agera kan det uppmuntra till ensidig och folkrättsstridig våldsanvändning av enskilda stater. Våldsanvändning utan nödvändigt säkerhetsrådsmandat riskerar att försvaga den internationella rättsordningen.

För alla fredsbevarande operationer som Sverige deltar i ska det finnas ett tydligt folkrättsligt mandat. Ett mandat givet av FN:s säkerhetsråd ska alltid eftersträvas. Detta är angeläget både med hänsyn till folkrättens krav och operationernas legitimitet och säkerhet. Men vid extrema nödsituationer, som utgör hot mot internationell fred och säkerhet men inte medför åtgärder från FN:s säkerhetsråd, kan inte världen stå passiv. Agerandet måste i dessa lägen

prövas från fall till fall. Åtgärder kan endast vidtas på kollektiv grund inom ramen för en regional organisation och kan aldrig vara praxisgrundande.

För att bli legitimt och mer relevant behöver säkerhetsrådet utvidgas och bättre representera världens folk. Stormaktsdominansen ska brytas. Alla stater ska kunna utöva inflytande, även om det är naturligt att demokratier ges starkare förtroenden, liksom de stater som mest aktivt bidrar till FN, dess budget och insatser. Generalförsamlingen, säkerhetsrådet och det ekonomiska beslutsorgan som vi önskar tillskapa bör öppnas för insyn och initiativ från internationella folkrörelser och folkvalda parlament.

En utvidgning av säkerhetsrådet får inte tillåtas innebära ytterligare maktförskjutning till den rika delen av världen. Ytterligare permanenta medlemmar vore också en återvändsgränd för reformer, i synnerhet om dessa även får vetorätt. En balans mellan olika regionala perspektiv är mycket viktig, men tillfredsställs inte genom enbart mer makt åt regionala stormakter. EU och eventuellt andra regionala organ kan få ökat ansvar för effektiv samordning i FN.

I dagens värld är det ofta andra spänningar än de militära som skapar väpnade konflikter. Ekonomiska klyftor och etniska och sociala motsättningar utgör ett större hot mot freden, och de tar sig oftare uttryck i konflikter inom stater än mellan stater.

Fattigdom skapar sociala motsättningar, motsättningarna leder till våld, och våldet till ökad fattigdom. Fattigdom och krig skapar på det sättet sina egna onda spiraler med ständigt stegrade övergrepp mot mänskligt liv och mänskliga rättigheter. Ett långsiktigt fredsbevarande arbete måste inriktas på de underliggande sociala och ekonomiska faktorer, som skapar och underhåller våldet. Att bekämpa fattigdomen, stärka demokratin och bevara freden är mål som är sammanflätade med varandra.

I skede av en konflikt som kräver militär insats är det upp till FN:s säkerhetsråd att besluta om mandat. Insatserna kan vara av olika karaktär, från fredsbevarande till fredsframtvängande och även om grunden för en insats är ett folkrättsligt mandat från FN kan olika organ genomföra insatserna, såsom Nato, Afrikanska unionen (AU) eller Europeiska unionen (EU).

Vi anser att Sverige ska kunna ställa upp när FN efterfrågar hjälp, både när det gäller fredsbevarande och fredsframtvängande insatser. Vi anser vidare att Förenta nationernas möjligheter att ingripa i fredsbevarande syfte måste stärkas, också organisationens möjligheter till fredsbevarande och framtvängande insatser. FN:s verksamhet på det fredsbevarande området är både viktig och efterfrågad. FN är den organisation som har huvudansvaret för fred och säkerhet och dess verksamhet har en unik legitimitet.

Dock har den fredsbevarande och fredsskapande verksamheten under flera år haft svårt att svara upp mot de förändringar som sker – gällande exempelvis mandatens alltmer komplexa syfte och ökande omfattning eller resursgenerering.

Den stora ökningen av såväl antal och omfattning av insatserna som den ökande graden av komplexitet innebär att FN:s resurser är ansträngda till det yttersta. Inte minst gäller detta polisinsatser.

Fel! Okänt namn på

Det internationella samfundet har inte kunnat leva upp till de förväntningar som människor haft på FN, exempelvis i fall som Rwanda, Srebrenica, Darfur eller Syrien. Det är mycket viktigt att FN – och dess medlemsstater – förmår möta de ökande kraven. Ytterst står FN:s legitimitet som garant för fred och säkerhet på spel.

Mot bakgrund av utvecklingen för FN:s förmåga att hantera kriser och konflikter i dess akuta skeden samt förmågan att bygga hållbar fred i postkonfliktsskedet har analyser och reformprocesser genomförts. Fortsatta analyser och åtgärdsprogram är under diskussion inom FN idag.

Sverige har idag ett mycket litet antal militärer ute i operationer genomförda av FN men ett större antal återfinns i missioner som vilar på FN-mandat men är utförda av andra aktörer som EU och Nato. Generellt betraktas detta i FN-högkvarteret som en naturlig utveckling då dessa organisationer har befunnits bäst lämpade att genomföra de robusta mandat det är frågan om. Man välkomnar också att regionala organisationer som EU tar ett större ansvar.

Samtidigt ser man de långsiktiga svagheter i ett system som bygger på att ett fåtal länder från ”syd” utgör truppbidragande länder medan västländerna återfinns på andra ställen. En konsekvens är att FN de facto bidrar till att bygga upp, underhålla och träna vissa länders krigsmakter. En annan konsekvens utgörs av en olycklig tudelning av de internationella fredsinsatserna. Å ena sidan finns storskaliga FN-insatser som ofta lider brist på material och träning. Å andra sidan har vi välutbildade och välutrustade styrkor från väst i de svårare operationerna, utdelegerade från FN till andra organisationer.

Socialdemokraterna vill arbeta för att stärka FN:s kapacitet på detta område och vi vill öka svenskt deltagande i FN-genomförda insatser. Vi socialdemokrater anser att målet bör vara att nästa internationella operation Sverige deltar i ska vara ledd av Förenta nationerna.

Det har under många år varit en hörnsten i socialdemokratisk utrikespolitik att FN:s säkerhetsråd har huvudansvaret för internationell fred och säkerhet. Vi anser att Sveriges starka stöd till FN:s fredsverksamhet kommer till uttryck såväl genom civila insatser, biståndsverksamhet som deltagande i FN-mandaterade internationella insatser.

Sverige har en stark tradition av att delta i internationella fredsbevarande insatser. Sedan Suezbataljonen 1956 har mer än 100 000 svenskar tjänstgjort i utlandsstyrkan i mer än 100 insatser – fram till nutida insatser i länder som Afghanistan, Kosovo och Somalia. Ett flertal mindre insatser har också genomförts, till exempel genom enskilda officerare som tjänstgjort som militär-observatörer i FN:s regi.

Vi socialdemokrater har drivit på för en politik där det gamla svenska invasionsförsvaret gradvis har ställts om till ett insatsförsvaret, och vi har aktivt medverkat till att stärka och modernisera det internationella samfundets förmåga till kris- och konflikthantering.

Sverige har under lång tid arbetat för att stärka det internationella samfundets civila och militära krishanteringsförmåga. Preventiv diplomati och konfliktförebyggande åtgärder är de viktigaste verktygen, men tyvärr är ibland också militära insatser nödvändiga för att exempelvis

Fel! Okänt namn på

- ? förhindra att en konflikt bryter ut – som FN-insatsen Unpredep i Makedonien,
- ? upprätthålla säkerhet och stabilitet så att en freds- eller demokratiseringsprocess kan fortgå, som EU-insatsen Artemis i Kongo,
- ? ingripa och stoppa en pågående konflikt, som Natoinsatsen Ifor i Bosnien-Hercegovina.

Under det kalla kriget bedrev Sverige en neutralitetspolitik. För att kunna vara trovärdigt neutralt krävdes ett starkt försvar, en egen försvarsindustri samt en stark och aktiv utrikespolitik som vi grundade på folkrätten och nationers självbestämmanderätt. Sverige var under denna tid aktivt i fredsbevarande operationer.

Världspolitiken under denna tid kan lite förenklat beskrivas som uppdelad mellan maktpoolerna USA och Sovjetunionen. Sverige kunde spela en viktig roll efter en konflikt när alla parter, inklusive stormakterna, var överens om ett fredsavtal. Då behövdes länder som Sverige för att bevaka att den freden upprätthölls. Sverige kunde erbjuda vad världssamfundet efterfrågade: vi var neutrala, utan kolonial historia och vi hade goda soldater samt bra materiel.

År 1989 markerar en brytpunkt. De första stenarna bryts loss ur muren mellan Öst- och Västberlin. En ny tid var inne. Tyvärr utbröt det fruktansvärda kriget på Balkan och Europa klarade inte av att hantera denna konflikt. Även FN misslyckades, exempelvis när man inte kunde förhindra massakern i Srebrenica 1995.

Under det kalla kriget var FN:s säkerhetsråd låst av maktbalansens blockeringar. Det fanns inga förutsättningar för att FN skulle kunna gå in i en pågående konflikt som ytterst var avhängig blockuppdelningen i världen. FN var därför rustat för och organiserat kring fredsbevarande operationer, där man efter avslutad konflikt kunde gå in och bidra till att upprätthålla freden. Kriget på Balkan visade att villkoren hade förändrats. Det som krävdes var förmågan att stoppa pågående strider – en fredsframtvängande uppgift. Dessutom kunde FN:s säkerhetsråd enas om att en sådan insats borde ske, eftersom man inte som tidigare var förlamat av veton, en mycket positiv utveckling. Detta skapade förutsättningar för att kunna stoppa kriget, men FN hade inte de resurser som krävdes.

Bosnien innebar starten för det som vi idag ser på flera platser, FN-mandaterade insatser genomförda av Nato.

FN måste utarbeta strategier för att tidigt kunna spåra hotande konflikter och kunna gå in och påverka dem. FN måste stärkas legalt genom att vetorätten i säkerhetsrådet inskränks och genom att FN och FN-stadgan ska vara styrande för allt användande av militärt våld i internationella och nationella konflikter, praktiskt genom säkrande av tillgång till insatsstyrkor under FN:s kommando. FN måste samtidigt bli en central aktör i kampen för de mänskliga rättigheterna och i bekämpandet av fattigdomen. För att kunna fylla dessa roller måste FN reformera sin inre organisation. FN ska stödja och aktivt upprätthålla dialog med globala folkrörelser. Det är också av vikt att olika FN-organ som arbetar med humanitär verksamhet i en konflikt har mandat att uppträda opartiskt och kan samtala med alla parter.

Fel! Okänt namn på

Det krävs ett effektivt och rättssäkert internationellt regelverk för att möta terrorism och organiserad brottslighet, som inte innebär brott mot mänskliga rättigheter eller kränkningar av den personliga integriteten. Internationella domstolen och Internationella brottmålsdomstolen måste ges bättre möjligheter och större resurser att verka. När enskilda staters rättsskipning inte fungerar, eller om de inte vill bestraffa krigsförbrytelser, brott mot mänskligheten eller folkmord är det viktigt att Internationella brottmålsdomstolen tar över. Detta ger en möjlighet att döma även de högsta politiska och militära ledarna och det avskräcker från nya brott. Det är viktigt att alla stater undertecknar och ratificerar konventionen om upprättande av Internationella brottmålsdomstolen så att den kan få så stor möjlighet att agera som möjligt.

Inom Europa finns Europadomstolen som har möjlighet att fälla enskilda stater för brott mot Europakonventionen om de mänskliga rättigheterna. En liknande ordning borde gälla på global nivå där enskilda kan få sin sak prövad om de upplever att den enskilda staten bryter mot deras rättigheter. Vid många konflikter och folkrättsbrott diskuteras sanktioner som påtryckningsmedel. Sanktionsinstrumentet är dock trubbigt, oftast drabbas de redan mest utsatta och de ansvariga går fria. Därför bör sanktioner vara vassare och mer riktade än vad som tidigare var vanligt.

Sedan terrorattentatet den 11 september 2001 har kampen mot terrorismen präglat den internationella agendan. Det öppna samhället, demokratin och tryggheten utmanas av den internationella terrorismen. Kampen mot terrorismen är en gemensam angelägenhet och kräver samarbete mellan stater och internationella organisationer, där FN har en central roll. För att vår kamp ska lyckas måste den bygga på respekt för de mänskliga rättigheterna och folkrätten. Vår gemensamma kamp mot terrorism skadas när den förs utan hänsyn till de värden den ska försvara. Kampen mot terrorismen får inte bli en ridå bakom vilken man begår grova övergrepp.

6 Säkerhetspolitik

6.1 Nya hot och en modern säkerhetspolitik

Förändringarna i vår omvärld under de senaste decennierna har varit omvälvande och i huvudsak positiva. Uppdelningen av Europa i öst och väst är borta. EU:s utvidgning har bidragit till att stimulera en snabb omställning där totalitära stater blivit demokratiska. Utvidgningen har bidragit till att öka säkerheten på vår kontinent.

Global säkerhet förutsätter ett starkt globalt regelverk. Många av de nya hoten mot vår säkerhet möts bäst inom FN:s ram. Det är viktigt för Sverige att FN fungerar väl. Medlemsländerna måste ge FN de förutsättningar som krävs för att klara de nya uppgifterna. Vi socialdemokrater vill att Sverige ska höja och skärpa sin profil i FN.

För Sverige har det kalla krigets slut inneburit att några av de allvarligaste hoten mot vår säkerhet försvunnit. Samtidigt har en ny osäkerhet vuxit fram.

Globaliseringen förändrar den världsbild vi varit vana vid. Nya stormakter växer fram. Det militära invasionshotet mot vårt land har ersatts av en mer mångfacetterad hotbild.

Hoten mot Sverige och våra grannländer är svåra att förutsäga och de är gränslösa och komplexa. De kan ha sin grund i konflikter och tvister kring energi och råvaruförsörjning, vara ett resultat av miljöpåverkan och klimatförändringar, komma från naturkatastrofer och olyckor, härröra från organiserad brottslighet och terrorism eller ta formen av attacker mot känsliga tekniska och it-relaterade system.

Det kan inte heller uteslutas att Sverige eller våra grannländer i framtiden kommer att utsättas för militära hot. Alla dessa hot kan uppstå plötsligt och beredskapen för att möta både gamla och nya typer av hot måste vara god.

Sverige måste ständigt analysera utvecklingen i omvärlden. Den politiska, ekonomiska, sociala och militära utvecklingen i Ryssland kommer att vara en avgörande faktor för Sveriges framtida säkerhetspolitiska situation.

Efter att Barack Obama tillträdde som USA:s president öppnades en ny möjlighet att via det transatlantiska samarbetet finna multilaterala lösningar på globala problem. Omfattande handel, mänskliga och kulturella kontakter och en gemensam historia gör Europa och USA beroende av varandra. Ett starkt samarbete över Atlanten är alltid bättre för världen än misstro och isolationism. Både USA och Europa måste ta ett stort globalt ansvar.

FN-stadgan förpliktar alla stater att värna om internationell fred och säkerhet. För att leva upp härtill krävs en aktiv utrikespolitik och ett aktivt arbete för de mänskliga fri- och rättigheterna både hemma och utomlands. Demokratiska och välmående grannländer är en förutsättning för fortsatt säkerhet i vårt närområde.

Vi vill att en modern svensk säkerhetspolitik ska innehålla följande element:

- ? Ett militärt alliansfritt Sverige.
- ? Ett ökat samarbete i Norden.
- ? En aktiv Östersjöpolitik.
- ? Ett stärkt Europasamarbete.
- ? Ett starkare Förenta nationerna.

Den svenska militära alliansfriheten har tjänat och tjänar oss väl. Vi har genom åren kunnat visa att det går att kombinera ett aktivt ansvarstagande för både vår egen och andras säkerhet med att vara militärt alliansfria. Militär alliansfrihet betyder inte passivitet. Mot bakgrund av förändringarna i omvärlden har Sveriges säkerhetspolitiska linje flera gånger uppdaterats. Den beskrivning av svensk säkerhetspolitik som fyra partier under socialdemokratisk ledning kom överens om 2002, och som senare bekräftades av en bred enighet i Försvarsberedningen, är fortfarande giltig. Det är viktigt att vi inte svävar på målet om vårt lands säkerhetspolitiska grundhållning.

I den säkerhetspolitiska linjen står det bland annat: ”Sverige är militärt alliansfritt. Denna säkerhetspolitiska linje, med möjlighet till neutralitet vid konflikter i vårt närområde, har tjänat oss väl.”

Skälen till att vi slår vakt om den militära alliansfriheten är följande:

Fel! Okänt namn på

Sverige är medlem av en politisk allians – EU – som har betydligt fler verktyg till sitt förfogande än Nato när det gäller att möta de nya hoten, till exempel genom handel, bistånd och diplomati. Det kallas ibland EU:s mjuka makt. EU:s solidaritetsklausul är mycket tydlig. Sverige kommer inte att förhålla sig passivt om en katastrof eller ett angrepp skulle drabba ett annat EU-land och inte heller om ett nordiskt land skulle drabbas. Vi förväntar oss att dessa länder agerar på samma sätt om Sverige drabbas.

Sverige bör bibehålla sin handlingsfrihet. Som medlemsland i Nato vore det troligt att Sverige skulle utsättas för starka politiska påtryckningar. Vi har till exempel kunnat se hur USA krävde att Natos medlemsländer skulle delta militärt i Irak trots att Nato som organisation inte deltog.

Vår militära alliansfrihet ger oss starkare möjlighet och trovärdighet att vara pådrivande i det globala nedrustningsarbetet. Kärnvapenanvändning är fortfarande en del av vissa Natoländers försvarsdoktriner.

Vi bör själva förbehålla oss rätten att utforma storlek och inriktning på vårt försvar baserat på vår egen säkerhetspolitiska bedömning.

Den militära alliansfriheten har ett starkt stöd hos det svenska folket, vilket ger vår säkerhetspolitiska hållning stark legitimitet.

Sveriges samarbete med Nato har blivit möjligt eftersom organisationen har förändrats sedan det kalla kriget. Nato är en central aktör för europeisk säkerhet samt för internationell krishantering. Sverige deltar i vissa FN-mandaterade fredsbevarande operationer som genomförs av Nato. FN ger ofta i uppdrag till Nato att utföra fredsoperationer eftersom organisationen har resurser att leda vissa komplicerade insatser. Vårt samarbete med Nato i FN-mandaterade fredsbevarande insatser är viktigt, men samtidigt är vi tydliga med att Sverige inte ska delta i militära operationer som enbart har sin grund i Natostadgans artikel fem om ömsesidiga försvarsgarantier. Sverige ska dock fortsätta det nära samarbete, i alla frågor utom bindande försvarsförpliktelser, som sedan flera år utvecklats. Internationella operationer blir alltmer krävande och komplexa och det behövs därför en långtgående standardisering och samövning.

Knappt någon gång har regeringen i sina regeringsförklaringar beskrivit den svenska säkerhetspolitikens grundläggande hållning, vår vilja att vara militärt alliansfria. De två regeringspartier som vurmar för svenskt Natomedlemskap tar istället alla möjligheter de kan för att försvaga trovärdigheten i svensk säkerhetspolitik. Detta måste upphöra.

Utöver till Nato kan FN också ge andra regionala organisationer som exempelvis EU och AU, Afrikanska unionen, uppdraget att genomföra en fredsbevarande operation. EU har utvecklat sin kompetens att leda alltmer komplexa operationer. Sverige har deltagit i praktiskt taget alla fredsfrämjande insatser som EU har gjort. Vi anser att det är positivt att också AU utvecklar sin beredskap att leda operationer på uppdrag av FN.

Sverige bör fortsätta det aktiva engagemanget och deltagandet i internationella insatser inom ramen för FN, EU, Nato och OSSE.

Socialdemokraternas politik gällande de internationella militära insatser där Sverige deltar aktivt behandlas inte i denna motion. Varje insats behand-

las var för sig när regeringen begär mandat från riksdagen för ett sådant deltagande.

Ett trovärdigt försvar är ett viktigt säkerhetspolitiskt instrument. Det verkar avskräckande genom att visa för omvärlden att Sverige är berett att självt försvara sin nationella integritet och sitt självbestämmande. Därmed utgör det också en grund för en trovärdig militär alliansfrihet. Det svenska försvaret bidrar vidare till en säkrare värld genom insatser för fred och säkerhet i konfliktdrabbade områden. Ett trovärdigt försvar måste ständigt förändras beroende på den aktuella säkerhetspolitiska situationen. Utformningen av och storleken på försvaret ska styras av de hot som kan bli aktuella mot Sverige.

Det nordiska samarbetet kring försvarsfrågor har ökat under de senaste åren. Ett ökat nordiskt samarbete är både viktigt och efterfrågat. De nordiska länderna har många gemensamma intressen och vår regions strategiska betydelse ökar. Det gäller samarbete kring bland annat materielinköp, underhåll, övervakning och deltagande i internationella operationer. Detta samarbete är positivt och ger Sverige möjlighet till ett mer kostnadseffektivt försvar.

Sedan 1990-talets början har antalet väpnade konflikter mellan stater minskat dramatiskt. Allvarligt är dock att den politiska avspänningen mellan öst och väst inte har lyckats bryta den internationella trenden av återigen ökade militära utgifter. Stater väljer att möta icke-militära hot med militära medel, varför världen behöver en ny kultur av nedrustning och avmilitarisering. Trots utvecklingen med avspänning mellan länder, tvingar konflikter inom stater många människor att leva med krigets fasor. Lidande skulle ofta ha kunnat förhindras, men omvärlden har reagerat först när krisen är ett faktum. Tydligast är det vid systematiskt förtryck av etniska och religiösa grupper inom en stat som efter många år leder till en regional väpnad konflikt och etnisk rensning.

Många av dagens hot och kriser har sina rötter i en ojämlig fördelning av resurser, avsaknad av demokrati eller brist på respekt för mänskliga rättigheter. Extrem fattigdom är ett direkt hot mot miljoner människor, men utgör också grund för väpnade konflikter. Alla länder och människor måste ges möjlighet till utveckling, endast så är en säkrare värld möjlig. Ekonomisk och social utveckling är en förutsättning för fred. Likaså gäller det omvända, fred och mänsklig säkerhet är förutsättning för utveckling. Så länge miljontals människor lever under hotet av väpnade konflikter, eller på flykt undan kriser, går all kraft åt till att överleva och skydda sig och sin familj. För den enskilda människan och samhället blir det en ond cirkel av konflikter, osäkerhet och fattigdom.

I den rika delen av världen ser vi att våld, vapen och sårbarheter till stor del ändrat karaktär. Andra vapen än militära kan användas för att slå ut viktiga samhällsfunktioner, skapa instabilitet och orolighet och skada tilltron till vår samhällsmodell. Det är inte bara stater utan i allt högre utsträckning grupper och enskilda som står för dessa hot. Genom att skada elförsörjning, telekommunikationer och it-system inom till exempel sjukvård, kreditväsende och liknande kan vår självbestämmanderätt hotas. Den snabba teknikutvecklingen har fört med sig att vårt dagliga beroende av högteknologiska system utgör den främsta säkerhetspolitiska utmaningen. Staters maktmonopol är

Fel! Okänt namn på

brutet och människors säkerhet kan i dag hotas genom angrepp i syfte att skada värden och funktioner, hot som är gränsöverskridande och kan drabba utan förvarning. Sveriges försvarspolitik utgår av tradition från att med militära medel slå tillbaka ett väpnat angrepp från annan stat. Försvarsförmåga i en ny tid är betydligt mer än så. Vår försvarspolitik måste bygga på insikten om nationens sårbarhet och den nya tidens aktörer och medel.

Sverige och övriga i världssamfundet har ett gemensamt ansvar att möta både militära hot och andra utmaningar mot demokrati och trygghet. För att se hot och lösningar i ett sammanhang måste vi utgå ifrån ett bredare säkerhetsbegrepp och arbeta mer förebyggande, men samtidigt kunna agera snabbare och mer kraftfullt när en konflikt inte kunnat förhindras.

Utgångspunkten ska vara att skydda människor och mänskliga värden, inte endast stater och deras gränser. Socialdemokraterna har drivit fram en svensk politik för förebyggande insatser, där det finns konkreta förslag om medling, politisk påtryckning, polisiär övervakning och insatser för att stärka rättsstaten, men även snabba och kraftfulla militära insatser. Sverige ska satsa mer på att sprida och genomföra den strategi för förebyggande arbete som finns. När en konflikt väl uppstått krävs det snabba insatser för att hantera den uppkomna krisen. Avgörande är att kunna gripa in tidigt för att förhindra att en konflikt sprids eller förvärras, vi har sett för många exempel där en konflikt leder till massmord eller etnisk rensning. Här behövs en förstärkning internationellt både av resurserna, kunskap och av förmågan att snabbt kunna hantera akuta kriser.

För en varaktig fred i ett konflikthärjat samhälle krävs ett långsiktigt återuppbyggnadsarbete med en kombination av civila och militära medel. I länder med långvariga konflikter där unga män i långa tider bara känt till livet som soldat eller gerillakrigare, måste det satsas på utbildning och program för att dessa ska kunna komma tillbaka till ett fungerande liv.

6.2 Kvinnor i konflikter

Kvinnors deltagande i konfliktförebyggande och krishantering före, under och efter en konflikt är en förutsättning för hållbar fred och utveckling. Arbetet utifrån FN-resolutionerna 1325 och 1820 med flera måste intensifieras. Kvinnors rättigheter och perspektiv måste få bättre genomslag i arbetet för fred och säkerhet. Det är glädjande att detta uppmärksammades genom Nobels fredspris som 2011 tilldelades tre kvinnor som på olika sätt givit viktiga bidrag till kampen för fred, demokrati och kvinnors rättigheter.

I arbetet med mänsklig säkerhet saknas oftast det genusperspektiv som behövs för att se skillnader i mäns och kvinnors säkerhetsbehov. Oftast är det kvinnors situation som osynliggjorts. Kvinnor och barn är de som drabbas hårdast i en konflikt. Systematiska våldtäkter och massvåldtäkter används som ett vapen i konflikter och det drabbar naturligtvis den utsatta individen oerhört hårt men också hela samhället. Betydande resurser måste satsas på de behov som kvinnor och flickor har av skydd och stöd under och efter en kon-

flikt. Samtidigt är det viktigt att understryka kvinnors avgörande uppgifter och roll i fredsprocesser, som beskrivs i FN:s säkerhetsråds resolution 1325.

Sexuellt våld är en av de allvarligaste formerna av våld mot kvinnor. Våldtäkt är, vare sig det sker i tider av fred eller under väpnad konflikt, en kränkning av en kvinnas identitet och mänskliga rättigheter. I väpnade konflikter har våld mot kvinnor nått epidemiska proportioner. Massvåldtäkter används ofta systematiskt som ett vapen. Genom historien har kvinnor utsatts för sexuella trakasserier och våldtäkter vid väpnade konflikter. Civila har utsatts för systematiskt sexuellt våld i länder som forna Jugoslavien, Rwanda, Sudan, Demokratiska republiken Kongo och Sierra Leone. Våldtäkt är ett billigt vapen. Även om vi idag inte vet tillräckligt om de mekanismer som gör att sexuellt våld används systematiskt, så vet vi att de används i vissa konflikter, men inte i andra. Förskräckande exempel finns, men det är dags att alla de män som befinner sig i en position som ger dem möjlighet att värna kvinnors rättigheter som människor i krig och konflikter träder fram. Enskildas agerande är avgörande. Vi vet att disciplinen inom poliskårer och i militära förband kan vara stark. Befäl kan använda sin auktoritet för att stoppa oacceptabelt beteende. Vi behöver de goda exemplens makt.

FN:s resolution 1820 fokuserar specifikt på sexuellt våld mot civila i väpnade konflikter. Våldtäkt och annat sexuellt våld kan utgöra ett krigsbrott eller ett brott mot mänskligheten. Samarbetet inom FN förbättras och vi ser början till en mer enhetlig respons mot användandet av sexuellt våld.

Våldtäkter används i ökande grad som vapen för att kränka och stigmatisera kvinnorna. De grova övergreppen innebär ett enormt lidande för de drabbade men är också ett hot mot internationell fred och säkerhet. Våldet mot kvinnor fördjupar konflikter och försvårar möjligheterna till försoning. Kvinnor och barn i krigshärjade områden i världen utsätts dagligen för omfattande våld. De är inte enbart offer i skuggan av krig utan måltavlor där sexuellt våld är en del av krigföringen. Arbetet med FN:s säkerhetsråds resolution 1325 om kvinnor, fred och säkerhet och resolution 1820 med flera om sexuellt våld i konflikter är centrala i detta sammanhang.

Situationen i Demokratiska republiken Kongo utgör ett fruktansvärt exempel på hur kvinnor, flickor och samhällen drabbas. Vi socialdemokrater vill arbeta för att mobilisera en starkare internationell politisk vilja för att motverka sexuellt våld i konflikter, straffriheten måste få ett slut. Massvåldtäkter bör – med rätta – kallas massförstörelsevapen.

Zainab Hawa Bangura från Sierra Leone är FN:s nya särskilda representant avseende sexuellt våld i konflikter. Det är ett mycket viktigt uppdrag och vi socialdemokrater vill att regeringen verkar för att gjorda erfarenheter tillvaratas och verkar för att FN fortsätter att driva det viktiga uppdraget med att bevaka kvinnors utsatta situation i krig framåt med kraft.

Vikten av arbetet med 1325 och 1820 visar sig inte minst i länder som Kongo och Syrien.

Kvinnors rättigheter och perspektiv måste få bättre genomslag i arbetet för fred och säkerhet. Ett ökat kvinnligt deltagande i konfliktförebyggande och krishantering före, under och efter en konflikt är en förutsättning för hållbar fred och utveckling. Alla länder ska upprätta nationella handlingsplaner för

Fel! Okänt namn på

genomförandet av resolution 1325. Vi vill också understryka vikten av att 1325 implementeras i EU-sammanhang.

Det är viktigt att Sverige agerar både nationellt och internationellt för att förbättra arbetet med FN:s resolutioner såsom 1325 och 1820 med flera relaterade resolutioner.

Sverige har med hjälp av tidigare handlingsplaner på ett medvetet och aktivt sätt bidragit till att genomföra resolution 1325 genom att initiera, utveckla, vidta och utvärdera ett antal åtgärder. Regeringen har förlängt handlingsplanen till 2015. Socialdemokraterna menar att handlingsplanen bör vara uppdaterad med mätbara mål, klar tidtabell, effektiva kontrollsystem och en definierad budget.

Europadomstolen i Strasbourg slog 1997 fast att begreppet tortyr även omfattar våldtäkt. Rwandatribunalen i Arusha slog därefter fast att våldtäkt kan ingå som en strategi i ett folkmord. Sexuellt våld har inkluderats i åtal i mål som tagits upp av Internationella domstolen i Haag. På samma sätt meddelade ICC våren 2011 att domstolen skulle undersöka om brott är begångna i Libyen.

Kvinnorna ska ta del i arbetet för demokrati som nu i förändringens Nordafrika. För att det ska vara möjligt krävs att kvinnorna kan – och tillåts – fritt organisera sig. Vikten av att kvinnor deltar i konfliktlösning och arbete för långsiktig fred är belagt. Kvinnor ska varhelst de lever ha politiskt inflytande och tillgång till skydd.

Vi efterlyser en starkare politisk vilja för att motverka sexuellt våld i samband med väpnade konflikter. När man talat med förövare i fångelser som t ex i Liberia eller besökt domstolen i Arusha, talat med kvinnor i Rwanda och besökt sjukhus med drabbade kvinnor och flickor barn i Demokratiska republiken Kongo efterfrågas alltid enhetliga och samordnade insatser på fältet, dvs. konkreta åtgärder. Vi hävdar att kvinnor som utsatts för sexuellt våld och våldtäkt i samband med väpnade konflikter ska få sin sak prövad i allmänna domstolar och inte av militärdomstolar eller genom sedvanerätt, att möjligheter ges för att den som utsatts för sexuellt våld och våldtäkt kan föra grupp-talan i domstol, att den som utsätts för sexuellt våld och våldtäkt ska ha rätt till skadestånd, att den som utsatts för sexuellt våld och våldtäkt ges rätt till hälso- och sjukvård och att kvinnor som utsatts för sexuellt våld och våldtäkt ska erbjudas skydd mot smitta, akut-p-piller och abortpiller.

6.3 EU:s krishantering

EU behöver mer av gemensamt uppträdande i viktiga utrikespolitiska situationer för att kunna påverka stormakternas agerande. Vi måste öka EU:s förmåga i det globala samarbetet så att unionen ska kunna vara en progressiv och säkerhetsskapande kraft, inte minst i Förenta nationerna.

EU:s snabbinsatsstyrkor där Sverige bidragit genom den nordiska snabbinsatsstyrkan, NBG, har skapats för att avhjälpa kriser och humanitära nödlägen. Det finns dock anledning att se över hur användbar och kostnadseffektiv

denna modell är. EU:s snabbinsatsstyrkor har aldrig använts, de är mycket kostsamma och de binder upp stora resurser över lång tid.

Vi vill understryka att EU till skillnad från Nato inte är en militärallians. EU ska inte heller i framtiden skapa en europeisk armé. Vi vill att EU stärker sin förmåga till att, med medlemsstaternas resurser, bidra till att bevara fred, förebygga konflikter och stärka internationell säkerhet genom civila och militära insatser.

EU kan främja fred och agera konfliktförebyggande genom den gemensamma utrikes-, handels- och biståndspolitiken samt genom olika bilaterala avtal. Också för de länder som inte är aktuella för medlemskap kan utbytet med EU vara av stor betydelse. Vi vill främja gemensam säkerhet och efterlevnad av mänskliga rättigheter. Om det förebyggande arbetet misslyckas måste vi vara beredda att även agera för att hindra eller begränsa en krissituation eller konflikt.

Det har under många år varit en hörnsten i socialdemokratisk utrikespolitik att FN:s säkerhetsråd har ett huvudansvar för internationell fred och säkerhet. EU har utvecklats till en stor global aktör och bör samarbeta och stödja FN. Om det förebyggande arbetet misslyckas måste vi vara beredda att även agera för att hindra eller begränsa en krissituation eller konflikt. EU:s medlemsländer bidrar till gemensamma insatsstyrkor för att skapa fred vid kriser i världen. De ska stärkas med civila delar för att tidigt kunna stärka ett samhälles civila grundfunktioner efter en konflikts eller katastrofs akuta fas.

Att stärka EU:s kris- och konflikthanteringsförmåga också utanför EU:s gränser, samt att den ställs till FN:s förfogande, är en utveckling vi socialdemokrater aktivt har drivit på. Sverige ska fortsatt bidra till dessa förmågor.

Ett av de första exemplen på när EU kunde axla ett sådant ansvar var under våren 2003 då en EU-styrka, ledd av Frankrike och med svenskt deltagande, kunde bidra till att upprätthålla en skör fredsprocess i Kongo, ett land hårt drabbat av krig, våld och fattigdom. Dåvarande utrikesminister Anna Lindh sade i sitt tal i Almedalen i juli 2003: "För första gången den här våren har EU blivit så starkt i den gemensamma utrikespolitiken att när FN bad EU ställa upp så kunde EU skicka trupper till Kongo för att bevara freden i Kongo. Och det är också ett viktigt exempel på vad EU kan betyda utanför Europas gränser."

7 En offensiv nedrustningspolitik

En politik för fred och mänsklig säkerhet utgår från våra värderingar om frihet, jämlikhet och solidaritet. Rättvisa, såväl mellan människor som mellan länder och regioner, är vårt medel, men också vårt mål. I en värld som upp- rustar alltmer behövs aktiva röster för nedrustning. Sverige har en lång och stolt tradition att förvalta. Aktiva och kraftfulla röster för nedrustning, icke-spridning och rustningskontroll behövs.

Fel! Okänt namn på

Även om den ekonomiska krisen gjort att många länder skurit i sina militärutgifter fortsätter ändå utgifterna att öka och uppgick 2011 till 1 740 miljarder dollar.

Internationellt sker trots allt vissa framsteg. De senaste åren har visionen om en kärnvapenfri värld lyfts upp på dagordningen. Inte minst markeras detta av avtalet mellan USA och Ryssland som handlar om att reducera antalet strategiska kärnvapenmissiler. Genom översynskonferensen 2010 för icke-spridningsfördraget NPT togs steg i arbetet för nedrustning och icke-spridning. De positiva tecknen till trots återstår många svåra utmaningar.

Nedrustningskonferensen i Genève hindras alltjämt av låsningar. Pakistan, en av kärnvapenmakterna utanför icke-spridningsavtalet, präglas fortsatt av oro och stora spänningar. Nordkorea har genomfört provsprängningar och Kim Jong-Ils död har skapat ytterligare osäkerhet kring en redan instabil situation. EU har infört hårdare sanktioner mot Iran med anledning av oklarheterna kring landets kärntekniska program. Spänningen har stigit och det finns risk för ökad konfliktnivå. IAEA intar en central roll för kontroll och uppföljning av den kärntekniska verksamheten i Iran och Sverige har just nu en plats i organisationens styrelse. Sverige bör använda sitt uppdrag för att agera pådrivande i nedrustnings- och icke-spridningsfrågorna och för att genom dialog och diplomati kunna nå en lösning på dessa två konflikthärddar som annars kan leda till katastrofala följder. Sverige ska också arbeta aktivt till stöd för upprättandet av en zon fri från massförstörelsevapen i hela Mellanöstern.

Varje nation har rätt att begära hjälp från andra länder för att trygga sitt eget försvar och därmed också rätt att besluta om att upplåta sitt territorium åt andra länders försvarsmakt. När det gäller kärnvapen menar Socialdemokraterna att kärnvapenmakterna måste åta sig att inte placera ut kärnvapen på annat än sitt eget territorium.

Nedrustningsfrågorna omfattar flera områden. Arbetet för att begränsa taktiska kärnvapen är nödvändigt. Lätta vapen, exempelvis pistoler eller k-pistar, är de vanligaste vapnen. De står för det största antalet dödsoffer i konflikter. Det internationella arbetet för att stoppa spridningen av dessa vapen är en angelägenhet för oss alla. Ett fortsatt starkt engagemang är viktigt för att skapa ett legalt bindande vapenhandelsfördrag, ATT, även om de senaste förhandlingarna blev en besvikelse.

Minor och klusterbomber fortsätter att skörda civila offer i årtionden efter att själva kriget tagit slut. Vi socialdemokrater välkomnar att Sverige, sent omsider, har ratificerat konventionen mot klusterammunition och förutsätter att skrotningen av Bombkapsel 90 sker så snart som möjligt.

Det är sorgligt att se hur utrikesministerns svala engagemang för nedrustningsfrågorna tillåts sätta sin prägel på den borgerliga regeringens utrikespolitik. Man förlösar ett värdefullt arv. Detta blir särskilt tydligt sett mot den internationella arenan där en ny progressiv president i USA gjort klar skillnad. 2009 ledde USA:s president själv ett möte om nedrustning i FN:s säkerhetsråd. USA och Ryssland sitter i nedrustningsförhandlingar. Det är mycket glädjande och det gäller att Sverige både som enskild aktör och i samverkan med andra kan bidra till konkreta resultat för nedrustning och icke-spridning.

Socialdemokratiska regeringar har alltid varit aktiva i nedrustningsarbetet. Olika partnerskap med andra länder sjösattes och bland annat tillsattes Blixkommissionen för att ta fram nya initiativ och idéer. Regeringen borde tydligt visa sin vilja att ställa sig bakom den nedrustningstradition som så länge varit en hörnsten i svensk utrikespolitik. Det internationella nedrustningsarbetet måste ta ny fart. Mer måste göras. Kärnvapenhotet är långt ifrån avvärjt. Tvärtom har det ökat. Därför lade vi socialdemokrater fram ett tolvpunktsprogram för nedrustning under riksdagens utrikespolitiska debatt i februari 2008 och driver fortsatt på nedrustningsfrågorna.

7.1 Massförstörelsevapen

Målet är en fullständig avveckling av massförstörelsevapen, såväl biologiska och kemiska som nukleära. Att förhindra spridning är en viktig del av nedrustningsarbetet. För att nå detta måste kärnvapenmakterna omedelbart minska innehavet. De samlade kärnvapenstyrkorna i världen, främst USA:s och Rysslands, skulle kunna förstöra allt liv på jordklotet flera gånger om. Enligt Blixkommissionen uppgår världens samlade aktiva och utplacerade kärnstridsspetsar till omkring 12 000. Det ligger i mänsklighetens och världssamfundets intresse för överlevnad och gemensam säkerhet att alla kärnvapen elimineras.

Den fortgående kärnvapenmoderniseringen innebär ett ohyggligt slöseri med resurser. Flera kärnvapenmakter vägrar i dag att gå med på verklig nedrustning och moderniserar istället sina kärnvapenarsenaler. Till detta kommer att ett antal länder som inte tidigare var kärnvapenmakter nu skaffat sig kärnvapen och att risken för ytterligare spridning även i fortsättningen är stor. Det finns också risk att kärnvapen sprids till icke-statliga aktörer, exempelvis terroristgrupper. För att lyckas med nedrustningsarbetet krävs mycket tuffare kontrollregimer. Vi vill se ett starkare IAEA med starkare kontrollmöjligheter. Sverige har en plats i IAEA:s styrelse, ett uppdrag man bör använda för att driva på dessa frågor.

Icke-spridningsavtalet (NPT) innehåller tre komponenter. Kärnvapenstaterna förbinder sig att inte överlåta kärnvapen eller kunskap om kärnvapen och kärnvapenteknologi till andra stater. Samtidigt lovar övriga stater att inte skaffa kärnvapen. I avtalet förbinder sig de länder som har kärnvapen också att arbeta för en fullständig kärnvapenedrustning. NPT är satt under stor press. Det står klart att världen är i stort behov av nya initiativ i nedrustnings- och kontrollarbetet, samtidigt som det för oss socialdemokrater är viktigt att NPT stärks och att de utfästelser som är gjorda i avtalet införlivas.

Den oberoende internationella kommissionen om massförstörelsevapen med Hans Blix som ordförande presenterade i juni 2006 sin rapport med en rad konkreta förslag om hur världen ska kunna befrias från kärnvapen, biologiska och kemiska vapen. Rapporten analyserar ingående de hot som världen lever under idag, främst 27 000 kärnvapen och ansträngningar av enskilda stater och kanske terrorgrupper att utveckla eller komma över olika slag av massförstörelsevapen.

Fel! Okänt namn på

Blixkommissionens rapport, en gediget utarbetad skrift som fortfarande äger aktualitet, lades fram vid en tidpunkt då det globala samarbetet för nedrustning gått i stå. Den sextionde sessionen av FN:s generalförsamling lyckades inte få medlemsländerna att acceptera några åtaganden på nedrustningsområdet.

Idag finns en strimma av hopp. För första gången på länge finns ett stigande internationellt intresse för nedrustning och vi ser positiva signaler från både USA och Ryssland.

Nedrustningskonferensen i Genève lyckades i maj 2009 efter tolv års dödsläge i förhandlingarna enas om ett arbetsprogram, vilket hade varit ett viktigt steg framåt i kampen för nedrustning. Tyvärr blockerades sedan vidare arbete med detta program. Det är viktigt att man kan anta ett arbetsprogram som gör att man kan inleda förhandlingar om FMCT (avtal om förbud av produktion av klyvbart material för vapenändamål).

Slutsatsen av detta faktum bör vara att det är nödvändigt att pröva nya vägar för att få fart på de globala nedrustningssamtalen. Blixkommissionen kan genom sin sammansättning sägas utgöra ett gott tvärsnitt av hur världens främsta nedrustningsexperter ser på läget. Genom att välja ut några av dess sextio förslag och driva dem i internationella forum skulle den svenska regeringen kunna lämna ett viktigt bidrag till att hantera en av vår världs ödesfrågor.

Frågan om de katastrofala humanitära konsekvenserna av kärnvapenkrig har fått växande betydelse på den internationella nedrustningsagendan. Bland annat på den första förberedande kommittén inför 2015 års översynskonferens av icke-spridningsavtalet (NPT) präglades diskussionen av detta. Många kärnvapenfria nationer kräver konkreta nedrustningsåtgärder med hänvisning till just de helt oacceptabla humanitära effekterna av kärnvapenkrig. En internationell konferens omkring detta kommer att äga rum i Oslo våren 2013.

16 nationer ställde sig bakom ett uttalande om detta som Schweiz hade koordinerat. Där fanns flera EU-stater och medlemmar av New Agenda Coalition. Sverige var dock inte en av undertecknarna trots att uttalandet var öppet för alla stater att underteckna. Det är anmärkningsvärt. Sverige bör delta mer aktivt i att föra fram vikten av de humanitära konsekvenserna av kärnvapenkrig och spela en aktiv roll i Oslokonferensen våren 2013.

7.2 Konventionella vapen

Arbetet för att minska antalet lätta vapen – vår tids verkliga massförstörelsevapen – måste fortsätta med än större kraft. Dessa vapen, såsom pistoler och k-pistar, står för cirka 90 procent av alla dödsoffer i väpnade konflikter och skördar mer än en halv miljon liv varje år. Små och lätta vapen är de vanligast använda vapnen i världens konflikter. De är billiga, hållbara och lätta att transportera och smuggla. Under sin livstid hinner ett vapen användas i många olika konflikter och av många olika aktörer, i många fall av barn. Det finns över 300 000 barnsoldater och dessa utrustas ofta med lätta vapen. Att

stoppa spridningen av lätta vapen är en angelägenhet för alla samhällen. Det är ingen rättighet att äga vapen.

Det internationella arbetet för att begränsa mängden och spridningen av lätta vapen är främst inriktat på genomförandet av det handlingsprogram som antogs vid FN:s konferens om illegal handel med små och lätta vapen (SALW) 2001. Sverige måste fortsatt vara en drivande del i detta viktiga arbete och bör utveckla en nationell handlingsplan kring lätta vapen som tydliggör svenska strävanden inom området och som möjliggör uppföljning och utvärdering av svenska positioner och åtgärder. Det är viktigt att Sverige verkar för att EU:s SALW-strategi konkretiseras och implementeras. Vad gäller SALW-frågorna finns en rad förslag som Sverige och EU bör föra vidare. Några gäller hur handeln med SALW via flygbolag kan registreras och begränsas, andra gäller system för slutanvändarintyg. Alla förslag som kan begränsa användningen av SALW bör undersökas och utnyttjas.

Den 7 december 2006 fattades ett historiskt beslut i FN:s generalförsamling. 153 länder röstade ja till förslaget om att bilda en kommission som ska utreda möjligheterna till ett internationellt avtal som begränsar och kontrollerar handeln med konventionella vapen.

Under juli 2012 genomfördes FN-förhandlingar om ATT och det fanns förhoppningar om att nå fram till ett avtal. Tyvärr misslyckades detta och förhandlingarna strandade. Oaktat detta måste Sverige vara fortsatt pådrivande i att förhandlingar återupptas och att ett långtgående internationellt vapenhandelsfördrag kommer till stånd.

Ottawakonventionen mot personminor trädde i kraft 1999 och har för närvarande runt 150 parter. Konventionens huvudsyfte är ett absolut förbud mot användning, utveckling, tillverkning, anskaffning, överföring och lagerhållning av truppminor. Det är viktigt att fler länder ansluter sig till konventionen, och Sverige bör därför verka för en global uppslutning bakom Ottawakonventionen. Konventionens andra huvudsyfte är att ett antal åtgärder vidtas för att handskas med konsekvenserna av tidigare användning av truppminor. Det handlar bland annat om rövning av minfält, stöd till minoffer och hjälp med förstöring av lagrade truppminor. Sverige måste fortsatt ge stöd till sådana insatser.

7.3 Klustervapen

Klustervapen utgör ett stort humanitärt problem dels för att de sprider ut substridsdelar över ett så stort område att det i praktiken har visat sig mer eller mindre omöjligt att undvika civila offer, dels för att de efterlämnar oexploderade substridsdelar som i krigets spår skadar och dödar civilbefolkningen. 98 procent av de människor som dött av klustervapen beräknas ha varit civila. Vi socialdemokrater anser att denna vapentyp inte bör användas i några konflikter och att de inte hör hemma i något lands arsenal, inte heller i Sveriges.

Oslokonferensen 2007 innebar startskottet för en historisk process för att få till stånd ett internationellt långtgående förbud av klustervapen.

Fel! Okänt namn på

Tyvärr har den svenska regeringen agerat motvilligt och saktfärdigt genom hela Osloprocessen istället för att bidra genom aktivt agerande. Efter påtryckningar har regeringen äntligen lagt fram sin proposition om ratificering, vilket nu är genomfört. Socialdemokraterna förutsätter att avvecklingen av BK 90 sker så snart som möjligt.

Sverige bör också aktivt arbeta för internationell uppslutning till konventionen liksom stödja arbetet för ett klustervapenförbud inom ramen för CCW (Convention on Certain Conventional Weapons).

7.4 Krigsmateriel

Vi socialdemokrater har länge sett flera brister i den nuvarande krigsmateriel-exportlagstiftningen och har därför upprepade gånger krävt att regeringen till riksdagen presenterar ett lagförslag som ligger i fas med utvecklingen på området och som är koherent med politiken för global utveckling (PGU). Vi pekade på behovet av mer restriktiva skrivningar i regelverket kring export till icke-demokratier och vi välkomnade därför det tillkännagivande riksdagen gjorde 2011 om att regeringen ska inkomma med förslag till ny krigsmateriel-exportlagstiftning i syfte att skärpa exportkontrollen gentemot icke-demokratiska stater. Det tog dock regeringen ett helt år att ens presentera direktiven till denna utredning och den har fått en tidsgräns som går över valet 2014.

Några vägledande principer för oss socialdemokrater är alltså att all handel med vapen och krigsmateriel ska kontrolleras genom strikta regler.

Sverige ska vara en föregångare genom sin lagstiftning om svensk export och import av vapen och krigsmateriel. Icke-demokratier och länder som bryter mot de mänskliga rättigheterna kan inte ges samma legitimitet att få köpa vapen. Vid export ska hänsyn tas till risken för krig och om staten begår brott mot mänskliga rättigheter. Regler för import av krigsmateriel bör utarbetas i enlighet med samma principer som gäller för export av samma slags produkter.

Den totala vapenexporten från Sverige och EU måste minska. Det kan Sverige arbeta för genom en svensk restriktiv krigsmaterielexportpolitik, men också genom EU. EU:s uppförandekod är numera en gemensam ståndpunkt om krigsmaterielexport, och viktigt är att principen om varje lands rätt att ha en mer restriktiv politik ligger fast.

7.5 Socialdemokraternas tolvpunktsprogram för nedrustning: En svensk offensiv mot massförstörelsevapen och för nedrustning

Detta program presenterades i februari 2008.

1. Minska kärnvapenarsenalerna

Sverige måste med politiska och diplomatiska medel aktivt påverka kärnvapenmakterna att fullfölja sina skyldigheter enligt NPT-avtalet och de åtagan-

den dessa gjorde vid NPT-konferenserna 1995 och 2000 och som bekräftades vid årets översynskonferens, nämligen att genom förhandlingar reducera och slutligen avskaffa sina kärnvapenarsenaler.

2. Stärk internationella avtal om kärnvapen

Sverige bör använda de signaler som nu kommer inte minst från den amerikanska administrationen om reducerad kärnvapenanvändning för att i FN på ett konstruktivt och realistiskt sätt driva frågan om förbud mot all användning av kärnvapen. Sverige bör i samråd med likasinnade stater i FN föreslå att sonderingar och konsultationer inleds för att undersöka förutsättningarna för en internationell konvention om ett fullständigt förbud mot kärnvapen.

3. Hindra att höganrikat uran kommer i fel händer

President Obama uppmärksammade genom sin konferens om nukleär säkerhet i Washington april 2010 problemet med att nukleärt material kan komma på villovägar. Detta är ett problem som vuxit de senaste åren och beror på spridning av kärnvapen och höganrikat uran från olika delar av f.d. Sovjetunionen, men också från en rad andra privata och statliga aktörer som tjänar pengar på att sälja radioaktivt material till icke statliga aktörer som använda dessa i terrorhandlingar. För att hindra denna utveckling krävs bl.a. att det internationella atomenergiorganet IAEA och dess kontrollsystem (safeguardssystem) förstärks.

4. Stärk NPT-avtalet

NPT-avtalet utgör tillsammans med övriga nedrustningsavtal ett regelverk för att minska och på sikt avskaffa kärnvapen. Att stärka NPT-avtalet är av största vikt. Årets översynskonferens var en viktig framgång och fortsättning på de framgångsrika konferenserna 1995 och 2000. Centralt är att översynskonferensen bekräftade slutmålet om en kärnvapenfri värld samtidigt som stöd ges till praktiska åtgärder (exempelvis de s.k. 13 praktiska stegen från översynskonferensen 2000) för att uppnå detta mål. Konferensens skrivningar om icke spridning är inte lika starka men sammantaget är dokumentet en god kompromiss. Vi bör nu följa upp konferensen och t.ex. se till att Mellanösternkonferensen 2012 blir en framgång. Vi bör också arbeta med en rad instrument som t.ex. att verka för att kärnvapnen ges minskad roll i de olika militära doktrinerna och att taktiska kärnvapen avvecklas.

5. Verka för att provstoppsavtalet kan träda i kraft

Sverige bör verka för att avtalet CTBT som förbjuder kärnvapenprovsprängningar genom ratificeringar kan träda ikraft.

6. Minska risken för oavsiktliga angrepp

Sverige bör tillsammans med likasinnade länder söka förmå kärnvapenstaterna, främst USA och Ryssland, att minska riskerna för oavsiktliga angrepp genom att ta bort vapnen från dagens höga beredskap att avlossas (s.k. dealerting). Sverige har tidigare bl.a. i FN:s generalförsamling nära samarbetat i denna fråga med Nya Zeeland, Chile, Nigeria och Schweiz. Tyvärr har den svenska regeringen, till besvikelse för dessa parter och utan förklaring dragit sig undan detta samarbete som syftar till internationell stabilitet och säkerhet.

7. Stärk arbetet i EU

Internationell fred och säkerhet uppnås bäst i samverkan med andra och Sverige bör använda sitt EU-medlemskap för att i denna krets vara pådrivande för

Fel! Okänt namn på

att unionen ska skärpa sitt nedrustningsarbete. Under det svenska ordförandeskapet 2001 var den socialdemokratiska regeringen drivande i arbetet med att ta fram en handlingsplan i EU för arbetet mot massförstörelsevapen. Flera andra länder har sedan under sina ordförandeskap följt upp detta arbete. Under den borgerliga regeringens ordförandeskap i EU hösten 2009 utmärkte man sig dock genom sin brist på initiativ.

8. Stärk nedrustningskonferensen i Genève

Den internationella nedrustningskonferensen (CD) i Genève har i över ett årtionde varit oförmögen att arbeta. Sverige bör i samverkan med både EU- och NAC-länder aktivt söka verka för att CD kan återuppta sitt arbete. Detta gäller alla fyra huvudområden men i första hand gäller det att förhandla fram ett fördrag om stopp för produktion av klyvbart material (FMCT) och om kontrollfrågor avseende lager av sådant material.

9. Förbud mot kemiska och biologiska vapen

När det gäller kemiska vapen bör Sverige, som tidigare spelade en internationellt ledande roll i förhandlingarna om en konvention om förbud mot kemiska vapen, aktivera sitt deltagande i OPCW, konventionens verkställande organ i Haag. Inom konventionen mot biologiska vapen som genomför sin översynskonferens hösten 2011 bör Sverige återta ledningen i arbetet för att ge konventionen ett fungerande system för efterlevnad och verifikation.

10. Stärk svensk kompetens

Sverige bör säkra och stärka den vetenskapliga kompetensen vad gäller massförstörelsevapen, såväl för skyddsändamål som för nedrustnings- och ickespridningspolitik, vilket skulle underlätta för Sverige att återta sin internationellt ledande roll på dessa områden. Sipri har drabbats av kraftiga nedskärningar av statliga anslag under den borgerliga regeringen. Sipri måste kunna upprätthålla sin position som ett av världens främsta fredsforskningsinstitut. Vidare bör de enheter inom försvarets forskningsinstitut FOI som är inriktade på forskning om massförstörelsevapen ges resurser att upprätthålla sin kompetens. Sverige bör också aktivt medverka i de internationella ickespridningssträvandena, bl.a. genom engagemang i Cooperative Threat Reduction, där vi kan tillhandahålla svensk kompetens ifråga om reaktorsäkerhet.

11. Klustervapen

Sverige bör snarast ratificera överenskommelsen om förbud mot klustervapen och inleda skrotningen av den svenska BK90. Sverige bör också aktivt arbeta för internationell anslutning till konventionen liksom stödja arbetet för ett klustervapenförbud inom ramen för CCW (Convention on Certain Conventional Weapons).

12. Små och lätta vapen

Sverige bör intensifiera arbetet för att minska antalet och användningen av små och lätta vapen genom såväl FN:s arbetsplan, EU-strategi samt genom att utveckla en nationell handlingsplan. En fråga som måste ges hög prioritet de närmaste åren är förhandlingarna om ett internationellt avtal om vapenhandel (Arms Trade Treaty). Sverige bör spela en framträdande roll för att detta avtal ska kunna bli verklighet.

8 Närområdet: Nordiskt samarbete, Östersjön och Barents

8.1 Det nordiska samarbetet

Närområdet och de nordiska grannländerna har en stark folklig förankring och en självklar ställning för Sverige. I Norden finns också ett flertal av Sveriges viktigaste handels- och samarbetspartner.

Det nordiska samarbetet utgår från ett gemensamt kulturarv och en språklig gemenskap och vilar på gemensamma värderingar ifråga om demokrati, rättvisa och rättsstat. Samarbetet mellan de nordiska länderna spänner över alla samhällsområden, och på många sätt är det nordiska samarbetet unikt vid en internationell jämförelse. Den nordiska modellen som bygger på samarbete och öppenhet har gjort Norden till en välfärdsregion av världsklass.

Framgångarna är dock inte tillräckliga för att möta dagens och framförallt morgondagens globala utmaningar, varför ett än mera utvecklat och förstärkt samarbete behövs. Utmaningarna växer i spåren efter finanskrisen vi befinner oss i. Särskilt de baltiska staterna drabbades hårt.

Genom att samtliga nordiska länder deltar i den europeiska marknaden har det nordiska samarbetet stärkts. Sveriges, Finlands och Danmarks medlemskap i EU och Norges och Islands tillhörighet till det europeiska ekonomiska samarbetsområdet påverkar det nordiska samarbetet positivt. Islands ansökan om EU-medlemskap påverkar samarbetet ytterligare i positiv riktning, och de baltiska staternas inträde i EU har dessutom skapat ytterligare dynamik i de nordiska ländernas samarbete med närområdet. I det nordiska samarbetet deltar även de självstyrande områdena Åland, Grönland och Färöarna.

8.2 Samarbete i norra Europa

Politiken för den nordliga dimensionen utvecklas mot en gemensam politik för Ryssland, Norge och Island. Det handlar om nära samarbete i regionen mellan olika aktörer. Tanken är att förbättra samarbetet mellan EU och regionala aktörer i syfte att utveckla en effektiv arbetsfördelning som bygger på respektive aktörs specifika kompetens, erfarenheter och geografiska arbetsområden. Samarbetet på regional och lokal nivå bedöms som mycket viktigt i likhet med samverkan med näringslivet och frivilliga organisationer.

I Barents- och Arktisregionerna finns förutsättningar att få till stånd ett konstruktivt samarbete med Ryssland i frågor som rör energi, klimat, gränsöverskridande brottslighet och kommunikationer. Vi vill utveckla ett förtroendeskapande samarbete i norra Europa.

Sverige deltar på regeringssidan i samarbete inom ramen för Arktiska rådet, Barentsrådet och Nordiska ministerrådet samt i arbetet med EU:s nordliga dimension. Till och med 2013 kommer Sverige att vara ordförande i Arktiska rådet.

Fel! Okänt namn på

Vi uppmanar regeringen att lämna en årlig skrivelse till riksdagen om verksamheten på regeringssidan inom Arktis- och Barentssamarbetena på samma sätt som regeringen lämnar en skrivelse om den nordiska verksamheten. Exempelvis passerade aldrig den svenska arktiska strategin riksdagen.

Det är av vikt att Sverige utarbetar en egen handlingsplan för arbetet inom den nordliga dimensionen inom prioriterade områden: Ekonomisk utveckling, utbildning/mänskliga resurser, klimat/miljö och energifrågor/infrastruktur/transport.

8.3 Arktis

Samarbetet i den arktiska regionen har utvecklats på ett positivt sätt; ett exempel på detta är det bindande avtal om gemensamma sjö- och flygräddningsinsatser för personer som undertecknades av utrikesministrarna vid Arktiska rådets möte i Nuuk 2011. Regeringen bör under det svenska ordförandeskapet för Arktiska rådet 2011–2013 driva på att det undertecknade avtalet realiserar i praktisk handling så att utbildningsinsatser ingångsätts och räddningsutrustning finns på lokal nivå. Regeringen bör driva på att motsvarande avtal också upprättas för räddningsinsatser vid oljeutsläpp, utsläpp av kemikalier eller andra miljöfarliga ämnen.

Ansvarsområdena för räddningsinsatser täcker enorma ytor och inget land har tillräcklig kapacitet för att hantera de stora utmaningar som en större olycka skulle innebära. Regeringen bör därför driva på ett samarbete mellan de nordiska länderna för att säkra beredskapen avseende både räddningsinsatser för personer och räddningsinsatser vid miljöfarliga utsläpp.

Den arktiska regionen är rik på naturresurser, både levande naturresurser i form av fisk och gas, olja och mineraler. De ökande möjligheterna att utvinna dessa rikedomar måste följas av hårda miljökrav för exploatering samt att befolkningens intressen tillvaratas. Förändringar i fiskbestånden och arternas utbredning bör kartläggas.

Arktis är i blickpunkten i världen idag. Klimatförändringen leder till ökat intresse för exploatering av resurser som olja, gas och mineraler. Flera länder vill utöka sina territorier och området säkerhetspolitiska betydelse ökar.

Arktis är en av de delar på jorden där klimatförändringar redan är mycket märkbara. Det är förändringar som får direkta effekter för befolkningen i Arktis, samtidigt som de ger följdverkningar på hela det globala klimatsystemet.

Det behövs ett djupt och omfattande svenskt engagemang i Arktis. Vi har mycket att vinna på det, som ett nordligt land med 2/3 av vårt land norr om 60:e breddgraden. Vi har också mycket att bidra med, som en nation med gamla och starka traditioner inom polarforskning och en hög profil i internationell samverkan om frågor som gäller miljö, naturresurser, minoriteter och rättigheter.

Det gäller från svensk sida att ytterligare främja den arktiska regionen och utveckla forskningen i Arktis. Sverige bör vara drivande inom polarforskningen, speciellt inom området där det utvecklas observationssystem, och

arbete för implementering av den pågående SAON-processen inom Arktiska rådet och att tillgängligheten till data säkras.

University of Arctic omfattar idag ett samarbete mellan mer än 70 medlemsorganisationer, universitet och högskolor. För den svenska delen står Luleå universitet, Umeå universitet och Mittuniversitetet. Samarbetet förbättrar möjligheterna för den arktiska regionen att ta del av högre utbildning och förstärker speciellt forskningen som rör klimatfrågor. Sverige bör delta fullt ut i verksamheten.

Arktiska rådet är samarbetsorganet mellan regionens åtta länder som ska säkerställa en fredlig dialog med målet att arbeta för att skydda och värna den arktiska miljön.

Klimatförändringarna får snabba och dramatiska effekter vid polerna. Det finns vetenskapliga uppgifter om att sommaren 2012 var den period då isen på Arktis smälte som mest. Men avsmältningen av de arktiska havsisarna medför också att områden som tidigare skyddats av istäcket, nu av många anses bli tillgängliga för utvinning av naturresurser som fisk, gas, olja och mineraler. Uppskattningar från US Geological Survey talar om att 20–25 procent av världens potentiella kvarvarande olje- och naturgasresurser kan finnas i Arktis. Arktis står därför inför stora förändringar.

Klimatförändringarna skapar nya utmaningar som vi måste förhålla oss till och påverka. Om länder och företag väljer att investera i förnybar energi och klimatsmarta innovationer i stället för i svåråtkomlig oljeborring får vi en rimlig chans både att skydda Arktis mot katastrofala oljeutsläpp och att bromsa de klimatförändringar som så tydligt hotar regionen. Vi menar att framväxande aktiviteter måste styras av starka regelverk med krav på bästa tillgängliga teknik och försiktighetsprincip utifrån hårda miljökrav.

När isen försvinner öppnas också nya transportleder via Nordost- och Nordvästpassagera. Om sjöfart via Nordpolen blir möjlig året runt kan flödena bli jämförbara med dem vi finner i Nordatlanten. Denna trafik ökar naturligtvis dramatiskt risken för olyckor och därmed risken för oljeutsläpp.

Vi anser att ansträngningar bör göras för att långsiktigt skydda den känsliga arktiska miljön och stödja den lokala befolkningens ekonomi, hälsa och kultur. Samma anda av samarbete och hänsyn bör eftersträvas som föregicks när Antarktisk skyddades, trots att de två polerna skiljer sig åt väsentligt i flera avseenden. Målet är att få till stånd bindande juridiska regelverk till skydd för den känsliga arktiska miljön. De delar av Arktis som historiskt har varit skyddade, på grund av ett permanent havsistäcke, måste skyddas med ett starkt bindande regelverk och fredas från naturgas, oljeexploatering och fiske med destruktiva redskap samt fiske på hotade bestånd. För resterande Arktis måste samarbetet stärkas mellan länderna. Samarbetet bör utgå från överenskommelsen i FN:s konvention för biologisk mångfald om att människans tryck på särskilt känsliga ekosystem ska minimeras. Vi anser att Sverige, med utgångspunkt från både konventionen om biologisk mångfald och klimatkonventionen, kan ifrågasätta framtida olje- och naturgasexploateringar i området. Det gäller även fiske med destruktiva redskap och fiske på hotade bestånd. Med respekt för varje lands rätt att själv besluta om sina naturtillgångar

Fel! Okänt namn på

och med respekt för FN:s havsrättskonvention ska Sverige verka för ett långsiktigt skydd för de känsliga miljöerna i Arktis i internationella sammanhang.

8.4 Gränshinder

En viktig fråga för det nordiska samarbetet har alltid varit främjandet av integration mellan de nordiska länderna och att underlätta för medborgarna att röra sig över landgränserna. Under Sveriges ordförandeskap i det nordiska regeringssamarbetet 2003 lyftes särskilt frågorna om avveckling av hinder för personers rörlighet över de nordiska gränserna fram.

Gränshindersarbetet spänner över ett flertal politikområden. Avvecklingen av gränshinder bidrar även till att Sverige och Norden som region kan verka mer framgångsrikt internationellt.

Även om integrationen mellan länderna och de olika regionerna i Norden har kommit långt återstår ändå problem. De nordiska ländernas regelverk skiljer sig fortfarande åt, vilket medför problem för människor, organisationer och företag. EU:s lagstiftning påverkar ständigt de gränsregionala samarbetena. Nya direktiv från EU som innebär lagförändringar samt nya lagar inom varje nordiskt land skapar kontinuerligt ny gränshindersproblematik, särskilt mot de länder i Norden som inte tillhör EU. Ofta har man olika syn på hur implementeringen ska ske och det medför problem för människor boende vid gränserna. Det är därför behövligt med ett fortlöpande gränshinderssamarbete utifrån detta för att minimera de problem som ofta uppkommer. Det finns idag ingen myndighet att vända sig till om det uppstår problem i samband med gränsöverskridande verksamhet. För att underlätta för individer att arbeta över gränserna vill vi därför tillsätta en gränshindersombudsman.

När det gäller Öresundsförbindelsen har den väsentligt förbättrat möjligheterna till integration i Öresundsregionen. Integrationen bidrar till att stärka tillväxten, och arbetet med att undanröja hinder är ett måste för att regionernas fulla potential ska kunna utnyttjas. Det är därför viktigt att skillnaderna i bland annat ländernas regelverk och skattesystem minskas för att därigenom så långt möjligt eliminera problemen för dem som rör sig över gränserna. Det krävs långsiktiga spelregler och finansiering för de regionala gränskontoren.

Vi socialdemokrater anser det naturligt och viktigt att öka integrationsinsatserna ytterligare.

8.5 Nordiska rådet

Möjligheten för nationella parlamentariker att delta i internationella processer och sammanhang är en demokratifråga. De folkvalda nationella parlamentarikerna utgör en viktig länk mellan olika beslutsfattande nivåer i en globaliserad värld. Det politiska uppdraget innebär bland mycket annat opinionsbildning samt informations- och kunskapsspridning. Parlamentariker är också den länk som för medborgarnas synpunkter och idéer vidare såväl på lokal och regional nivå som i nationella och internationella sammanhang. Även när

det gäller genomförande och uppföljning av redan beslutade åtgärder och åtaganden har nationella parlament och parlamentariker av hävd en viktig uppgift. Genom ett deltagande av direktvalda parlamentariker stärks legitimiteten i hela implementeringsprocessen.

För det nordiska samarbetet fyller Nordiska rådet en viktig funktion inte minst när det gäller att driva på och kontrollera de nordiska regeringarnas samarbete. En styrka för de nordiska länderna är också att många ledamöter i de nationella parlamenten engagerar sig i det nordiska samarbetet.

Vi socialdemokrater anser det nödvändigt att ytterligare stärka det inomnordiska samarbetet samt byggandet av nätverk, som i sin tur kan öka det nordiska inflytandet i EU och i andra samarbetsorgan.

8.6 Närområdet

Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet har ett nära samarbete med flera internationella, nationella och regionala organisationer utanför Norden och då främst Arktiska rådet, Barentsrådet och Östersjöstaternas råd. Det övergripande målet för det nordiska samarbetet med närområdet är att bidra till en säker och stabil utveckling i området. Att stärka demokratin och öka värdemängden i den nordliga delen av Europa samt att medverka till en utveckling av marknadsekonomi i området är andra prioriterade frågor.

De nätverk som innefattar nordvästra Ryssland har under senare år byggts ut i en betydande omfattning. De nuvarande riktlinjerna för samarbetet med närområdet innebär bland annat att Nordiska ministerrådets tyngdpunkt i satsningar förskjutits från de baltiska staterna till nordvästra Ryssland.

Ministerrådets program för arktiskt samarbete syftar till att ge de samnordiska insatserna ett speciellt mervärde i förhållande till andra aktiviteter och insatser med inriktning på Arktis. Viktiga frågor är ursprungsbefolkningens levnadsvillkor, klimatförändringar och utbredningen av föroreningar i den arktiska miljön.

Vi socialdemokrater anser det vara av stor vikt att arbetet med frågor som rör Barentsregionen förstärks och att arbetet sker i samarbete med regionala insatser.

8.7 Barentssamarbetet

Planerna på utökad gruvbrytning i regionen ställer stora krav på en miljömässigt hållbar infrastruktur i regionen. Detta gäller inte bara i nord/sydlig riktning utan framför allt i öst/västlig riktning. Det är av största vikt att en helhetssyn tillämpas på transportsektorn.

Regionen kring Barents hav har stora möjligheter att bli ett av de ekonomiskt viktigaste och intressantaste områdena i Europa inom en inte alltför avlägsen framtid. I området, som har stora orörda reserver av naturtillgångar, finns bland annat olja och gas, som kommer att utvinnas under de kommande

Fel! Okänt namn på

decennierna – detta under förutsättning att miljömålen för Arktis inte åsidosätts.

Den viktigaste råvaran för framtida exploatering är oljan. Ett stort antal olje- och gaskällor har redan hittats i Barentsregionen. Större delen av den totala ekonomiska utvecklingen i regionen är kopplad till olje- och gastillgångarna.

Också under Barents hav finns ett stort antal fyndigheter av framför allt naturgas som till exempel Shtokmanfältet. Stora olje- och gastillgångar har även hittats i havet utanför Finnmark, Troms och Nordland. Man väntar sig att göra nya olje- och gasfynd i den norska delen av Barents hav under de närmaste åren. Kolahalvön är en av de mineralrikaste platserna i världen.

Det är i dag svårt att uppskatta den totala olje- och gasreserven, i och med att en del områden ännu är i ett tidigt prospekteringsskede. Den totala reserven av gas i Barents hav kan vara så stor som upp till 10 miljarder kubikmeter, vilket skulle vara ett avgörande tillskott till Europas energikonsumtion för lång tid framöver. Dessutom väntar man sig även att hitta oljeförekomster i de östra och nordliga delarna av Barents hav. Oljetillgångarna i Timan-Petchorafältet beräknas till omkring 5 miljarder ton. Enligt beräkningar är de sammantagna olje- och gasfyndigheterna, som en jämförelse, tolv gånger större än de fyndigheter som ingår i Snövitprojektet i Norge.

Barents hav skulle mot bakgrund av detta kunna förse Europa med stora mängder naturgas under lång tid, vilket i sin tur skulle minska beroendet av import från Ryssland. Den pågående klimatförändringen innebär för Arktis del att glaciärer och havsis smälter undan i större omfattning än tidigare. Miljö- och klimatmässigt är det en farlig utveckling men som på sitt sätt skapar nya förutsättningar för nya transportvägar i Barents hav och Norra ishavet.

Vid Harvarduniversitetet i USA har experter räknat fram att den nordliga fartygsrutten skulle innebära stora besparingar för framtida transporter mellan de ekonomiskt framgångsrika länderna i Europa och Asien. Men samtidigt som de förändrade klimatförhållandena i området ger nya möjligheter, kan det också leda till säkerhetspolitiska risker med helt nya konflikter som följd. Redan i dag ser vi en pågående dragkamp om Arktis tillhörighet, där Ryssland med sin flagga på havsbotten markerat sin uppfattning i denna speciella ägarfråga. Framför allt Norge men även Danmark och Kanada har också uttalat sina uppfattningar i denna fråga. Norge och Ryssland undertecknade 2010 ett avtal om gränsdragningen till havs i Barents hav. Detta avtal får ses som en framgång och ett föredömligt agerande som vi hoppas kan vara till grund för liknande gränstvister i framtiden.

I Barentsregionen bor drygt 5,9 miljoner människor, varav merparten, 4,3 miljoner, har sin hemvist i Ryssland. Samarbetet mellan stater som har intresse i Arktis och i området kring Barents hav bedrivs på regionnivå i Barentsrådet och i Arktiska rådet. I Barentsrådet har Norge ordförandeskapet 2011–2013, vilket sedan övertas av Finland. Regionrådet leds för närvarande av Norrbotten som i sin tur lämnar över till en rysk region. Regionrådet består av representanter för förvaltningarna i den geografiska regionen Barents. Från Finland deltar landskapen Lappland, Norra Österbotten och Kajanaland, från

Norge länen Nordland, Troms och Finnmark och från Sverige Norrbottens och Västerbottens län. Från Ryssland är det regionerna Arkhangelsk och Karelen som deltar samt republiken Komi, Murmanskregionen och det autonoma distriktet Nenetsia.

I området finns flera minoritetsfolk, bland annat samer, nenetser och vesper. Syftet med Barentssamarbetet är att säkerställa fred och säkerhet samt att skapa en hållbar social och ekonomisk utveckling i området och i Europa som helhet. Detta kan bland annat ske genom att kontakterna mellan människorna i området utvecklas och den regionala identiteten stärks.

Det finns en lång samarbetstradition i Barentsområdet. Redan i början av 1960-talet tillkom Sveriges nordkalottkommitté, ett samarbete med de fyra involverade länderna under temat folkets diplomati.

Det regionala Barentssamarbetet arbetar utifrån fem viktiga insatsområden:

- ? Näringslivsutveckling och infrastruktur.
- ? Kompetens och utbildning.
- ? Miljö och hälsa.
- ? Valfärd och kultur.
- ? Ursprungsbefolkningsfrågor.

Den kunskap och kompetens som vuxit fram i området kring dessa frågor är betydande och måste bibehållas och ytterligare utvecklas. Det är av stor vikt att alla goda krafter, exempelvis företag, myndigheter, kommuner, universitet och enskilda, samverkar. För detta fordras en fortsatt bra samordning, information och en välutbyggd och fungerande infrastruktur.

Den ekonomiska aktiviteten i den nordliga regionen ökar dessutom och därmed också regionens ekonomiska och säkerhetspolitiska betydelse, vilket innebär att en sammanhållen politik för den nordliga regionen behövs.

Med ett större engagemang från svensk sida kan vi övervaka vad som händer i området från säkerhetssynpunkt, samtidigt som Sveriges miljöteknologi skulle komma väl till pass i den känsliga miljön i området.

Vi socialdemokrater anser att det är av största vikt att Barentssamarbetet stärks och fördjupas ytterligare på samtliga fem insatsområden, samtidigt som det svenska deltagandet bör baseras än mer än tidigare på regionala strukturer.

Vi ser idag en stor utflyttning av kvinnor från regionen. Det är av största vikt att vi arbetar för att skapa en region där samtliga individer ges friheten att forma sin framtid. Jämställdhetsfrågan måste ges stort utrymme för att vi i framtiden ska kunna ha kvar en livskraftig region.

8.8 Östersjön

Med EU:s utvidgning har nu alla länder runt Östersjön, med undantag för Ryssland, blivit EU-medlemmar. Det ger oss stora politiska och ekonomiska möjligheter, om vi rätt förmår att hantera den nya geografien och det nya politiska grannskap som har öppnat sig. Ett konkret exempel är att våra möjligheter att skydda miljön i vårt gemensamma innanhav ökar. Ett av målen måste vara att förhindra allvarliga fartygsolyckor och oljeutsläpp.

Fel! Okänt namn på

Under socialdemokratiskt regeringsinnehav utvecklades Östersjösamarbetet kraftigt.

Vi vill gå vidare och befästa Östersjön som ett fredligt område. Trygga länder har i regel välmående och trygga grannar. Vår säkerhet har stärkts av att de flesta länderna runt Östersjön är demokratiska och att det ekonomiska ömsesidiga beroendet har ökat i takt med den starkt ökande handeln. Östersjöområdets säkerhet har också stärkts i samband med att dessa länder har fått sina säkerhetspolitiska önskemål tillgodosedda. Vad som fortfarande återstår är att stimulera ett positivt ryskt deltagande i det regionala säkerhetsskapande samarbetet.

Miljötilståndet i Östersjön är fortsatt alarmerande. Det är av största vikt att Sverige även i fortsättningen håller en hög profil i arbetet med Helcoms Baltic Sea Action-plan.

Ett viktigt steg för att förbättra miljön i Östersjön är utbyggnaden av hamnarnas kapacitet att ta emot avfall från fartyg och fritidsbåtar. Både kapacitet att ta hand om toalettavfall från fartyg och fritidsbåtar och annat avfall som t.ex. kemiskt avfall. För att undvika att främmande arter införs bör Sverige driva på att alla länder runt Östersjön ratificerar ballastkonventionen.

EU:s Östersjöstrategi har fyra huvudsakliga mål: förbättra miljön, öka välbefindandet, göra regionen mer tillgänglig och attraktiv samt att öka trygghet och säkerhet. Vi socialdemokrater ser i huvudsak positivt på strategin. Till viss del är strategin en sammanställning av åtgärder som redan planerats inom EU och allt är inte nya förslag. Det är naturligtvis positivt att man samlar de planerade åtgärderna för Östersjön i en gemensam strategi men vi höjer ett varningens finger för att strategin kan bli en pappersprodukt utan reella finansiella möjligheter att stärka Östersjöområdet.

Genom ett ökat samarbete och bättre samverkan kan staterna stärka sin konkurrenskraft och sitt välbefindande.

Sverige har stora möjligheter att öka handelsutbytet med våra grannländer, vilket i förlängningen leder till högre ekonomisk tillväxt och fler jobb. Regionen har stora möjligheter att utvecklas och Norden, som i många avseenden är en global vinnarregion, kan vara en inspiration för hela Östersjöområdet att utvecklas till en framgångsrik region i Europa.

Vi vill ha en fri handel och en marknad som gynnar alla parter, både Sverige och våra handelspartner. Men det ska vara en ansvarsfull frihet som också tar hänsyn till människor och miljön. Vi tjänar alla på att skapa en långsiktigt hållbar ekonomi som tar hänsyn till miljön. För det behövs samarbete och politik men också gemensamma regleringar på EU-nivå. Handeln med Baltikum kommer att öka och vi vill närma oss våra grannländer på andra sidan Östersjön ännu mer.

En stor del av Rysslands export av olja går idag över Östersjön. Vi ställer stora krav på att fartygen ska ha dubbla skrov för att minska risken för ett oljeutsläpp som skulle få förödande konsekvenser i Östersjön. Östersjön är ett grunt hav och omloppstiderna för byte av vattnet är långa. En utbyggd gasledning och ökade oljetransporter skulle göra Östersjön till ett område med stora ekonomiska, strategiska och därmed säkerhetspolitiska intressen.

Östersjön är ett hav som binder samman Sverige, Finland, Estland, Ryssland, Lettland, Litauen, Polen, Tyskland och Danmark. Framförallt så ställer det successivt ökande antalet energitransporter med olja och gas allt större krav på dessa länder. Internationellt samarbete för att skydda miljön, förebygga katastrofer och säkra trygga olje- och gasleveranser är nödvändigt. Eftersom katastrofer kan påverka det säkerhetspolitiska läget är det av största vikt att alla nationer runt Östersjön finns med och deltar i systemet för sjölägesinformation, miljöskydd och katastrofberedskap i första hand via civila övervaknings- och samverkansorgan. I nuvarande organisation saknas tyvärr Ryssland. Svenska regeringen bör aktivt driva för att Ryssland ska delta i detta samarbete. En sammantagen bedömning är att Sverige bör ta initiativ till ett än mer fördjupat samarbete mellan samtliga Östersjöstater. Detta i syfte att värna miljön och långsiktigt garantera säkerheten.

9 Europa och Europeiska unionen

9.1 Grunden för EU-samarbetet

Framväxten av det europeiska samarbetet har varit avgörande för vår kontinents välbefinnande. I århundraden drabbades Europas befolkningar av blodiga krig länderna emellan. I dag präglas Europa av fred. Historiskt sett är denna utveckling fantastisk.

Socialdemokraterna vill att EU i grunden ska vara ett samarbete mellan suveräna stater, där vi tillsammans med de andra medlemsstaterna kan lösa problem som kräver gemensamma lösningar.

Med EU kan vi göra Sverige bättre om vi samarbetar om saker som påverkar oss, som miljön eller jobben. Vi kan också påverka vår omvärld i kampen mot fattigdom, för demokrati och fred mycket effektivare om vi bland annat arbetar genom EU än vad vi kan genom att enbart agera på egen hand i utrikespolitiken.

Därför är det viktigt att Sverige för en aktiv EU-politik för folkhälsa, jobb, en bättre miljö, jämställdhet, kunskap och en bättre värld.

Dagens EU måste utvecklas på alla de områden där vi genom unionen bäst kan skapa gemensamma lösningar på gemensamma problem – som hårdare gemensamma tag mot miljöförstöring, som kraftfulla insatser mot människohandel och annan internationell brottslighet, som arbetet för att skapa fler och tryggare jobb.

Europa måste klara den globala konkurrensen. EU-länderna bör därför möta utmaningarna genom en politik för tillväxt och framtidstro med investeringar i kunskap och infrastruktur, genom regleringar öka stabiliteten i det finansiella systemet, genom att skapa ordning i statsfinanserna och genom satsningar på välfärden. Det handlar om att människor återigen ska kunna tro på möjligheten om fler jobb, en trygg ekonomi och en bättre miljö.

Fel! Okänt namn på

Om Europeiska unionen misslyckas med att hantera den ekonomiska krisen, minska den höga arbetslösheten och att öka den ekonomiska tillväxten kommer klyftorna att fortsätta växa.

I detta klimat vinner aggressiva högerpopulistiska partier framgångar. I Europa utsätts ånyo minoriteter och religiösa grupper för övergrepp. Europa måste stå starkt i kampen för mänskliga rättigheter, även på hemmaplan. Därför måste också EU-länders bristande respekt för mänskliga rättigheter kritiseras. I Ungern växer tyvärr högerextrema partier samtidigt som den ungerska regeringen kopplar ett allt hårdare grepp om institutioner och media.

Politiken och demokratin måste komma ikapp den ekonomiska globaliseringens förspång. Sverige och EU måste bli bättre på att inom internationella organisationer driva frågor om arbetstagarnas rättigheter, internationella miljöregler och rättvisa handelsvillkor.

Finanskrisen visar tydligt att finansmarknaden är global. Det behövs politiska motkrafter som kan besluta om regler för banker och finansinstitut. Vi socialdemokrater vill skärpa reglerna, kraven och tillsynen på finansmarknaden så att framtida kriser kan hanteras utan att systemen kollapsar, välfärden hotas och enskilda människor drabbas. Europas socialdemokrati arbetar aktivt för bättre kontroll av det finansiella systemet.

Det handlar också om att komma åt skatteparadis, pengatvätt och terrorismkonton, om rätt utformade tjänstedirektiv inom EU och om nya vägar för att finansiera utveckling. Med en mer aktiv politik kan makt förflyttas från den internationella marknaden till internationella politiska institutioner.

En demokratisk globalisering kräver respekt för de internationella regelverk och institutioner som redan finns på plats. Den internationella rätten, konventioner, protokoll och regelverk måste följas. Med gemensamma spelregler skyddas små staters rätt, och den globala demokratin stärks. När den internationella rätten efterlevs styrs utvecklingen av gemensamma överenskommelser och på lika villkor, inte av de stater som har störst militär eller ekonomisk styrka. Därför vill vi socialdemokrater värna och stärka den internationella rätten. EU har här en stor roll att spela.

Den internationella brottmålsdomstolen och andra globala institutioner måste respekteras. Ingångna avtal som Kyotoprotokollet och icke-spridningsfördraget måste efterlevas, liksom FN:s resolutioner. Vi vill arbeta för en stark, effektiv och respekterad rättsordning baserad på folkrätt och mänskliga rättigheter. EU har en viktig roll inte minst genom att vara ett föredöme för det internationella samarbetet.

9.2 EU:s grannskap

En kontinent, som tidigare varit så sargad av konflikter och krig, har nu ett samarbete som innebär att vi alla delar varandras problem och framgångar. Ännu finns dock inte en europeisk union som omfattar alla Europas folk. Utvidningen måste fortsätta. Alla europeiska länder som lever upp till kraven på medlemskap ska kunna bli medlemmar i EU.

Vi socialdemokrater stödjer länderna på Balkan i deras strävan mot ett EU-medlemskap.

Ett framtida EU-medlemskap för länderna på Balkan är det viktigaste verktyget för försoning, stabilitet och utveckling. Kroatien har hållit folkomröstning och kan snart träda in i EU-kretsen. Sverige bör fortsätta att stödja dessa länders reform- och medlemskapsansträngningar. Förhoppningsvis kan vi inom de närmaste åren hälsa också dessa länder välkomna in i EU.

Vi välkomnar att Island har påbörjat vägen mot ett EU-medlemskap.

Tyvärr har en förfärande utvidgningströtthet börjat göra sig gällande i EU. För oss socialdemokrater är det viktigt att slå fast att utvidgningen av EU är den största framgången på Europas kontinent. Turkiets framtida medlemskap är en mycket omdiskuterad fråga i många europeiska länder. För oss socialdemokrater har alltid inställningen varit att det inte är frågan ”om” Turkiet kan bli medlem utan ”när”. Detta ”när” avgörs av hur snabbt Turkiet klarar att uppfylla de kriterier som krävs för ett medlemskap. Vi ser ett framtida turkiskt EU-medlemskap som viktigt inte minst med tanke på hur det främjar rättigheterna för kurder och andra folkgrupper. Vi är besvikna på att utvidgningprocessen drar ut på tiden.

Utvidgningen och den europeiska integrationen får inte göra halt ens efter ett turkiskt medlemskap. Hittills har ett möjligt framtida medlemskap fungerat som en fantastisk drivkraft för många länders reformering. EU har nu utarbetat en grannskapspolitik och ett östligt partnerskap. Dessa måste användas för att underlätta ett framtida medlemskap – även om det ligger långt fram i tiden – snarare än att bli ett alternativ till medlemskap. EU har många verktyg i sin politiska verktygslåda. Unionen bör bland annat erbjuda tillgång till den inre marknaden, biståndsinsatser, studentutbyten och bilaterala handlingsprogram som ger länderna möjlighet att själva bestämma sin integrationsnivå.

9.3 Öster om EU

Europeiska unionen måste skaffa sig en tydligare politik och skarpare instrument för att kunna påverka det gemensamma grannskapet med Ryssland. Vi socialdemokrater ser positivt på det östliga partnerskapet.

Dagens Ryssland är inte gårdagens Sovjetunionen. En genomgripande och positiv förändring har skett. Det finns likafullt en oroande negativ utveckling rörande pressfrihet, demokrati och respekten för mänskliga rättigheter i Ryssland. Sverige ska kritisera brott mot mänskliga rättigheter och ett alltmer auktoritärt styre men samtidigt lägga kraft på att skapa ömsesidigt förtroende genom konkret samarbete, ökad handel och ökade kontakter med Ryssland.

Ytterligare en oroande utveckling är den hårdnande ryska politiken gentemot dess grannländer. Kriget i Georgien 2008 var ett försök att rita om de gränser som förhandlades fram efter Sovjetunionens fall. EU måste villkora samarbetet med Ryssland. Rysslands vilja att bidra till lösningar av de frusna konflikterna i vårt närområde måste vara avgörande för hur djupt samarbetet mellan EU och Ryssland kan bli.

Fel! Okänt namn på

För att stärka vår egen säkerhet måste vi kombinera tydliga reaktioner mot oacceptabla delar av den ryska politiken med en vilja att engagera landet i ett djupare samarbete på olika samhällsområden för att bidra till en mer demokratisk utveckling. Ingen vinner på att demonisera eller isolera Ryssland. EU måste finna en mer samordnad politik gentemot Ryssland, inte minst energipolitiskt. Samtidigt som unionen står upp för de värderingar man vill att Ryssland ska leva upp till måste man också arbeta för att föra Ryssland närmare europeiska strukturer. Det är av stor vikt också för Ryssland att dess grannar får en positiv ekonomisk och demokratisk utveckling.

EU måste bli bättre på att stimulera grannländerna att utvecklas i en demokratisk riktning. EU måste bli aktivare att med alla sina politiska verktyg visa att EU är engagerat för att hjälpa länder till ekonomisk utveckling, välfärd och demokrati. Det är lika viktigt att EU tar problemen med bristen på demokrati och mänskliga rättigheter i Ryssland på allvar som att Ryssland inte isoleras.

I och med Rumäniens och Bulgariens medlemskap kommer området runt Svarta havet att än mer vara i fokus för unionens utrikespolitik. Regeringen bör utarbeta en Svartahavsstrategi för att bidra till unionens arbete i området.

Den frusna konflikten med Ryssland om Transnistrien hämmar den ekonomiska utvecklingen i Moldavien, ett av Europas fattigaste länder, och hindrar landets närmande till EU. Sverige är en stor biståndsgivare till Moldavien med drygt 100 miljoner kronor per år. I dag går biståndet till största delen till projekt inom jordbruket, infrastrukturen och den sociala sektorn. Sverige behöver bland annat ge stöd till att stärka den moldaviska administrationens kapacitet i dess relation till Europeiska unionen. Administrationen är av naturliga skäl svag. Sverige behöver därför hjälpa moldaverna på ett liknande sätt som vi hjälpte de baltiska länderna att stärka sin kapacitet.

Sverige bör vara pådrivande inom EU gällande arbetet hur EU:s relation till Vitryssland ska utvecklas och hur EU bäst kan stödja Vitrysslands suveränitet och demokratisering.

Under en tid skedde positiva steg men tyvärr har det vänt de senaste åren. Den socialdemokratiska partiledaren Alexander Kozulin släpptes efter intensiv medling till sist ur fängelset men därefter har tyvärr fängelserna på nytt fyllts av partiledare och olika personer som har engagerat sig för en demokratisk utveckling av Vitryssland. Fortfarande finns politiska fångar sedan det hårt kritiserade presidentvalet i december 2010, bland dem socialdemokraten Nikolaj Statkevitch. Reseförbud och sanktioner mot Lukasjenko och hans närmaste krets är motiverade åtgärder. Den stora utmaningen är emellertid att möjliggöra för den vitryska befolkningen att närma sig Europa och den vägen så demokratiska frön i det vitryska samhället. EU:s visumpolitik är kontraproduktiv. Med krångliga regler och höga avgifter är det färre vitryssar idag som reser över gränserna än tidigare. Sverige bör snarast avskaffa viseringsavgifterna för medborgare i de länder som ingår i Östliga partnerskapet. Vitryssarna känner sig inte bara inestängda av regimen, de känner sig också utestängda av EU.

Den diplomatiska kris mellan Sverige och EU som briserade i augusti 2012 innebär dessutom ytterligare steg mot isolering för landet. Det är djupt olyck-

ligt. Socialdemokraterna vill understryka vikten av dialog och kontakter mellan människor liksom handel och utbyte mellan organisationer för att bryta den isolering som många vitryssar upplever. Därför innebär krisen en utmaning för Sverige att samtidigt hantera olika skeenden. Vi ska kritisera Vitrysslands brott mot mänskliga rättigheter samt vidta nödvändiga åtgärder med anledning av krisen. Men Sverige måste också värna möjligheterna till fortsatta kontakter och relationer med Vitryssland. Organisationer kommer att få det svårare att arbeta med stöd till demokratikampen om Sverige inte har en fungerande diplomatisk verksamhet i landet. Sverige bör inom EU samla likasinnade länder som vi kan samarbeta strukturerat med kring konkret stöd till demokratiutveckling i Vitryssland.

Ukraina har både en europeisk historia och en europeisk framtid. Sverige måste arbeta för att EU erbjuder substantiella handlingsplaner som kan vara ett stöd för Ukrainas nödvändiga reformarbete. EU bör vara öppet för en alltmer ökande integration av Ukraina i EU:s strukturer och erbjuda Ukraina att självt avgöra graden av integration samtidigt som dörren för ett framtida medlemskap står öppen. Men också i Ukraina finns oroande tecken på demokratisk tillbakagång. Ett exempel är den uppenbart politiska rättegången mot Julia Tymosjenko, med syfte att hålla oppositionsledaren bakom lås och bom.

9.4 Söder om EU

Den arabiska våren i Nordafrika har också satt strålkastarljuset på EU:s relationer med dessa länder.

Söder om EU utgör Medelhavet, likt floden Rio Grande mellan Mexiko och USA, det vatten som måste passeras av fattiga människor för att få chansen att ta del av det ekonomiska välstånd, den frihet och den demokrati som vi européer tar för given. Desperata unga män och kvinnor riskerar livet i rangliga båtar för att nå Europas kuster, och många dör på vägen. Den välståndsklyfta vi kan se mellan EU och norra Afrika är inte långsiktigt hållbar. Enda lösningen är att skillnaderna i livsvillkor utjämnas, och EU kan bidra bland annat genom att i alla avtal och förbindelser peka på behovet av demokratisering och av ekonomiska reformer. EU måste också ge dessa länder en möjlighet att sälja sina produkter på den europeiska marknaden. De handels hinder som finns för att skydda europeiska bönder och industrier måste upphöra.

Den socialdemokratiska regeringen initierade flera projekt med syfte att få igång en dialog och att bidra till ökade relationer med EU:s södra grannskap. Detta arbete bör ligga till grund för ett fortsatt svenskt engagemang.

9.4.1 Nordafrika och den arabiska våren

I snart två år har kampen för demokrati, frihet och mänsklig värdighet böljat över Nordafrika och delar av Mellanöstern. Diktatorer har fallit, krig har utkämpats, tusentals människor har förlorat livet och hundratusentals människor har gått ut på gator och torg för att kräva sin rätt. I flera länder har vägen

Fel! Okänt namn på

mot demokratiska val inletts och val har hållits. Men omvandlingen från diktatur till demokrati kommer att kantas av många problem och bakslag. Varje land är unikt och måste behandlas på sådant sätt. Situationen i Tunisien visar exempelvis positiva tecken medan det snarare är motsatsen i Egypten.

Utvecklingen under 2011 och 2012 i norra Afrika har tagit både fart och en positiv riktning. Varje diktator som får lämna ifrån sig makten är ett positivt steg närmare demokrati. Det är viktigt att de tidigare diktatorerna ställs till svars i domstol för sitt tidigare agerande och får sina straff, straff som sedan ska avtjänas men där Socialdemokraterna anser att dödsstraff aldrig är ett alternativ oavsett hur fasansfulla brotten är.

Samtidigt som det finns mycket att glädjas över med den utveckling som inletts i norra Afrika så finns det anledning att vara självkritisk mot den roll som EU spelat. Kortsiktiga politiska och ekonomiska intressen har fått styra EU:s agerande gentemot de länder som nu störtat en diktatorisk regim istället för långsiktigt arbete för de värderingar som EU grundas på och har till uppgift att sprida. Om EU och USA istället hade främjat demokrati och mänskliga rättigheter hade man stöttat verklig och hållbar stabilitet och utveckling. EU måste ta lärdom av detta och självkritiskt ompröva sitt sätt att agera gentemot andra diktaturer som fortfarande finns kvar.

Efter att diktatorerna störtats är det ytterst viktigt att stödja en demokratisk utveckling i vart och ett av länderna. EU kan bidra med mycket när det gäller institutionsbyggande, polis, rättsväsende, mänskliga rättigheter med mera.

EU måste nu visa i handling att man står upp för de värderingar som utgör unionens fundament. Socialdemokraterna menar att de olika samarbetsavtal som EU har med länderna i regionen måste innebära en tydlig koppling till demokratisk utveckling och respekt för mänskliga rättigheter.

Politiska reformer står självklart i centrum för utvecklingen i de nordafrikanska länderna men Socialdemokraterna menar samtidigt att ekonomisk och social utveckling är avgörande för möjligheten att skapa en övergång till ett hållbart demokratiskt samhälle. Den unga befolkningen, där en mycket stor del är arbetslös, måste kunna känna framtidshopp.

Socialdemokraterna menar att EU kraftfullt bör arbeta med att uppfylla de löften som gavs redan under 90-talet om att låta länderna ingå i EU:s frihandelsområde. Det är dessutom nödvändigt att den gemensamma jordbrukspolitiken i EU reformeras på ett sätt som gör att bönderna i Nordafrika kan sälja sina produkter till EU. EU kan genom borttagande av tullhinder och reformerad jordbrukspolitik stödja en ökad handel som är nödvändig för att välstånd och utveckling också ska komma nordafrikanerna till del.

Vi menar också att EU bör lägga stor vikt vid att underlätta för kontakter och utbyte mellan människor, exempelvis genom ökat studentutbyte.

9.5 Ökad öppenhet och insyn inom EU

För allmänheten och även politiskt aktiva och förtroendevalda framstår EU och dess beslutsorganisation ofta som avlägsen, komplex och sluten.

Under de år Sverige varit medlem i EU har öppenheten ökat väsentligt och det finns i dag en helt annan attityd inom EU. Fortfarande är dock många känsla att EU brister när det gäller öppenhet. Beslutsunderlag, förhandlingsprocesser och utvärderingar måste göras tillgängliga för medborgarna. Sverige har en lång tradition på detta område och måste bidra med erfarenheter och metoder för att ytterligare öppna EU för insyn.

Det fortsatta reformarbetet i EU måste inriktas på större öppenhet. En offentlighetsprincip i EU infördes under det socialdemokratiska svenska ordförandeskapet 2001. Nu måste unionen få tydligare regler för fri tillgång till dokument och ett öppnare lagstiftningsarbete.

9.6 Ett föredöme för det internationella samarbetet

EU står i dag modell när man i andra delar av världen bygger upp regionala samarbeten. EU är också en maktfaktor i olika internationella sammanhang och forum, inte enbart i kraft av den ekonomiska eller numerära styrkan utan också utifrån de resultat som uppnåtts inom EU.

EU bygger på samarbete mellan demokratiska stater som själva valt att ingå i samarbetet. Hur och om vad EU samarbetar inspirerar andra. EU har ett stort ansvar att internationellt vara en lyhörd, demokratisk, progressiv och solidarisk organisation som tar ansvar, bidrar och inte enbart agerar utifrån egen vinning.

9.7 En bättre värld

EU har en viktig roll att spela i världen, och EU:s gemensamma utrikespolitik är en mycket viktig del av EU-samarbetet. Grunden för den gemensamma utrikespolitiken är strävandet efter gemensamma ståndpunkter. Det här är naturligtvis inte alltid lätt. Ändå är det viktig och värdefullt att hålla fast vid detta.

Vetorätten på utrikespolitikens område måste gälla även i fortsättningen. Ytterst bidrar den till att utveckla gemensamma ståndpunkter inom EU, och när EU väl kan agera enat innebär det en betydande styrka på den internationella scenen. Sverige ska naturligtvis i största möjliga mån eftersträva enighet inom EU, men går inte enighet att uppnå måste Sverige alltid vara berett att hävda sin uppfattning. Sverige har historiskt varit ett land som trots sin mindre storlek har spelat en stor roll i den internationella debatten. Genom att i dag agera tillsammans med övriga EU-länder kan vår utrikespolitik få den tyngd som ett gemensamt EU-agerande ger. Uppbyggnaden av den europeiska utrikestjänsten kan ytterligare bidra till detta.

Europeiska unionen har haft och har som sitt främsta syfte att omöjliggöra krig i Europa. Samtidigt som krig omöjliggjorts mellan medlemsländerna har den europeiska kontinenten inte besparats krig. Balkan har skakats av år av stridigheter, och nyligen har vi kunnat se väpnade strider i Kaukasus. Samti-

Fel! Okänt namn på

digt finns i EU:s grannskap ett antal s.k. frusna konflikter, exempelvis Transnistrien och Nagorno-Karabach.

För att EU:s fredsskapande förmåga ska kunna bidra till målet om en europeisk kontinent utan krig måste processen att ta in nya medlemmar fortsätta. Alla europeiska länder som möter kraven på medlemskap ska kunna bli EU-medlemmar.

EU måste på allvar investera resurser, tid och kraft i det östliga partnerskapet som arbetar för en integration av länder som Ukraina, Moldavien, Georgien, Vitryssland, Azerbajdzjan och Armenien. Samarbetet innebär konkret integration. Bland annat ska det leda till ökad rörlighet för människor mellan våra länder och tillväxt i handel.

Vi måste öka EU:s förmåga i det globala samarbetet så att unionen ska kunna vara en progressiv och säkerhetsskapande kraft, inte minst i Förenta nationerna.

EU:s snabbinsatsstyrkor där Sverige bidragit genom den nordiska snabbinsatsstyrkan, NBG, har skapats för att avhjälpa kriser och humanitära nödlägen. Det finns dock anledning att se över hur användbar och kostnadseffektiv denna modell är. EU:s snabbinsatsstyrkor har aldrig använts, de är mycket kostsamma och de binder upp stora resurser över lång tid.

Unionen behöver mer av gemensamt uppträdande i viktiga utrikespolitiska situationer för att kunna påverka stormakternas agerande.

EU och dess medlemsstater är världens största biståndsgivare och detta har också en stark påverkan på vår omvärld. Genom olika samarbeten med de länder som finns i EU:s geografiska närområde kan EU arbeta för att skapa en utveckling som gör att skillnaden mellan innanför och utanför EU:s gräns blir lägre än i dag. Genom ett solidariskt handlande kan EU bidra inte bara till välstånd och utveckling inom EU utan också till välstånd och utveckling i hela världen.

Vi vill att EU ska fortsätta vara en förebild för ett öppet samhälle byggt på respekt för mänskliga rättigheter och demokrati. EU:s möjlighet att påverka utan att använda militära vapen är stor. EU ska inte militariseras. EU är till skillnad från Nato ingen militärallians.

Det har under många år varit en hörnsten i socialdemokratisk utrikespolitik att det internationella samfundet har ett huvudansvar för internationell fred och säkerhet. I FN-stadgans åttonde kapitel, artikel 52 ges direkt stöd för regionala avtal eller att en regional organisation som EU ska behandla angelägenheter rörande upprätthållandet av internationell fred och säkerhet. EU har utvecklats till en stor global aktör och bör samarbeta och stödja FN. Att stärka EU:s kris- och konflikthanteringsförmåga också utanför EU:s gränser, samt att den ställs till FN:s förfogande, är en utveckling vi socialdemokrater aktivt har drivit på. Ett av de första exemplen på när EU kunde axla ett sådant ansvar var under våren 2003 då en EU-styrka, ledd av Frankrike och med svenskt deltagande, kunde bidra till att upprätthålla en skör fredsprocess i Kongo, ett land hårt drabbat av krig, våld och fattigdom.

Dåvarande utrikesminister Anna Lindh sade i sitt tal i Almedalen i juli 2003: "För första gången den här våren har EU blivit så starkt i den gemensamma utrikespolitiken att när FN bad EU ställa upp så kunde EU skicka

trupper till Kongo för att bevara freden i Kongo. Och det är också ett viktigt exempel på vad EU kan betyda utanför Europas gränser.”

Fördraget betonar solidariteten mellan medlemsstaterna, och att dessa ska stödja varandra med alla till buds stående medel vid naturkatastrofer, terror-dåd och väpnade angrepp. Fördraget betonar emellertid samtidigt också att den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik inte ska påverka den ”särskilda karaktären” hos de alliansfria staternas säkerhets- och försvarspolitik. Sverige ska förbli militärt alliansfritt.

EU och dess medlemsstater är världens största biståndsgivare och detta har också en stark påverkan på vår omvärld. Genom olika samarbeten med de länder som finns i EU:s geografiska närområde kan EU arbeta för att skapa en utveckling som gör att skillnaden mellan innanför och utanför EU:s gräns blir lägre än i dag. Genom ett solidariskt handlande kan EU bidra inte bara till välstånd och utveckling inom EU utan också till välstånd och utveckling i hela världen. EU bör rikta starkare krav på medlemsländerna att leva upp till millenniedeklarationens åtagande om minst 0,7 procent av BNP i bistånd.

9.8 Europaparlamentets säte

Av historiska skäl delar Europaparlamentet upp sitt arbete mellan Bryssel och Strasbourg. Det här har gett en flyttcirkus av personer och handlingar som i dag är helt omöjlig att försvara från effektivitetssynpunkt, ekonomisk synpunkt eller miljösynpunkt. Hela flyttcirkusen drar ett löjets skimmer över EU och måste snarast upphöra. Sverige måste i alla sammanhang agera för att inom EU väcka opinion och nå ett beslut om att koncentrera Europaparlamentets verksamhet till en ort.

10 Afrika

10.1 Afrikapolitiken, ett samarbete i förändring

Sverige har under socialdemokratiska regeringar byggt upp ett förtroendekapital i Afrika som gett möjligheter till konstruktiv samverkan men även till en kritisk dialog.

Afrika idag är ingen kontinent av offer utan en stolt och rik del av världen som kan och vill utveckla hela sin potential. Afrika består av 55 länder, sinsemellan mycket olika. Varje land har unika förutsättningar, och en politik för Afrika måste bygga på kunskap om vart och ett av dem. Fred, demokrati, respekt för de mänskliga rättigheterna och ekonomisk utveckling är grundläggande faktorer som påverkar hur länderna utvecklas. Bara det senaste decenniet har Afrika fått många nya demokratier, om än många outvecklade. Revolutionerna böljar över Nordafrika med krav på demokrati, en fantastisk utveckling. En grundförutsättning för en hållbar utveckling är fortsatt demokratisering med respekt för mänskliga rättigheter och rättsstatens principer.

Fel! Okänt namn på

Med all rätt finns stort fokus på de stora utmaningarna för Afrika: konflikter, hiv/aids, malaria, tbc, urbanisering, arbetslöshet och brister i demokratin, brott mot de mänskliga rättigheterna, utbredd korruption och etniska konflikter. De globala utmaningarna för klimatet och miljön gäller i hög grad också Afrika. Stora delar av Afrikas befolkning riskerar att drabbas av klimatförändringens effekter samtidigt som flertalet stater har små resurser till förebyggande arbete. Men med samlade kraftfulla åtgärder för att möta klimatförändringarnas konsekvenser kan Afrikas utvecklingspotential tas tillvara.

När priserna på mat och energi stiger drabbas de som lever på de minsta marginalerna hårdast. De allra fattigastes situation förvärras ytterligare och har både i Afrika och i andra delar av världen lett till social oro. Utvecklingen är sammansatt och komplicerad och en politik för Afrika måste vara samverkande och mångsidig. Afrika beskrivs nu allt oftare som en tillväxtkontinent. Människors levnadsvillkor har förbättrats men dessa positiva och konkreta förändringar får sällan uppmärksamhet. Vägen ur fattigdom går genom en hållbar ekonomisk tillväxt. Men det går för sakta och för små resurser används för social utveckling. Tillväxtens frukter kommer inte heller alla till del.

Bilden av Afrika måste vara nyanserad och låta den komplexa och dynamiska verkligheten hos Afrikas alla olika länder träda fram. Fattigdomen är i många länder utbredd. Det handlar både om avsaknad av materiella resurser och om brist på möjligheter att påverka sin levnadssituation, att göra sin röst hörd, att påverka. På femtio år har Afrikas befolkning ökat kraftigt. Medellivslängden stiger, barnadödligheten minskar.

Majoriteten av Afrikas fattiga är kvinnor och barn. Bristande jämställdhet mellan kvinnor och män är ett stort hinder för minskad fattigdom. De strukturer som håller tillbaka mer än hälften av Afrikas befolkning måste brytas. Jämställdhet är en rättighet, men också en förutsättning för såväl en ekonomiskt som socialt hållbar utveckling.

Afrika är en ung kontinent. Majoriteten av befolkningen är under 25 år. De unga är både Afrikas hopp och utmaning. Här är FN:s konvention om barnets rättigheter grunden i arbetet för att stärka och skydda rättigheterna för barn och unga i Afrika. Ungdom och urbanisering i kombination med fattigdom och arbetslöshet är en grogrund för sociala konflikter och spänningar. En hörnsten i vår politik ska vara att stödja en afrikansk strategi, där urbanisering och migration från landsbygd till storstad kan bli en möjlighet till utveckling, inte ett hinder.

Den utmaning som Afrikas länder står inför har vi själva i Sverige en gång upplevt – kampen ut ur fattigdomen. Socialdemokratin satte människan och hennes arbete och kunskap i centrum – arbete åt alla och livslångt lärande.

Afrikas befrielse från kolonialismen på 60-talet och framåt hade ett starkt stöd från Sverige. En socialdemokratisk politik för länderna i Afrika ska bygga på och utveckla den traditionen. Stödet till Afrikas länder har alltid haft bred förankring såväl i Sveriges riksdag som i samhället i stort med undantag för Moderaterna och delar av näringslivet. Svenska folkrörelsers samarbete med det civila samhället i Afrika är väl utvecklat. Vi vill särskilt uppmuntra

detta samarbete och en satsning bör göras för att öka utbytet mellan svenska och afrikanska ungdomar.

Vi vill se ett AU som EU kan ha en starkare relation till. Regionala organ som kan hantera utmaningar på den egna kontinenten förebygger konflikter.

De förnyade relationerna med Afrika ska utvecklas genom ett brett kunskapsutbyte mellan företrädare för olika delar av samhället, bland annat från forskning, näringsliv, fackliga organisationer och kultur.

För att bättre svara upp mot utvecklingen i Afrika har Socialdemokraterna antagit ett nytt program för en svensk Afrikapolitik. I denna motion tar vi i lite kortare form upp några angelägna områden, men i programmet utvecklar vi hela vår politik.

De omvälvande händelserna med folkliga krav på demokrati i flera nordafrikanska länder behandlas i ett eget avsnitt.

10.2 Arbete, tillväxt och fackliga rättigheter

Arbete är länken mellan ekonomisk tillväxt, ekonomisk rättvisa och minskad fattigdom. Fokus på sysselsättning är därför en viktig del i arbetet med att samordna rättighets- och utvecklingsperspektiven. Arbete och tillväxt är grunden för utveckling på den afrikanska kontinenten precis som i hela världen. Det finns en tydlig koppling mellan formella jobb och informella jobb. I de länder i världen som lyckats få en större andel formell arbetsmarknad minskar fattigdomen.

En socialdemokratisk politik för Afrika har därför som ett huvudmål att stödja en hållbar och hög tillväxt, full sysselsättning, anständiga arbetsvillkor och rättvis fördelning av resurser. Vi bör stödja afrikanska länder att formulera egna mål som är inriktade på att skapa en stabil makroekonomisk situation, med starka offentliga finanser och stabil prisnivå, samtidigt som de tydligt bidrar till en mer rättvis inkomstfördelning och ökad sysselsättning.

Afrikas integration i den globaliserade ekonomin och politiken är en nödvändighet för utveckling. Vi vill se en global handelspolitik som ger möjlighet för tillväxt inom den egna jordbruks- och energisektorn. Mineraler, olja och naturtillgångar ger viktiga inkomster men driver inte endast på samhällsutvecklingen, även konflikter får sin näring ur dessa rikedomar. Afrika måste på ett bättre sätt kunna dra fördelar av sina tillgångar såväl som globaliseringens potential.

Omvärldens relationer med länderna i Afrika, dess folk och nationer, företag och organisationer, måste bygga på internationell rätt och vila på ett rättighetsperspektiv där individen står i centrum.

Demokrati och mänskliga rättigheter är nödvändiga fundament, men otillräckliga för att försäkra att globaliseringens frukter kommer människorna på den afrikanska kontinenten till del. Detta kan endast ske genom en aktiv politik med starka institutioner, god samhällsstyrning, gott ledarskap och bekämpande av korruption. Balanserade lösningar på samhällens utmaningar innehåller också rimliga skatteuttag. Detta utgör i sin tur grunden för ekonomisk utveckling, investeringar och handel.

Fel! Okänt namn på

Afrika är på många sätt en rik världsdel. I vissa regioner finns enorma naturtillgångar, men alltför ofta förnekas människorna rätten att själva få del av landets resurser. Det är viktigt att ländernas egna resurser som diamanter, mineraler och olja kommer den egna befolkningen till del. Kimberlyprocessen, ett initiativ som lett till certifiering av diamanter, har varit och är viktig på många sätt genom att den har visat på kopplingen mellan råvaror och krig och konflikter och ekonomisk brottslighet. Därigenom ges erfarenheter för flera råvaror och i fler geografiska områden. Förutsättningar finns för ökad transparens vid utvinning och handel.

Sverige kan ta initiativ för ett förstärkt regelverk och en europeisk lagstiftning om konfliktmineralerna, däribland de tre ”T-na”: tungsten, tenn och tantalum, samt guld. Socialdemokraterna välkomnar att Afrikanska unionen har antagit en deklaration för en hållbar mineralpolitik.

Afrikapolitiken bör ha som mål att stödja en hållbar och hög tillväxt, full sysselsättning och rättvis fördelning. Vi bör stödja afrikanska länder att formulera egna mål som är inriktade på att skapa en stabil makroekonomisk situation, med starka offentliga finanser och stabil inflation, samtidigt som de tydligt bidrar till en mer rättvis inkomstfördelning och ökad sysselsättning.

Sverige och EU bör därför i forum som Världsbanken och Internationella valutafonden driva att de i sina landprogram ska inkorporera projekt som utvecklar de grundläggande trygghetssystemen i afrikanska länder, och inte som i dag ställa krav på motsatsen. Generella sociala trygghetssystem som är demokratiskt styrda och solidariskt finansierade via skattesystem bidrar till ekonomisk tillväxt och rättvis fördelning.

Jordbruket är den näring som sysselsätter flest personer i Afrika. Jordbruket är den avgörande ekonomiska motorn och för en lång rad länder. Men det som skulle kunna vara en viktig potential för Afrikas tillväxt, export av jordbruksprodukter, bromsas av hinder att komma in på de internationella marknaderna. Jordbrukspolitiken är mycket betydelsefull för Afrikas utveckling. Sverige måste som EU-medlem verka kraftigare för en reformering av EU:s jordbruks- och handelspolitik i riktning mot att handelshindren och jordbruksstödet helt avskaffas. De höga matpriserna skapar sociala spänningar och oro. Det kan även underminera det långsiktiga arbetet som görs för att stärka demokrati och mänskliga rättigheter.

Vi ser exempel på en långsiktig, hållbar turism växa fram. Kontinentens rika historia och kultur, storslagen och omväxlande natur i kombination med framväxten av ett modernt, globaliserat Afrika gör turism till en näring med stor utvecklingspotential.

Vår politik för Afrika stöder frihandel. Handelsförbindelser och investeringar ska bygga på ett reellt partnerskap och stödja utvecklingen av en öppen och fri handel, såväl mellan de afrikanska länderna själva som mellan Sverige, EU och Afrika. De afrikanska ländernas produktionskapacitet och produktivitet måste utvecklas för att utgöra grunden för en social politik för välfärd. Ökade exportinkomster och fler arbetstillfällen bidrar till utveckling. Men handel och investeringar kan – fel utformade – också leda till ökad fattigdom, ökade klyftor och exploatering av både människor och miljö. Det är

därför viktigt att fattiga länder får reell möjlighet att påverka de handelsavtal som berör dem.

Handelspolitiken ska verka för reformer inom EU och Världshandelsorganisationen (WTO) som stärker de fattiga ländernas kapacitet att delta på lika villkor i de processer som formar villkoren för handel och investeringar. Öppenheten kring handelsförhandlingar måste öka så att medborgare, det civila samhället och folkvalda får möjlighet att delta i dialog. Handelspolitiken måste utgöra en av hörnstenarna i EU:s relation med Afrika.

Handelspolitiken ska utformas på ett sådant sätt att den inte leder till miljöförstöring eller sociala spänningar. En socialdemokratisk Afrikapolitik ska stödja svenska initiativ som skapar god tillväxt och hållbar utveckling. Den afrikanska diasporan spelar en viktig roll när det gäller överföring av externa resurser för investeringar i Afrika – vilket i många länder utgör en av de främsta källorna för inflöde av valuta och investeringar. Vår politik ska därför ta till vara den afrikanska diasporans kunskaper och kontakter.

Afrikapolitiken bör stödja svenska initiativ som skapar god tillväxt och hållbar utveckling. Den afrikanska diasporan spelar en viktig roll när det gäller överföring av externa resurser för investeringar i Afrika – vilket i många länder utgör en av de främsta källorna för inflöde av valuta och investeringar. Diasporan är därför en strategisk aktör som kan spela en nyckelroll. Sverige bör därför ta till vara de kunskaper och kontakter som den afrikanska diasporan besitter.

Med tillväxt följer också ett ökande sparande. Inhemskt sparande placeras ofta utanför Afrika. En utveckling av finansmarknaden och aktiebörser bidrar till att underlätta investeringar i fler länder. Behovet av kapital och investeringar i Afrika är stort. Infrastruktur och service är förutsättningar för tillväxt och utveckling. Sverige ska stödja utvecklingen av regionala afrikanska börser. Utveckling av en hållbar turistnäring är en stor tillväxtpotential för många länder. Vi vill också peka på vikten av svensk närvaro, både när det gäller utvecklingssamarbetet och partnerskapet men också handel.

I Sverige finns en stor kompetens om mänskliga rättigheter i arbetslivet och om fackliga organisationers roll i uppbyggnaden av demokratier som bör tas till vara i samarbetet för mänskliga rättigheter och utveckling i Afrika. I länder som har starka, demokratiska och fria fackföreningar är välstånds- och demokratiutvecklingen generellt sett bättre än i länder som saknar fria fackföreningar. Vi socialdemokrater kommer ständigt att reagera och protestera mot kränkningar av mänskliga rättigheter och aktivt stödja fackliga ledare och aktiva som hotas och förföljs.

Multinationella företag har ansvar att följa lagstiftning och konventioner. De fackliga frågorna är mycket viktiga och måste lyftas fram.

Vår Afrikapolitik ska i alla sammanhang lyfta fram och ställa krav på att mänskliga rättigheter, inklusive dem i arbetslivet, främjas och respekteras. Särskilda insatser bör göras när det gäller offentlig upphandling, uppföljning av handelsavtal i internationella organ som Världsbanken, Internationella valutafonden och FN.

Fel! Okänt namn på

Ett nära partnerskap är också en viktig källa till kunskap och samverkan för oss i Sverige omkring de gemensamma utmaningar som arbetstagare världen över står inför i globaliseringen.

10.3 Utvecklingsamarbete och partnerskap

Under lång tid har den dominerande relationen med Afrikas länder varit olika typer av utvecklingsamarbete. En breddning av relationerna mellan Sverige och Afrika innebär samtidigt att den hittills dominerande relationen behöver förändras och fördjupas. Det övergripande målet för biståndet är, och ska även fortsättningsvis vara, fattigdomsbekämpning och att uppfylla millenniemålen. Sverige måste sätta större press på de rika och stora givarländerna, exempelvis inom EU och G8, att leva upp till sina egna löften. Tvärt emot de ökande behoven och löfterna sjunker EU:s samlade bistånd.

För att millenniemålen ska uppfyllas måste den politiska, ekonomiska och sociala utvecklingen på den afrikanska kontinenten stärkas. En svensk Afrikapolitik kan bidra till detta genom att verka för en breddning och fördjupning av bilden av Afrika samt genom insatser som riktar sig mot de åtta millenniemålen: fattigdomsbekämpning, utbildning, jämställdhet och kvinnors rättigheter, barnadödlighet, mödravård, hiv/aids, malaria och tbc, hållbar utveckling och partnerskap.

En viktig del av partnerskapet är att frågor om mänskliga rättigheter och demokrati genomsyrar allt arbete. Konkreta frågor om mänskliga rättigheter, inte minst brist på sådana eller kränkningar emot dem, ska tas upp i en partnerskapsdialog. Sverige bör verka för ett ökat internationellt bistånd till Afrika och en snabbare och mer omfattande skuldavskrivning till de allra fattigaste länderna.

Det bistånds- och opinionsarbete som görs av det civila samhället och folkrörelserna i Sverige om Afrika ska utökas. Partnerskap bygger på att parterna känner och respekterar varandra.

Frågan om Brain Drain eller Brain Gain liksom diasporans roll i utveckling är strategisk och ett antal gemenskapsinitiativ som syftar till att omvandla Brain Drain till Brain Gain kommer att tas. Diasporans roll för utveckling kommer att belysas och stödjas.

10.4 Avkolonisering, demokrati, mänskliga rättigheter och god samhällsstyrning

En socialdemokratisk politik för Afrika ska prioritera god samhällsstyrning och gott ledarskap. Utvecklingen av demokrati och samhällsskick har nått olika långt i olika länder. Krig och konflikter har lett till bakslag i vissa länder samtidigt som vi också sett stora demokratiska framgångar på andra håll.

En integration av Afrikas länder i världsekonomin förutsätter demokratiska samhällen med väl fungerande institutioner. Det bör därför vara en prioritet för en svensk Afrikapolitik att stödja Afrikanska unionens (AU) initiativ och

arbete för demokrati och gott samhällsskick, samt att understödja AU genom stöd och dialog med afrikanska parter, såväl multilateralt som bilateralt och genom det civila samhället.

En grundförutsättning ska vara principen om afrikanskt och lokalt ägarskap av problemformulering och agenda samt respekten för varje individs universella mänskliga rättigheter.

God samhällsstyrning har ett flertal dimensioner. Det omfattar uppbyggnaden och förvaltningen av en statsapparat som på alla nivåer – nationellt, regionalt och lokalt – ska präglas av effektivitet, öppenhet, rättssäkerhet samt insyn och deltagande av samhällsmedborgarna.

Fria, demokratiska, återkommande och allmänna val är nödvändiga, men inte tillräckliga förutsättningar för att skapa ett demokratiskt samhällsskick. Det krävs att hela samhällets aktiviteter, inte minst regeringens, politiska partiers och statsförvaltningens, präglas av respekt för mänskliga rättigheter, lagar och regler och att skattemedel utnyttjas effektivt till gagn för medborgarna och hela samhällets utveckling. Stärkandet av rättssäkerheten utgör en förutsättning för utveckling av gott styrelseskick. Fria och oberoende medier har en viktig roll som granskare av maktavarna och upplysare av medborgarna om deras rättigheter.

Fungerande politiska partier är viktiga grundstenar i en demokrati. Utan demokratiska partier, med frivilligt aktivt deltagande av medborgarna och med partistrukturer som garanterar medlemmarna rätten till initiativ och beslutande i demokratisk ordning, kan aldrig demokratin befästas i samhället.

Politiska partier är en del av det civila samhället och är den brygga som krävs för att kanalisera medborgarnas krav till politiska handlingsprogram, där ansvar kan utkrävas av dem som väljs att genomföra dessa program. Det svenska arbetet och stödet till utveckling av demokratiska partier är viktigt.

Afrikapolitiken bör arbeta för utveckling av politiska partier, ett aktivt civilt samhälle och för demokrati, mänskliga rättigheter och fred. Vi ska stödja institutioner som verkar för stabila demokratiska strukturer och gott ledarskap. Anna Lindhs initiativ med en politisk ledarskapsdialog mellan nordiska och afrikanska ledare ska utvecklas.

Att bekämpa korruption och ekonomisk brottslighet liksom skatteparadis och skadlig skattekonkurrens mellan länder är viktiga beståndsdelar i en Afrikapolitik som strävar efter att stärka de ekonomiska och politiska institutionerna i de afrikanska länderna. Vi vill utse en särskild svensk ambassadör för bekämpande av korruption och av skatteflykt.

10.5 Hälsa och utbildning – grundläggande rättigheter

Afrika söder om Sahara är den region i världen som är hårdast drabbad av hiv/aids. I halvtidsgenomgången av millenniemålen pekas området ut av FN som ett av de områden i världen där det är svårast att uppnå målen. Hiv/aids-epidemin är ett allvarligt hot mot samhällsutveckling och fattigdomsbekämpning.

Fel! Okänt namn på

Utbredningen av hiv/aids sammanfaller till stor del med utbredningen av malaria och tuberkulos. Afrika är värst drabbat i hela världen av dessa sjukdomar. Kopplingen mellan malaria och aids visar att de kraftigt samverkar, förvärrar sjukdomen och försvårar behandlingen.

Hiv/aids utgör ett hot som inom vissa regioner kan jämföras med ett krigstillstånd och som kräver en allmän och bred mobilisering av alla krafter i samhället. Politisk vilja och ledarskap är därför väsentligt för att kampen mot hiv/aids ska vara möjlig att genomföra konsekvent och effektivt. Stigmatiseringen av hiv/aids och bristen på agerande från ansvariga politiker är oacceptabel. Det finns en koppling mellan spridningen av hiv/aids och kvinnors ställning i samhället, och därför vill vi, också som ett led i kampen mot smittspridning, betona flickors utbildning, stärkande av kvinnors ställning samt sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter.

En av de stora utmaningarna för utveckling i Afrika idag är att skapa möjligheter för god utbildning på alla nivåer i samhället. Fler barn går i skola än någonsin, men kolonialism och diskriminering har lämnat efter sig stora brister i de afrikanska samhällena. Det råder ingen tvekan om att utbildning idag är en bristvara, särskilt för flickor, och en flaskhals för Afrikas utveckling. Folkbildning är en viktig faktor för att komma till rätta med analfabetism och låg utbildningsnivå.

Analfabetismen är stor, arbetskraften är i hög grad utbildad och arbetslösheten är hög bland dem, samtidigt som det är brist på yrkesutbildade och forskare. En väsentlig del av utvecklingssamarbetet med afrikanska länder bör därför vara det livslånga lärandet. Studentutbyte ska främjas och utvecklas. En särskild satsning på flickors och kvinnors utbildning ska göras. Sverige ska också i samarbetet understödja högre utbildning och forskning. Samarbetet mellan svenska och afrikanska universitet ska därför utvidgas och fördjupas.

10.6 Ett jämställt samhälle

Afrika är en kontinent med många framstående kvinnliga förebilder. Samtidigt är majoriteten av Afrikas – och världens – fattiga människor, kvinnor och barn. Exploatering, förtryck, prostitution och trafficking drabbar särskilt hårt i krig och konflikter. Afrikanska unionens olika mekanismer för mänskliga rättigheter ska stödjas. Alla insatser i förhållande till Afrika ska ha ett genusperspektiv.

En utgångspunkt för vår politik ska vara FN:s resolution 1325. Att främja jämställdhet ska också vara en målsättning för samverkan. Vår politik ska verka för att stärka sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter, rätten till fri abort och verka för att omfatta homo-, bi- och transsexuellas (hbt) rättigheter. Afrikanska unionens kvinnokonvention och dess arbete för mänskliga rättigheter och jämställdhet ska stödjas.

Likaså ska kvinnokonventionen (Cedaw) vara vägledande för vår politik. Många kvinnor utsätts för kränkningar enbart på grund av att de är kvinnor. Därför ska vi lyfta fram kvinnokonventionen i vårt arbete med Afrika, för att

ytterligare poängtera och säkerställa avskaffandet av diskriminering av kvinnor.

10.7 Miljö, energi, klimat och hållbar utveckling

Tillväxt och utveckling kan, och måste, gå hand i hand med arbetet för en god miljö. Att ställa tillväxt i motsatsställning till miljö är att förneka de fattiga länderna rätten till utveckling och välfärd.

Utveckling innebär ökad tillväxt, bättre utbildning, ökad livslängd och ökad välfärd. Detta ökar i sin tur energikonsumtion och därmed miljöfarliga utsläpp som driver på växthuseffekten och klimatförändringarna. Men utvecklingsspiralen är inte förutbestämd.

En Afrikapolitik kan bara bli framgångsrik om den rika världen uppfyller sina klimatåtaganden. Utvecklingsländer och kontinenter som Afrika kan och måste ta en annan väg redan från början. Tillväxt och utveckling ställer krav på ändliga resurser, men effektivare användning minskar kraven. Utvecklingen av nya förnyelsebara och miljövänliga energislag måste komma Afrika till del genom att de görs ekonomiskt försvarbara. Sverige har både möjlighet och ansvar att bidra till att skapa en hållbar utveckling för Afrika. På längre sikt kan detta även skapa en exportindustri, som ger nya intäkter för många länder i Afrika.

Sverige är ett av världens mest framstående länder på miljöteknik. Vi vill stödja en politik som ger Afrikas länder tillgång till aktuell forskning och ny miljöteknik. En särskild fond för investeringar i hållbar utveckling och miljövänliga investeringar i Afrika ska skapas.

Afrika drabbas redan idag och sannolikt också hårt i framtiden av klimatförändringarna. Ökenspridningen och den stigande havsnivån är två tecken. Arbetet med att minska utsläppen av växthusgaser är därför en prioriterad uppgift i alla politiska organ. De människor som drabbas av krig, konflikter och naturkatastrofer är idag mycket utsatta. Afrika riskerar att drabbas av stora flyktingrörelser på grund av klimat- och miljöförändringar.

10.8 Säkerhet och konflikter

Såväl stöd till utveckling som deltagande i kris- och konflikthanteringsinsatser bör vara delar av Sveriges politik för de våldsdrabbade folken och länderna i Afrika. Försoningsprocessen i Sydafrika är ett exempel på en imponerande vilja och kraft att kunna gå vidare efter konflikter.

Den socialdemokratiska hållningen är att kampen mot terrorism måste föras med respekt för de värden den ska försvara – med respekt för de mänskliga rättigheterna.

Den oroande utvecklingen mot ökade etniska motsättningar som faktor i konflikter måste motverkas. Politisk exploatering måste stävjas och i kontakter och relationer, inte minst på politisk nivå med afrikanska ledare, bör frågor om tolerans och icke-rasism stå högt på dagordningen.

Fel! Okänt namn på

Regionala organ för mänskliga rättigheter är omistliga delar av en internationell rättsordning, och det internationella samarbetet på regional nivå bör utvecklas. Dessa regionala samarbeten handlar i hög grad om ekonomiskt samarbete men berör också mänskliga rättigheter, säkerhet och andra frågor som måste lösas tillsammans. Dessa samarbeten behöver ta ett större ansvar än i dag för både utvecklings- och säkerhetsfrågor. Det bör i första hand vara EU som tar ansvar för att upprätthålla internationell fred och säkerhet inom Europa och Afrikanska unionen som tar detta ansvar i Afrika. EU med sina överlägsna resurser bör stödja andra regioners organisationer.

SADC är en regional organisation med vilken våra relationer kan utvecklas ytterligare.

I sammanhanget vill vi betona FN:s resolutioner såsom 1325, 1820 och 1612. Krigets påverkan på kvinnor och flickor är mycket tydligt när de är särskilt utsatta genom det fruktansvärda våld som används som ett led i krigsföringen. Kvinnors deltagande i arbetet för konfliktlösning och deras viktiga roll för att kunna bygga en hållbar fred är tydlig. För att den fred som skapas ska kunna vara hållbar måste kvinnor och män delta på likvärdiga villkor.

10.9 Afrikas horn

Sverige har haft en viktig roll i regionen. Vi vill peka på möjligheterna till att återskapa engagemanget för Afrikas horn med initiativ som ett regionalt toppmöte för Afrikas horn. En regional ansats från Sverige i förhållande till länderna på Afrikas horn har att ta sin utgångspunkt i folkrätten, ömsesidig respekt för internationellt erkända gränser och respekt för mänskliga rättigheter.

Vi verkar för att EU ska ha en samlad och regional ansats i relation till länderna på Afrikas horn. Insatser till stöd för hanteringen av regionala och gränsöverskridande problem på Afrikas horn kan ha som en utgångspunkt att stärka stödet till regionala organisationer. Vi vill betona vikten av regional samverkan för att främja ökat förtroende mellan olika parter. Igad, som har sitt säte i Djibouti, är i detta sammanhang en samverkanspartner liksom AU. En samlad regional ansats från EU som ger länder och regioner utrymme men inte avkall på folkrätten kan vara en konstruktiv väg för samverkan och närmande mellan EU och länderna på Afrikas horn. Det krävs såväl diplomatiska som administrativa insatser för att stödja en långsiktig politik på Afrikas horn.

Utmaningar på Afrikas horn med länderna Eritrea, Etiopien, Djibouti och Somalia är flertaliga. Somalia med huvudstaden Mogadishu fungerar i praktiken inte som ett sammanhållet land, Puntland är en självständig republik, medan Somaliland utropat sig självständigt med Hargeisa som centrum. Långvariga konflikter på land påverkar också säkerheten för sjöfarten på Adenviken. Sverige har på FN:s mandat ingått i EU:s marina insats Operation Atalanta med syftet att skydda FN:s världslivsmedelsprogram (WFP) humanitära hjälpsändningar samt förebygga, avvärja och bekämpa sjöröveri utanför Somalias kust. Pirater är ett fortsatt problem. Sveriges arbete i kontaktgrup-

pen för Somalia har byggt upp ett förtroende som ställer krav på ett ansvarsfullt agerande.

På lång sikt krävs fungerande samhällsskick som en grundläggande faktor för att kunna skapa positiv utveckling. Torka anges nästan ryggradsmässigt som förklaring till svält. Och det var uteblivna regn som satte igång den negativa spiral som följts av torka och svält. Men det är inte ödesbundet att torka ska leda till svält. Det handlar om människors prioriteringar och agerande. Svält är en fråga om makt och politik, det tar tid att ändra. Effekterna på de drabbade människorna, inte minst barnen, finns kvar i många år. Det finns få humanitära katastrofer som är kortvariga, annat än i omvärldens uppmärksamhet. Regeringen har hittills sett situationen som en rent humanitär katastrof, men det handlar om problem som biståndet inte ensamt kan lösa. Det vi ser är en politisk katastrof där lösningarna måste sökas på det regionala planet. Det kräver internationellt stöd och politiska prioriteringar hos de drabbade länderna, främst Kenya, Etiopien och Somalia samt samverkan dem emellan. Två faktorer är överordnade: bristen på fred och demokrati samt regionala spänningar och konflikter.

Al-Shabab har terroriserat befolkningen, tvångsrekryterat till sin milis och lagt beslag på delar av böndernas produkter. Humanitära kriser är resultatet av kaos, klanstrider och konflikter. Det ska inte förenklat hänskjutas till uteblivna regn. Läget har nu stabiliserats men miljoner människor är fortsatt på flykt. Samtidigt vet vi att klimatförändringarna alltmer kommer att påverka men även försvåra många människors livsvillkor.

I förslaget till Somalias nya grundlag som parlamentet har att ta ställning till förbjuds kvinnlig omskärelse. Omkring 96 procent av alla somaliska flickor utsätts för könsstympning.

Omvärlden har i olika omgångar ingripit i Somalia. AU och den provisoriska somaliska regeringen har tagit initiativ. I Somalia fanns som resultat av medlingsförsök en regering med stöd av såväl väst som av AU. Det somaliska nyinsvurna parlamentet har valt en ny president. Men Somalias regering saknar ändå idag, 20 år sedan staten föll ihop, kapacitet att genomföra sina beslut.

De ekonomiska kostnaderna för krigstillståndet har varit enorma. Det uppskattas att den humanitära hjälpen och utvecklingshjälp till Somalia under 20 år har uppgått till 13 miljarder dollar. Under samma period har somalier utanför landet skickat ungefär lika mycket till sina kvarvarande anhöriga. Närmare en fjärdedel av somalierna är nu flyktingar inom eller utom landet. Men självklart är listan på dem som tjänat på kaoset lång – krigsherrar, korrupta politiker, pirater, vapensmugglare, droghandlare, penningtvättare och till och med hjälporganisationer. Om inte fler kan tjäna på fred än på kaos och konflikt kommer hungersnöden att återkomma.

Vi välkomnar att EU har tillsatt en särskild representant och understryker vikten av att representanter från Somaliland kan delta i processer.

Svårigheterna på Afrikas horn – och möjligheterna – ska ses i ett sammanhang. FN:s säkerhetsråds engagemang är angeläget. Principiellt har vi invändningar mot en klankvoterad mandatfördelning. När övergångslösningar ska övergå till en varaktig konstitution i Somalia bör detta beaktas.

Fel! Okänt namn på

Vi vill följa upp rådsslutsatserna från 2009 för att ta tillvara på diasporans eget engagemang och följa upp hur slutsatserna implementerats.

I Djibouti har Igad sitt centrum och där återfinns även flottbaser. Men situationen i landet har ofta kommit i skymundan. Förhållandena bör bli föremål för ökad uppmärksamhet från Sverige och från EU.

10.10 Sahel

Sahelregionen är den biogeografiska zonen mellan Sahara i norr och den sudanesiska savannen i söder. Den humanitära situationen, inte minst gällande livsmedelskrisen, är mycket svår liksom säkerhetssituationen. EU har antagit en strategi för säkerhet och utveckling i Sahelregionen och Sverige bör vara aktivt i implementeringen av denna.

Vi vet att Sahel kommer att kräva ökad uppmärksamhet. Socialdemokraterna vill peka på vikten av centrala bidrag för politisk utveckling, kvinnors organisering samt till humanitära biståndsinsatser. En social och ekonomisk utveckling är nödvändigt i Nordafrika och Sahel för att bringa framtidshopp till dessa länders unga befolkning. Utan framtidshopp blir vägen mot demokrati ännu svårare.

10.11 Etiopien

Efter Meles Zenawis död är det politiska läget i Etiopien mycket oklart. Men omvärldens krav på det etiopiska styret måste stå fast: Samtidigt som vi gläds åt att de två svenska journalisterna är frisläppta kräver vi att samtliga politiska fångar omedelbart släpps fria, trakasserierna av den etiopiska oppositionen måste omedelbart upphöra och Civil Society Organisationslagen, som begränsar de demokratiska fri- och rättigheterna, måste omedelbart avskaffas.

Oppositionsledaren och f.d. partiledaren för Unity for Democracy and Justice Party, Birtukan Mideksa, som var fängslad med en livstidsdom, lever idag i exil. Den ekonomiska utvecklingen måste följas av en demokratisk utveckling och av respekt för de mänskliga rättigheterna. Landet beräknas drabbas hårt till följd av klimatförändringar. Etiopien är en regional stormakt, våra länders mellanstatliga kontakter går långt tillbaka i tiden och man har intagit en alltmer aktiv internationell roll.

10.12 Eritrea

Eritrea är ett fattigt land som också härjas av närmast total brist på demokrati och massiva övergrepp på de mänskliga rättigheterna. Åratal krig har varit förödande för landets ekonomi och slagit sönder infrastrukturen. Det finns inte mycket kvar av de förutsättningar och den optimism som efter självständigheten fanns i landet.

Bristen på respekt för de mänskliga rättigheterna är i Sverige kanske främst uppmärksammas genom det orättfärdiga fängslandet av den svensk-eritreanske journalisten Dawit Isaak som nu suttit fängslad sedan september 2001. Vi kräver att Isaak och andra samvetsfångar omedelbart släpps fria och att regeringen intensifierar sina ansträngningar i det arbetet. Sverige bör bland annat öppna för en intensiv dialog med Eritreas regering rörande demokrati, mänskliga rättigheter, humanitära frågor med mera, öka trycket genom EU samt utse ett särskilt sändebud som ska arbeta med frågan.

I en process ser vi värdet av att inkludera demokratiska grupper i diasporan som vill bidra till att utveckla en demokratisk plattform för Eritrea.

10.13 Sudan och Sydsudan

Omvärlden har alltför länge nöjt sig med att i deklamationer och tal kritisera Sudans regim. Det är viktigt att alla utländska intressen i Sudan bidrar till en förbättrad ekonomisk utveckling, respekt för mänskliga rättigheter och ökad stabilitet i landet. Ur det perspektivet är det mycket allvarligt att anklagelser framförts också mot svenska företag att de bidragit i folkrättsbrott i Sudan. Det är positivt att dessa anklagelser utreds i grunden. Vi noterar att en förundersökning har inletts om folkrättsbrott i samband med oljeutvinningen i södra Sudan och företaget Lundin Petroleum's roll i detta.

I juli 2011 föddes en ny nation när republiken Sydsudan utropades, efter en lång process av fredsförhandlingar och folkomröstning. Det inger framtidshopp att ett fredsfördrag följs på detta sätt och landet kunde få sin självständighet. Men situationen är fortsatt mycket instabil.

10.14 Västsahara

Vi är många i Sverige som sedan länge stött kampen för ett fritt och självständigt Västsahara. De västsahariska flyktingarna, främst i Algeriet, är totalt beroende av internationell hjälp för sin överlevnad. Många socialdemokrater har själva besökt flyktinglägren och har rapporterat om förfärliga omständigheter.

Sverige ska skyndsamt erkänna Västsahara. Marocko har under årtionden förhållat det uppenbara slutresultatet av omvärldens ansträngningar, ett självständigt Västsahara. Sverige ska därför erkänna Västsahara och därmed utöka sina relationer med Västsahara.

Sveriges agerande i EU ska vägledas av folkrätten. Folkrätten ska alltid respekteras, också i avtal som rör naturresurser, till exempel fiske.

Handelsavtalet mellan EU och Marocko avser enbart Marockos erkända territorium, det vill säga inte det ockuperade Västsahara, och produkter från ockuperat område ska därmed inte omfattas av samma förmåner som marockanska produkter. Svenska myndigheter, exempelvis tullen, måste tillse att varor till Sverige inte kommer från ockuperat västsahariskt territorium under falsk marockansk ursprungsmärkning. I vår utgiftsområdesmotion för bistån-

Fel! Okänt namn på

det har vi socialdemokrater också skrivit om vikten av humanitärt bistånd till de västahariska flyktinglägren.

10.15 Zimbabwe

Situationen i Zimbabwe är oerhört svår oavsett ur vilken synvinkel man tittar på den – humanitär, politisk, social eller ekonomisk. Landet har länge varit totalitärt styrt, med liten eller obefintlig press- och yttrandefrihet, och de grundläggande mänskliga rättigheterna har inte respekterats. Den politiska situationen är fortsatt svår, med en bräcklig regeringskoalition.

Mugaberegimens styre har bland annat lett till en inflation av ofattbara mått, skyhögt arbetslöshet och svår brist på såväl mat som bränsle.

Aidsepidemin har en förödande inverkan på hela det zimbabwiska samhället. Förutom de mänskliga konsekvenserna har aids också ekonomiska följder. Sjukvårdskostnaderna ökar samtidigt som den yrkesverksamma befolkningen dör i förtid.

Demokrati och återuppbyggandet av ett fungerande land där livsmedelsförsörjningen kan ta ny fart brådskar, liksom ekonomisk utveckling och respekt för mänskliga rättigheter.

De som kämpar för ett demokratiskt Zimbabwe behöver omvärldens stöd i sin kamp. Robert Mugabes regim har lett det land som en gång kallades för Afrikas kornbod ned i misär, våld och hopplöshet. Ett Zimbabwe på väg mot demokratisk och ekonomisk utveckling och respekt för mänskliga rättigheter kommer att behöva omvärldens stöd. Sverige bör kraftfullt samverka för att bidra till en hoppfull utveckling.

11 Mellanöstern

Mellanöstern är en mångfacetterad region med historia och kulturarv som går mycket långt tillbaka. I denna kommittémotion väljer vi att koncentrera oss på några få områden, såväl geografiskt som tematiskt.

11.1 Israel och Palestina

Vi socialdemokrater vill se ett fredligt, demokratiskt och livskraftigt Palestina sida vid sida med Israel, med säkra och erkända gränser för båda parter, byggda på 1967 års gränser med, om så förhandlas fram, landområdesbyten. Idag synes verkliga fredsförhandlingar längre bort än någonsin tidigare. Israels regering verkar inte ha någon vilja alls till meningsfulla förhandlingar. Därför är det viktigare än någonsin att omvärlden sätter press på parterna, främst Israel, i konflikten för att nå en hållbar fred i en av världens svåraste konflikter.

Vi anser att Sverige skyndsamt ska erkänna staten Palestina.

Självklart hade det varit önskvärt om fredsförhandlingar först hade kunnat genomföras, men tycks inte längre vara möjligt på grund av Israels ointresse. Det är inte rimligt att villkora ett svenskt erkännande med fredsförhandlingar. Det skulle i praktiken innebära att beslutanderätten om en palestinsk stat överläts åt den israeliska ockupationsmakten. Israel skulle därmed avgöra när Sverige kan erkänna Palestina. En sådan hållning är orimlig.

Att vänta med ett erkännande av staten Palestina ger bara dem som vill omöjliggöra en framtida palestinsk statsbildning andrum att fortsätta sin politik. Ett erkännande av staten Palestina från Sverige och ett stort antal andra länder är förmodligen det bästa sättet att visa att det internationella samfundet är fast beslutet att stödja en tvåstatslösning. Därmed skapas utsikter för reella fredsförhandlingar mellan jämnstarka parter. Sverige ska därför erkänna staten Palestina.

Sverige bör tydligt deklarerat att man avser att rösta ja i FN:s generalförsamling när frågan kommer om att uppgradera Palestinas status i Förenta nationerna. Självklart måste resolutionstexten vara känd innan Sverige kan säga slutgiltigt ja till en helhet men regeringen bör tidigt deklarerat en principiellt positiv hållning.

Sveriges anseende har skadats av att regeringen låtit Folkpartiet hålla i taktipinnen. Sverige röstade som enda nordiska land nej till Palestinas medlemskapsansökan i Unesco. Med denna nej-röst anslöt sig Sverige till en minoritet av 13 andra länder. Hela 107 länder röstade ja i Unesco. Sverige kan bättre i utrikespolitiken.

Israels ockupation kränker folkrätten och palestinierna dagligen. Det palestinska folket har drabbats hårt av denna konflikt, liksom den israeliska befolkningen. Denna konflikt har också konsekvenser för säkerheten i hela regionen och därmed för hela världen.

Socialdemokraterna tror på en framtid med två fria, livskraftiga och demokratiska stater som lever sida vid sida inom säkra och erkända gränser. Israel måste upphöra med ockupationen av palestinska områden, illegala bosättningar och byggandet av muren på ockuperad mark. Blockaden av Gaza måste upphöra. Israel, som den starkare parten i konflikten, har ett särskilt ansvar. Alla palestinska grupperingar måste ta avstånd från terrorhandlingar.

Världssamfundet måste föra en dialog med alla relevanta parter i konflikten, även med dem vars värderingar vi inte delar. Internationell militär närvaro är förmodligen nödvändig för att skapa säkerhet efter en fredsuppgörelse. Sverige bör vara berett att delta i en sådan insats.

Israel fortsätter bygga ut bosättningarna trots omvärldens protester. Bosättningarna på ockuperad mark utgör nästan hälften av Västbankens yta. EU måste vidta åtgärder för att bekämpa dessa folkrättsligt illegala bosättningar.

Ett av de största hindren för en tvåstatslösning är bosättningarna. Handel med produkter från bosättningarna bidrar till att upprätthålla dagens situation. Det är positivt att EU har ett handelsavtal med Israel men vi vill också understryka att produkter från bosättningarna inte omfattas av avtalets förmåner eftersom de inte är produkter från Israel. Varje EU-land bör bättre se till att detta efterlevs till fullo. Svenska konsumenter har idag svårt att få information om de produkter de köper kommer från bosättningar eller från Israel. Sverige

Fel! Okänt namn på

borde föregå med gott exempel och införa ursprungsmärkning som exempelvis Storbritannien har gjort och som Danmark är på väg att införa. Sverige borde också agera pådrivande för att få fler EU-länder att göra samma sak. Med en tydlig ursprungsmärkning kan konsumenterna göra medvetna val och välja att bojkotta varor från bosättningarna. Därför menar Socialdemokraterna att Sverige bör införa krav på ursprungsmärkning av produkter från bosättningar. Dessutom bör Sverige driva på frågan inom EU.

Östra Jerusalem är en av de mest komplicerade och betydelsefulla frågorna att hantera inom fredsprocessen. EU och Sverige bör tydliggöra sin politik genom konkreta handlingar som exempelvis att driva på för att PLO ska kunna inrätta en representation i östra Jerusalem, hålla möten mellan höga palestinska och europeiska företrädare i östra Jerusalem, verka för att europeiska turistorganisationer inte gynnar bosättningar och inte delta i israeliska möten som sker inne i östra Jerusalem. EU och Sverige bör fortsätta framhålla att vi ser det som naturligt att östra Jerusalem blir huvudstad i ett framtida fritt Palestina liksom att Jerusalem också kan vara huvudstad i Israel.

11.2 Syrien

Den arabiska våren möter regimens våld i Syrien. Och under hela denna tid när den syriska regimen har dödat, torterat och fängslat demokratiaktivister i tiotusental har Rysslands och Kinas veton förslamat omvärldens möjligheter att agera genom FN:s säkerhetsråd.

Vi välkomnar att EU har infört sanktioner. Hård internationell press måste sättas på Syriens regim. Regimen i Syrien måste avgå. Det fruktansvärda dödandet, våldet och förtrycket måste få ett slut. Alla krigsbrott i Syrien måste utredas av den internationella brottmålsdomstolen och ansvar utkrävas.

Ryssland och Kina bär genom sitt agerande ett tungt ansvar för det som i dag sker i Syrien. Även regionala stormakter som Iran och Saudiarabien har ett ansvar för att göra sitt yttersta för att våldsspiralen ska upphöra. Ett ansvar de i dag inte tar.

Sverige bör agera inom ramen för världssamfundet liksom inom EU för att få stopp på dödandet men även för en demokratisk framtid. Trycket måste ökas på Ryssland, Kina, Iran och Saudiarabien för att våldet ska få ett slut.

Socialdemokraterna anser även att Sverige bör starta ett internationellt upprop till stöd för de internationella organisationer som arbetar med att hjälpa den syriska befolkningen. Vidare bör Sverige hjälpa alla de syriska barn som så hårt drabbas av konflikten och regimens våld mot människorna. Sverige bör därför anslå minst 50 miljoner kronor till en internationell fond för bidrag till organisationer som ger traumatiserade barn hjälp.

11.3 Iran

En islamisering av allt samhällsliv har ägt rum sedan 1979. I islams namn har svåra övergrepp begåtts mot oliktankande. Iran arbetar också aktivt för att

sprida sin syn på islam och hur samhället bör organiseras. Vi socialdemokrater ser med oro på denna mission, samtidigt som vi ser Iran som en viktig aktör i utvecklingen i Mellanöstern. Det är av yttersta vikt att också Iran omfattas av vår vilja att utveckla demokrati i Mellanöstern.

MR-läget har försämrats sedan presidentvalet i juni 2009. Detta val präglades av anklagelser om valfusk som ledde till omfattande protester som våldsam och brutalt slogs ner, människor fängslades och avrättningar har förekommit. Händelserna kring valet belyser vikten av att Iran tar fler steg emot demokrati. Ett första nödvändigt steg är att politiska kandidater fritt ska få utses utan inblandning av det religiösa väktarrådet.

För oss socialdemokrater är det viktigt att Sverige fortsätter finna vägar att stödja demokratiska krafter inne i Iran då vi är övertygade om att stabil demokrati byggs från grunden. Vi ser också med största allvar på de omfattande kränkningarna av mänskliga rättigheter som sker i Iran, såsom förtryck av kvinnors rättigheter, av homosexuella och avrättningar av minderåriga.

Vi socialdemokrater ser, likt övriga världen, med djup oro på Irans tidigare mörkläggning som kan vara ett tecken på att de försöker skaffa sig kärnvapen. EU har infört hårdare sanktioner mot Iran med anledning av oklarheterna kring landets kärntekniska program. Spänningen har stigit och det finns risk för ökad konfliktnivå. Även om tekniken ännu inte är fullt utvecklad i landet så är ambitionerna i sig ett steg i direkt fel riktning. Det är viktigt att FN:s säkerhetsråd agerar och att IAEA ges möjlighet att inspektera anläggningar.

12 Asien

I Asien lever majoriteten av världens fattiga trots att antalet fattiga där har minskat stort. Miljöfrågor, befolkningsökningen och mänskliga rättigheter är viktiga frågor att arbeta med. Kinas kommunistparti kommer att byta ledare i en nära framtid och tyvärr finns tecken på att det kommande ledarskapet kommer att anamma en mer självmedveten och aggressiv utrikespolitik. Hos företrädarna för detta land där kapitalismens yttersta råhet kombineras med kommunistiskt styrelseskick är det svårt att få gehör för krav på klimatansvar eller vikten av mänskliga rättigheter. Men Kina är en motor i såväl Asien som den globala ekonomin. Kina har lyckats lyfta hundratals miljoner ur extrem fattigdom. Kina kan inte isoleras utan måste engageras i världssamfundet och genom nödvändiga ekonomiska såväl som politiska reformer moderniseras.

Kampen för demokrati förs också i Burma. Våren 2011 träffade socialdemokratiska företrädare Aung San Suu Kyi i Rangoon. Då hade hon precis släppts från sin mångåriga husarrest. Idag har fler politiska fångar släppts fria, Aung San Suu Kyi kan verka politiskt igen och förhoppningsvis signalerar dessa förändringar att något varaktigt positivt sker i Burma. Det är viktigt att noga följa utvecklingen. Det är positivt att flera steg har tagits i en demokratisk riktning men många steg återstår fortfarande.

Utvecklingen i Asien det närmaste seklet kommer att vara avgörande för hela den globala utvecklingen. Det som sker där angår oss alla. I Asien finns

Fel! Okänt namn på

både ekonomiska under och tigerekonomier. Samtidigt lever hälften av världens fattiga i Asien. Där finns demokratier där mänskliga rättigheter respekteras och där finns diktaturer där raka motsatsen gäller. Vi måste tydligt hävda en hållbar utveckling, demokrati och respekt för mänskliga rättigheter.

Sverige har en lång tradition i sitt utvecklings-samarbete med Asien. Det är viktigt att vi utvecklar de goda relationer vi har. Ekonomiskt framhålls ofta Asien som en framgångssaga, och det är sant i vissa delar – men det är inte sant för alla länder. Kina och Indien är redan ekonomiska stormakter och växer sig än starkare för varje år. Indien, världens största demokrati, tar varje år stora kliv, och medelklassen växer hastigt. Det här är förstås glädjande och positivt. Varje människa som kan ta sig ur fattigdomens bojar är en seger.

Indien och Kina står för den största minskningen av antalet fattiga i världen. Deras alltmer konkurrenskraftiga ekonomier har de senaste åren haft en betydande ekonomisk tillväxt som lyft miljontals människor ur fattigdomen. Det råder ingen tvekan om att Asien i framtiden kommer att spela en ökande roll i världsekonomin. Ju fler indier och kineser som ökar sin köpkraft, desto bättre är det för svensk ekonomi. Många svenska exportföretag har redan i dag en stor del av sin försäljning på den asiatiska marknaden. Kinas och Indiens ekonomiska utveckling ställer krav på vårt eget samhälles förändringsvilja. En avgörande skillnad länderna emellan utgörs av det faktum att Indien är en demokrati. I alla våra kontakter med Kina måste därför kraven på demokratisering och mänskliga rättigheter vara tydliga.

Oroligheterna i Afghanistan och Pakistan hotar den globala freden och säkerheten. Därför krävs internationell närvaro i Afghanistan och Mellanöstern, och därför krävs ett större engagemang för att hindra sönderfallet i Pakistan. Fattigdom och hopplöshet utgör rekryteringsgrund för terrorister. Kampen mot terrorismen ska bedrivas rättssäkert och med full respekt för de mänskliga rättigheterna och folkrätten.

När det gäller svenskt engagemang i Afghanistan, såväl civila insatser som det svenska deltagandet i ISAF-styrkan i Afghanistan, hänvisar vi till den överenskommelse som Socialdemokraterna, regeringen och Miljöpartiet slöt 2010.

12.1 Demokrati, mänskliga rättigheter och jämställdhet

På många håll i Asien förvägras folket sina grundläggande mänskliga fri- och rättigheter. Det är allt från traffickingoffer på Filippinerna till tvångsförflyttade bönder i Kina. Även om demokratiseringen har kommit en bit på väg finns oerhört mycket kvar att göra.

Arbetet med försoning och att finna vägen till ett Sri Lanka där alla folkgrupper kan leva i fred och jämlikhet kan bara ske via dialog mellan alla parter, och Sverige bör stödja den processen.

I Burma har utvecklingen varit omvälvande den senaste tiden. En av världens mest långvariga militärdiktaturer har börjat öppna för en mer demokratisk utveckling. Även om det fortfarande finns stark anledning till oro och

många steg återstår att ta måste man ändå glädjas åt utvecklingen. Det vi nu ser är en mycket positiv utveckling som få ens vågade hoppas på bara för ett par år sedan.

Aung San Suu Kyi har sedan hon frisläppts tillåtits att verka politiskt och har nu en plats i landets parlament efter fyllnadsvalet våren 2012. Militären har dock fortfarande ett avgörande inflytande och de platser som den demokratiska oppositionen vann i valet påverkar i sig inte maktbalansen i parlamentet.

Många utmaningar återstår för det burmesiska folket. Den urusla ekonomin, de etniska konflikterna, fortsatt reformering av lagstiftning, bristande respekt för mänskliga rättigheter, etniska konflikter som är olösta i gränsområdena är några exempel på sådana. Även om ett stort antal fångar har släppts så måste alla politiska fångar frigges. De våldsamheter och diskriminering som drabbat bl.a. Royhingafolket är också ett exempel på att vägen fortsatt är lång innan Burma kan kallas för en demokrati där allas mänskliga rättigheter tas tillvara.

Många sanktioner gentemot Burma har lyfts och det är naturligt då positiva steg har tagits. EU suspenderade alla sina sanktioner gentemot Burma utom vapenembargot. Det är viktigt att Sverige och EU fortsätter att bevaka att konkreta steg tas och att genuina, irreversibla reformer genomförs. Möjligheten finns att åter införa sanktioner ifall utvecklingen stannar av eller går tillbaka.

Sverige måste i alla sina kontakter med länder i Asien verka för ökad demokratisering och respekt för de mänskliga rättigheterna.

Att fortsätta arbeta för att företag tar ett större socialt ansvar och att fackliga rättigheter utvecklas är av största vikt.

En grundläggande förutsättning för en demokratisk samhällsutveckling och respekt för de mänskliga rättigheterna är, förutom yttrande- och organisationsfrihet, ett fungerande rättsväsen.

För det internationella samfundets del ska ansträngningarna fortsätta inriktas på stöd till rättsutveckling och utbyte av erfarenheter på detta område, att stärka demokratins institutioner och främja framväxten av en demokratisk kultur, i vilken också oppositionen har en roll och kan verka. Det kan ske genom utbyte och samarbete såväl bilateralt och genom EU som med internationella institutioner, till exempel FN-mekanismer och andra internationella organ.

Även på jämställdhetens område bör det internationella samfundet öka sina ansträngningar genom att föra en dialog med Asien, men också genom att integrera ett jämställdhetsperspektiv i samarbetet med regionen. Sverige har tillsammans med andra internationella aktörer ett stort ansvar för att driva dessa frågor i hela regionen.

Vi anser att ytterligare ansträngningar bör göras för att bevaka dödsstraffets användning i Asien med avsikt att på olika sätt verka för dess avskaffande. Regeringen bör även i framtiden verka för att länder som har dödsstraff öppet redovisar statistik kring antalet domar och avrättningar. Sverige måste fortsätta en dialog om de mänskliga rättigheterna med Kina, Vietnam och Laos.

Fel! Okänt namn på

Sverige ska även sträva efter att en dialog om de mänskliga rättigheterna initieras med Kambodja, förslagsvis med EU som plattform. Jämställdhet samt kvinnors och barns villkor bör vara centrala områden i Sveriges samarbete med Asien. Utöver stöd till organisationer verksamma på dessa områden bör Sverige föra fram dem i såväl multilaterala som bilaterala kontakter med länderna i Asien. Med tanke på den otillfredsställande situationen för yttrandefriheten i de flesta sydöasiatiska länder och den riskfyllda situationen för MR-aktivister på många håll anser vi att regeringen bör särskilt uppmärksamma dessa frågor.

Arbetet med att stärka det civila samhällets roll i byggandet av demokrati och god samhällsstyrning måste fortsätta, bland annat genom det utvecklings-samarbete som svenska frivilligorganisationer bedriver med Sidastöd. I Asien finns ett flertal länder med liknande inställning till frågor rörande mänskliga rättigheter och demokrati som Sverige och samarbete med dessa länder omkring dessa frågor är av största vikt. Även det mellanstatliga samarbetet inom organisationer såsom ASEM är av stort intresse för att lyfta upp frågorna om mänskliga rättigheter och demokrati.

12.2 Relationer med Asien

Politiken för global utveckling innebär att vi i arbetet med bilaterala och regionala frågor i Asien ska identifiera processer och frågor där vi inom olika politikområden kan bidra till målet om en rättvis och hållbar global utveckling. Insatser inom olika politikområden ska komplettera och förstärka varandra och ansträngning ska göras för att undvika att insatser motverkar varandra. Likaså är samverkan över nationsgränser, inte minst inom EU, av vikt för att politiken ska få ordentligt genomslag.

Huvudansvaret för enskilda länders utveckling ligger hos respektive lands regering. Samtidigt påverkas ett lands förutsättningar av andra länders agerande inom en mängd områden.

Samstämmigheten mellan olika politikområden ska därför stärkas i syfte att göra den samlade politiken mer utvecklingsfrämjande. För att arbetet för en rättvis och hållbar utveckling ska leda till resultat räcker det inte att bara Sverige agerar på ett samstämmigt sätt för att bidra till minskad fattigdom och en hållbar global utveckling. Politiken för global utveckling är därför också viktig i våra dialoger och kontakter med de rikare länderna i Asien. Genom dialog bör vi försöka påverka deras agerande på olika politikområden och i multilaterala forum och deras finansiella bidrag till utvecklingssamarbetet. Medlemskapet i EU innebär dessutom att vi har ytterligare en viktig plattform att utnyttja för att agera på områden som är prioriterade i våra relationer med Asien. Det ställer samtidigt krav på att vi verkar för att EU för en politik gentemot Asien där en rättvis och hållbar global utveckling tydliggörs som det övergripande målet.

Världens utveckling under det kommande seklet är nära förbunden med utvecklingen i Asien. De snabba förändringar som sker i flera av regionens

länder får tydliga globala konsekvenser. För en liten öppen ekonomi som den svenska innebär det stora möjligheter och utmaningar.

Asien är en heterogen region. Länder och territorier uppvisar stora skillnader i bl.a. politiska och ekonomiska system och utvecklingsnivåer. Regionen rymmer såväl demokratier som enpartistater, såväl världens fattigaste länder som Japan med en högre per capita-inkomst än Sverige, såväl världens mest öppna ekonomier som slutna länder etc. Av det faktum att Asien inte är en enhet i annat än geografisk mening följer att fördjupade relationer kräver långsiktiga och diversifierade satsningar som omfattar politiska relationer, handels- och investeringsfrämjande, utvecklingssamarbete, miljösamarbete, forskningssamarbete och utbildning, folkrörelsekontakter, kultursamarbete och information och Sverigefrämjande.

Ett tätare och bredare besöksutbyte är ett viktigt led i arbetet med att öka förståelsen för regionen och dess förändringar samt att bredda och fördjupa det ömsesidiga samarbetet med Asien.

Regeringen bör verka för att EU:s närvaro i och relationer med regionen fördjupas och att EU blir en aktiv och engagerad partner. Regeringen bör inom EU driva större samordning och sammanhållning för att med kraft driva målen inom demokrati, mänskliga rättigheter, handel, miljö, hälsa och säkerhetspolitik gentemot länder i Asien.

Asiens betydelse i världsekonomin fortsätter att öka, vilket understryker vikten av att Sverige och EU verkar för att utveckla de ekonomiska förbindelserna med regionen som helhet.

Det finns ett behov av att fortsatt stödja de asiatiska utvecklingsländernas reformarbete och fortsatta integrering i den globala ekonomin. Att utvecklingsländerna kan tillgodogöra sig de möjligheter världshandeln ger är ett av de högst prioriterade målen på den handelspolitiska dagordningen.

Även om merparten av länderna i Asien ser ut att uppnå det första millennieutvecklingsmålet om halverad fattigdom till 2015 lever majoriteten av världens fattiga i Asien, och ett antal länder har problem med att klara övriga millennieutvecklingsmål. Sverige måste öka sina egna ansträngningar och arbeta för att påverka det internationella samfundet så att millennieutvecklingsmålen även uppnås i Asien.

Arbetet med mänskliga rättigheter och demokratifrågor syftar till att stödja och förstärka den långsiktiga trend som kan skönjas i Asien mot ökad demokratisering och ökad respekt för de mänskliga rättigheterna.

Miljöfrågorna kommer att kräva fortsatt fokus under lång tid framöver. Sverige måste agera genom alla de kanaler som finns till vårt förfogande. Genomslaget för miljörelaterade insatser förstärks dessutom om man kan finna en kombination med stöd på global, regional och lokal nivå.

Inom det säkerhetspolitiska området är det angeläget att engagera sig och i EU än starkare, bilateralt liksom genom samarbete inom regionala och internationella organ.

I Sverige måste vi fortsätta att överväga hur vi ännu bättre ska tillvarata det mellanfolkliga samarbetet med Asien inom högre utbildning, forskning, folkrörelser och kultur i en värld där den asiatiska kontinenten får allt större betydelse.

Fel! Okänt namn

12.3 Kina

I Kina råder stor brist på respekt för de mänskliga rättigheterna. Tvångsflyttningar, fängslande av olikänkande, stora brister i yttrandefriheten, dödsstraff för en mängd olika brott och negativ särbehandling av minoriteter som uigurer och tibetaner är alla exempel på detta.

Landet har sedan de ekonomiska reformerna startade för drygt 30 år sedan lyckats lyfta hundratals miljoner människor ur fattigdom. Det är en bedrift vars like är svår att finna. Den personliga friheten har ökat för många inom vissa områden. Samtidigt som vi måste bejaka och berömma den utvecklingen så finns också gigantiska utmaningar som följer i den ekonomiska utvecklingens spår. Rovdriftskapitalism, utnyttjande av arbetskraft under slavliknande förhållanden, miljöförstörelse och korruption är bara några exempel.

Inför OS i Peking lovade den kinesiska regimen att man skulle förbättra situationen för de mänskliga rättigheterna. Få framsteg gjordes och i stort är situationen inte bättre än innan Kina tilldelades OS. Det är av största vikt att vi i Sverige och omvärlden fortsätter och intensifierar vår dialog med Kina om MR-frågor på alla plan. Socialdemokraterna tror på dialog och menar att dialog, kontakter och ekonomisk utveckling kommer att bidra till ett mer demokratiskt Kina som respekterar de mänskliga rättigheterna.

När Kina blir mer ekonomiskt starkt och därmed spelar en större roll på den globala scenen, är det viktigt att vi inte bara ser Kina som en gigantisk marknad för svenska produkter. Sverige måste i alla kontakter med Kina föra fram ståndpunkten om mänskliga rättigheter och demokrati samt fortsätta arbetet för att företag tar ett större socialt ansvar och att fackliga rättigheter utvecklas, vilket skulle leda till politiska förändringar. Vi tror inte på någon begränsning i vårt ekonomiska utbyte med Kina.

Det ömsesidiga beroendet mellan USA och Kina ökar. Kina finansierar en väsentlig del av USA:s handelsbalans- och budgetunderskott. En mycket stor del av Kinas valutareserv är placerad i amerikanska statsobligationer och dollar. USA är världens största oljekonsument, Kina är den näst största. Båda länderna blir alltmer importberoende och planerar att ta en allt större andel från Afrika. De två länderna konkurrerar också om många av världens metaller. Under det kalla kriget var Afrika arena för ideologisk och säkerhetspolitisk konkurrens. I dag handlar kampen om Afrikas energi- och naturtillgångar.

Asiens växande ekonomiska aktivitet leder till ökad förbrukning av världens råvarutillgångar och växande miljöproblem. Kinas och Indiens ekonomier hör till de snabbast växande under 2000-talet, och i egenskap av sina storlekar har de en avsevärt större miljöpåverkan än andra länder i Asien. Kina står för en allt större del av världens samlade utsläpp av växthusgaser, främst i form av koldioxid som till största del kommer från förbränning av kol. Snart beräknas Kina ha gått om USA som världens största utsläppare av växthusgaser. Vattentillgångarna i Asien förorenas, och bristen på rent vatten skapar mellanstatliga motsättningar. Luftföroreningarna i storstäderna skördar många liv, och förbränningen av kolväten bidrar till växthuseffekten. Asiens roll i dessa relaterade processer får sociala, miljömässiga och politiska konsekvenser både regionalt och globalt.

Det är en lång väg kvar innan press- och yttrandefriheten respekteras i Kina. Förtrycket mot oliktankande och människorättsaktivister fortsätter med oförminskad styrka. Förföljelsen av uigurer fortsätter. I Tibet förnekas tibeterna bland annat sina rättigheter att utöva sin religion.

Kina är det land som avrättar flest människor. Statistiken är inte tillgänglig men Amnesty räknar avrättningarna i tusental. Kina bör offentliggöra alla uppgifter om dödsdomar och avrättningar i landet. En ökad öppenhet kring varje enskilt fall är viktigt också för advokater och anhöriga till dödsdömda och för rättssäkerheten. Dödsstraff är inte värdigt något samhälle och ska alltid fördömas.

Polisen har befogenheter att skicka personer som begått småbrott till ”omskolningsläger”, utan åtal eller rättegång, visar bland annat Amnestys rapporter. Över huvud taget har bruket av godtyckliga frihetsberövanden ökat – detta trots att Kina under längre tid har hävdats att de arbetat för att avskaffa systemet.

Övergripenheten mot inhemska medier och deras utövare fortsätter. Fortfarande är det helt förbjudet att tala om demonstrationerna vid Himmelska fridens torg 1989, som slogs ned med våld av militären.

13 Latinamerika

Fler länder i Latinamerika uppvisar positiva trender, med en utveckling mot såväl stärkt demokrati som ekonomisk tillväxt. Även om utvecklingen tagit god fart finns fortfarande stora klyftor mellan rika och fattiga och flera länder plågas av narkotikarelaterad brottslighet och våldet som följer i dess fotspår. Med ekonomisk utveckling måste också den sociala utvecklingen följa.

Latinamerika är en kontinent där omvälvande förändringar skett under de senaste decennierna. Under 1980-talet och 1990-talet inleddes demokratiserings- och fredsprocesser över i stort sett hela Latinamerika, som under årtionden präglades av militärstyre, inbördeskrig och kränkningar av mänskliga rättigheter.

Övergången till demokrati försvårades under 1990-talet genom en nyliberal politik i många länder, där utvecklingen saktades ned genom minimala satsningar på välfärd och utveckling. Skuldbördan minskade många länders ekonomiska utrymme ytterligare. Resultatet har gjort Latinamerika till en av världens mest ojämlika kontinenter, där skillnaderna mellan fattiga och rika fortfarande är enorma.

En tredjedel av den latinamerikanska befolkningen lever i fattigdom trots att den genomsnittliga tillväxten under fem år fram till den världsomfattande finansiella krisen var fem procent. Tillväxten fördelades ojämnt och ojämnt, diskriminering och social utslagning är fortfarande omfattande och 190 miljoner människor på kontinenten lever i fattigdom.

Många gånger gör ursprungsbefolkningarna – och får – sina röster hörda mer än tidigare. De senaste åren har stora delar av kontinenten haft en gynnsam ekonomisk utveckling och flera länder har börjat göra stora investeringar

Fel! Okänt namn på

för att minska fattigdomen och öka tillgången till utbildning och hälsa. Enligt FN:s kommission för Latinamerika och Karibiens (Eclac) rapport Social Panorama of Latin America 2007 är Latinamerika på god väg att klara millenniemålet om att halvera fattigdomen till år 2015. Några av länderna har redan uppnått målet medan bland andra Bolivia, El Salvador, Guatemala, Haiti, Honduras, Nicaragua och Paraguay måste öka takten.

Flera av de latinamerikanska länderna har utvecklats i positiv riktning och ökar i såväl ekonomisk som politisk betydelse. Det bör avspeglas bättre i ökade relationer och fler politiska kontakter med exempelvis EU och FN.

Brasilien har både arbetat för minskade orättvisor och hunger och gått fram som en allt viktigare utrikespolitisk och ekonomisk aktör. Landet har på många områden en positiv utveckling och landet är en framväxande stormakt med en allt viktigare roll i det internationella samfundet. Brasilien är en strategiskt viktig partner för Sverige.

Stora problem återstår dock i många av Latinamerikas länder. De ekonomiska klyftorna är fortfarande enorma. Fattigdomen är stor i många länder. De narkotikarelaterade konflikterna som råder i Colombia pågår fortfarande, och det narkotikarelaterade våldet, där speciellt Mexiko oroar, ser dessutom ut att sprida sig till andra länder.

Militärkuppen i Honduras i juni 2009 och i år, 2012, mot Paraguays president Fernando Lugo, var oacceptabla och flagranta brott mot demokratins principer. Detta är samtidigt exempel på vilken bräcklig demokratisk grund som några av Latinamerikas länder fortfarande vilar på.

Latinamerika brottas med flera stora problem som förvärras av att klimatet förändras, bland annat skogsskövling och jorderosion. Ekologiskt känsliga områden som regnskog, biologisk mångfald etc. skyddas inte tillräckligt och utnyttjas inte på ett hållbart sätt. Naturkatastrofer som översvämningar och jordbävningar har blivit vanligare. Särskilt Centralamerika och Karibien drabbas ofta av orkaner.

13.1 Colombia

I Colombia pågår sedan mer än 40 år en intern väpnad konflikt med flera aktörer, gerillaorganisationerna Farc-EP, ELN samt den paramilitära gruppen AUC (Autodefensas Unidas de Colombia), som i huvudsak lagt ner sina vapen. Såväl Farc-EP som ELN begår mycket allvarliga brott mot internationell humanitär rätt, exempelvis tvångsrekryteringar av barn, urskillningslösa attacker mot civilbefolkningen, tvångsflyttningar, kidnappningar, användning av anti-personella minor, bilbomber samt mord på och hot mot folkvalda.

Flera tusen människor har under årens lopp kidnappats och tvingats leva i fångenskap under mycket svåra förhållanden. För närvarande beräknas Farcgerillan hålla 500–600 fångar. Utanför Afrika och näst efter Sudan är Colombia det land som har flest internflyktingar i världen. Enligt Sida är uppskattningsvis sju procent av befolkningen på flykt på grund av den interna konflikten och det ökade våldet i landet.

Fel! Okänt namn på

Ett stort problem i vissa delar av Latinamerika är narkotikahandeln och kokaodlingen, exempelvis i Colombia. I stort sett allt kokain som finns att tillgå i världen framställs i den andinska regionen, som förutom Colombia består av Bolivia, Peru, Ecuador och Venezuela. Att få ett stopp på narkotikahandeln tycks vara näst intill omöjligt, bland annat med tanke på att rättsväsendet är ineffektivt och urholkas av korruption.

Frågor om demokrati, fred, mänskliga rättigheter och konflikthantering berör alla i Colombia, ned till det minsta lokalsamhället. Paradoxalt nog har Colombia under hela tiden som den väpnade konflikten i landet pågått varit en politisk demokrati, med demokratiska val, ett starkt civilsamhälle och ett dynamiskt kulturliv.

Det största hindret för en positiv utveckling i Colombia är den interna väpnade konflikten och narkotikakartellernas inblandning i politiken. Narkotikan och narkotikahandeln är med andra ord såväl ett socialt problem som en finansieringskälla för de illegala väpnade grupperna i landet.

Colombia är ett av världens mest våldsdrabbade länder, främst på grund av inbördeskriget och brottssyndikatens produktion och smuggling av narkotika. Mordfrekvensen i narkotikamaffians huvudorter Medellín och Cali är bland den högsta i världen. Näringslivet plågas av rån, utpressning och kidnappningar, som oftast utförs av vänstergerilla eller högermilis.

Den interna väpnade konflikten har även en omfattande inverkan på kvinnors situation. Alla parter i konflikten gör sig skyldiga till sexuellt våld mot kvinnor och flickor samtidigt som omfattande straffrihet råder.

Våldet och kriminaliteten, såväl det organiserade som det spontana på gator och torg, är ett annat stort problem som väntar på en förändring till det bättre.

Colombia bryter också mot de mänskliga rättigheterna. På Colombias universitet pågår allvarliga kränkningar, studentledare hotas och mördas, och ett stort antal tvingas på flykt.

Enligt uppgifter från Sida mördas 20 människor om dagen i landet av politiska anledningar, vilket vi socialdemokrater inte kan acceptera och helt fördömer. Colombia har i många år varit ett av världens farligaste länder för journalister och fackligt aktiva. Här bör den svenska regeringen ställa tydliga krav på Colombias regering.

Vi socialdemokrater anser att en förhandlingslösning måste till för att uppnå fred mellan de olika grupperingarna i Colombia.

Diplomatiska kontakter ska kombineras med ett slagkraftigt utvecklingsarbete. Vi bör agera såväl bilateralt som tillsammans med de andra medlemsstaterna i EU. Här kan också FN spela en central roll när det gäller fredsförhandlingarna.

Vissa förhoppningar finns dock om en förbättrad situation i landet efter president Santos ansträngningar att få bland annat Farcgerillan till förhandlingsbordet.

Fel! Okänt namn

13.2 Chile

Att även fortsättningsvis stödja den positiva demokratiska utvecklingen i Chile är viktigt. I vissa avseenden finns stora likheter mellan Sverige och Chile. I båda länderna finns viktiga naturresurser inom skogs-, gruv- och jordbruksindustrin och båda är beroende av utrikeshandel. Ett utmärkt exempel på samarbete är den gemensamma fond som Sverige och Chile har skapat och som har till syfte att främja samarbete och långsiktiga affärsrelationer mellan svenska och chilenska små och medelstora företag. Grunden för samarbetet är innovation, kunskapsöverföring och kunskapsutbyte av teknologi och metoder.

13.3 Mexiko

I Mexiko tycks såväl regeringen som militär och polis stå mer eller mindre maktlösa inför den fortsatt eskalerande våldsvåg, som det sedan lång tid pågående narkotikakriget nu medför. För närvarande pågår ett regelrätt krig mellan de två stora allianserna av drogsyndikat på grund av de intäkter i mångmiljardbelopp det rör sig om, för den som dominerar smuglingen till USA. Det är också i gränsstaden Ciudad Juarez, som de flesta brotten begås, även om våldet finns i hela landet. Offer skjuts ned på öppen gata eller kidnappas och torteras till döds, och allt fler civila drabbas.

De mexikanska drogkartellerna har de senaste åren dessutom etablerat sig som ledande i distributionsledet i USA genom att upprätta underjordiska grossistcentraler i flera större städer. Kartellerna agerar på båda sidor om gränsen och använder sig av vapen som till allra största delen tros vara köpta i USA.

13.4 Kuba

Sedan revolutionen 1958 har Kuba varit diktatoriskt styrt och demokratiska och mänskliga rättigheter har ständigt kränkts. Någon större förbättring av den demokratiska situationen har ännu inte skett genom maktskiftet från Fidel Castro till brodern Raul Castro.

Raul Castro har visserligen släppt ett antal politiska fångar, visat sig mer öppen att lyssna till oppositionen och skrivit på FN:s deklaration för mänskliga rättigheter. Men Kubas folk lider fortfarande under det politiska förtrycket och av det ekonomiska vanstyret. Regimen förtrycker sina egna medborgare. Lojala partimedlemmar kan avancera i karriären, få bra utbildning och köpa varor som vanliga kubaner bara kan drömma om. Regimen slår ned på människors åsiktsyttringar och kartlägger deras kontakter med yttvärlden.

Vi socialdemokrater tar bestämt avstånd från USA:s embargo mot Kuba. USA-embargot utgör dock ingen ursäkt för Kubas regim att brista i respekt för de mänskliga rättigheterna.

Kubas folk behöver omvärldens stöd i sin kamp för demokrati. Castros regim sitter kvar vid makten genom sitt eget taktiska manövrerande och en absurd statlig övervakning av det kubanska folket. Deras makt är också beroende av det faktum, att många politiker i omvärlden har en romantiserad syn på det lilla landet, som står upp mot den stora makten USA. Det gör dem tyvärr beredda att se mellan fingrarna, när det gäller det politiska förtrycket i just Kubas fall.

Socialdemokraterna i Sverige är redo att föra en dialog med Kubas demokratiska krafter. Precis som vi stöder demokrati och mänskliga rättigheter överallt annars gör vi det också på Kuba. Omvärlden ska inte isolera Kuba – tvärtom. Människor hungrar efter kontakter och utbyte med omvärlden. Kontakter folk till folk och mellan organisationer och näringsliv är oerhört viktiga. Den svenska politiken måste även fortsättningsvis föras tillsammans med EU utifrån starka krav på mänskliga rättigheter. Vi ska bidra med konstruktivt och konkret stöd till de demokratiska krafterna, och vi ska samtidigt öka kontakterna mellan folk och organisationer.

Sveriges kontakter med den demokratiska oppositionen ska inte avbrytas utan i stället breddas och fördjupas. Det är samtidigt viktigt, att en dialog kan föras med hela det kubanska samhället.

Vi socialdemokrater har ett starkt engagemang för att främja de mänskliga rättigheterna på Kuba och att bidra till en fredlig övergång till ett demokratiskt samhälle med väsentligt förbättrade levnadsvillkor för den kubanska befolkningen. Det kubanska folket ska inte behöva välja mellan demokrati och respekt för de mänskliga rättigheterna och generell välfärd. Vi vill ge fortsatt stöd till det civila samhället genom att fortsätta utvecklingen av kontakterna med och stödet till alla de aktörer som verkar för en demokratisk utveckling i Kuba.

13.5 Nicaragua

Nicaragua är Latinamerikas näst fattigaste land efter Haiti. Enligt FN:s utvecklingsorgan, UNDP, levde 80 procent av befolkningen i fattigdom och 45 procent i extrem fattigdom i början av 2000-talet. Nästan var tredje person är undernärd, och mer än var femte person saknar tillgång till rent vatten, enligt FN:s barnfond Unicef.

Som i så många andra länder är kvinnor och barn på landsbygden särskilt utsatta. I många hushåll är kvinnan ensam ansvarig för familjens försörjning. Tillsammans med Guatemala har Nicaragua Centralamerikas högsta barna- och mödradödlighet. Hälsovården är bristfällig, och på de statliga sjukhusen råder brist på mediciner och utrustning. I många svårtillgängliga områden, särskilt vid Atlantkusten, finns överhuvudtaget ingen vård att tillgå.

Nicaragua är ett starkt mansdominerat samhälle. Enligt rapport från Sida är Nicaragua det land i Latinamerika som har mest kvinnomisshandel inklusive sexuellt våld. En tredjedel av barnen i Nicaragua har sett sina mödrar misshandlas. Ansträngningar görs dock för att komma tillrätta med våldet i hemmen. Sedan mitten av 1990-talet finns specialutbildade kvinnokommissarier

Fel! Okänt namn på

på flera polisstationer, för att få fler att våga anmäla våld mot kvinnor och barn. Dessutom arbetar en rad organisationer för att förbättra kvinnornas villkor.

Jämställdhet har alltid varit en viktig fråga i det svenska utvecklingsarbetet. I Nicaragua, där kvinnor diskrimineras på många sätt, har Sverige bidragit till ett antal större insatser för att öka jämställdheten, men mycket återstår att göra.

Enligt Amnesty har landets regering misslyckats med att få till stånd en integrerad handlingsplan för att få bort det sexuella våldet, ge skydd till offer och se till att de har tillgång till allsidigt psykosocialt stöd för att kunna återhämta sig.

I Nicaragua finns världens hårdaste abortlag, som infördes 2006 efter en välregistrerad propagandakampanj av katolska kyrkan. Redan dessförinnan hade man en mycket hård lagstiftning, där abort endast tilläts då kvinnans liv var i fara, eller om graviditeten var följden av våldtäkt eller incest. Med den nya och hårdare lagen, som inte ens tillåter abort om kvinnans liv är i fara, eller om unga flickor blivit gravida efter sexuella övergrepp, riskerar såväl kvinnan som läkaren, som utför en abort, två respektive tre års fängelse.

Med tanke på den rådande situationen i Nicaragua anser vi socialdemokrater det viktigt med ett fortsatt engagemang för utvecklingen i landet inte minst gällande kvinnornas situation.

På senare år har sandinistregeringen visat prov på ett alltmer auktoritärt förhållningssätt. Civila organisationer har uteslutits och granskas av regeringen. Deras möjligheter att påverka och ta del av landets utveckling och hur fattigdomen ska bekämpas har stramats åt och ingen internationell insyn tilläts i kommunalvalen. Det är också mycket oroande att Högsta domstolen förbjudit partier från att delta i val.

14 Europarådet

Läget för Europarådets huvuduppgifter – mänskliga rättigheter, rättsstatlighet och demokrati – är inte generellt gott. Dagens Europa har stora problem.

Den politiska utvecklingen i några av Europarådets medlemsstater går inte i demokratisk riktning. Det gäller Ryska federationen. Det gäller Ukraina. Det gäller Turkiet. Liknande stora problem finns i t ex Azerbajjan, Armenien och delvis Georgien och Moldavien. I Vitryssland härskar diktatur. Det landet, liksom Kosovo, står utanför Europarådet. Dessa enorma problem berör i princip långt över 250 miljoner människor i dagens Europa.

Utvecklingen går också åt fel håll i Ungern och Rumänien. Detta är två medlemmar i EU, vilket därtill skadar unionens samlade trovärdighet. I Italien har däremot utvecklingen i vissa hänseenden förbättrats i och med regeringen Monti.

Men den ekonomiska utvecklingen i Europa har stagnerat, framför allt i euroområdet. I flera länder, inom och utom eurozonen, är arbetslösheten mycket stor, t ex i Spanien kring 25 procent. Framför allt är yngre människor,

som är på väg in på arbetsmarknaden, ofta i ett mycket utsatt läge. Minoritetsgrupper känner sig utsatta för diskriminering och hot. Eurokrispolitiken har allvarliga demokratiska problem med sig. I Europarådets parlamentariska församling har detta uppmärksammats och debatterats med stor oro.

Den politiska tendensen i Europa har varit höger. Möjligen representerar de franska valen i år, liksom delstatsval i Förbundsrepubliken Tyskland, en mera positiv tendens. Men Europas politiska institutioner och politiska krafter har i mycket misslyckats med att upprätthålla fundamentala betingelser för välfärd och demokrati. Situationen är kritisk – och den inbjuder oss alla i Sveriges riksdag, att samla våra krafter för demokrati och rättfärdighet. I detta avsnitt vill vi peka på några viktiga politiska utmaningar som ligger i Europarådet.

14.1 Arbete för demokratisk utveckling

Det senaste årets utveckling i Ryssland pekar på den stora demokratiska kraft som finns i viktiga och moderna delar av befolkningen. Men den auktoritära ”maktens vertikala” som Vladimir Putin står för har fortsatt överhanden. Förtryck, manipulation i medierna, rättslöshet och orimliga inkomst- och förmögenhetsförhållanden härskar.

Under detta år pågår i Europarådets parlamentariska församling en granskning av Rysslands samhällsskick, i ljuset av de åtaganden som landets ledning gjorde vid sitt tillträde till ER i mitten av 1990-talet.

Vi socialdemokrater anser att Sveriges regering inte på länge varit i stånd att föra en konsekvent politik i förhållande till det Ryssland, som det verkliga är. Riksdagen bör, i form av ett tillkännagivande, tillse att regeringen följer den uppmaning, som utrikesutskottet (2011/12:UU17), riktat till regeringen att i nästa skrivelse till riksdagen om verksamheten i Europarådets ministerkommitté lämna en redogörelse och bedömning av den konstitutionella utvecklingen i Ryssland.

Också utvecklingen i Ukraina går i fel riktning. Före detta premiärminister Timosjenko är en av många politiska fångar. Den konstitutionella ordningen är inte stabil. Den inre sammanhållningen är likaså alltmer illusorisk. I Europarådets parlamentariska församling pågår en granskning.

I Ungern har den konstitutionella utvecklingen successivt uppmärksammats allt mer. I Europarådets parlamentariska församling pågår en granskning av Ungerns demokrati, i ljuset av de krav som ställs på ett land som blir medlem i ER.

De senaste månaderna har den politiska utvecklingen i Rumänien kännetecknats av förbittrade konflikter mellan de politiska partierna, och demokratiska grundvärden synes nu vara riskabelt ute. Vi socialdemokrater är inställda på att utvecklingsförloppet i Rumänien bör bli föremål för en granskning av liknande slag som den för Ungern.

Den turkiska utvecklingen under premiärminister Erdogan har svängt in på en mindre lovande väg för demokrati och möjligt medlemskap i EU. Man

Fel! Okänt namn på

uppskattar antalet politiska fångar till ca 3 000. EU-medlemskap ligger långt borta. För Europarådet är Turkiet åter en prøvosten.

Utvecklingen i Tunisien, Marocko och kanske också fler länder i norra Afrika och Mellanöstern är lovande. Libyens utveckling ter sig ljusare, i och med de konstituerande valen. Västsahara kvarstår dock som ett allvarligt problem. Det finns ett stort utrymme för Europarådet att stå för de demokratiska, rättsstatliga och i vid mening sociala perspektiven på ett ömsesidigt samarbete. I den parlamentariska församlingen finns en ny form för detta som heter partnerskap för demokrati. Marocko och Palestinska myndigheten är antagna som partner. Tunisien förefaller kunna gå denna väg. Egypten skulle kunna göra det, så här långt sett, och kanske ytterligare något land om de går den positiva vägen.

14.2 Mediesituationen

I flertalet av dessa länder är mediesituationen inte pluralistisk nog. Man ser en ökad mediekoncentration och en allt svårare situation för journalister, när det gäller att bedriva en seriös och allsidig bevakning av politikens och ekonomins aktörer. Hot och våld mot journalister, som arbetar seriöst, förekommer, bl a i Ryssland och Turkiet. Det finns stora behov av att skydda dem, liksom deras källor.

14.3 Europakonventionen och EU

Genom en förhandlingsöverenskommelse våren 2012 har reformer aktualiserats av den europeiska domstolen för mänskliga rättigheter med säte i Strasbourg. Bakom detta projekt ligger problemen med den sk obalansen i domstolens ärendetillströmning. Det finns dock risker, att reformer skadar möjligheterna till en grundläggande gemensam rättsordning i Europa. Vi socialdemokrater vill betona att det vore mycket motiverat att regeringen tillsätter en parlamentarisk utredning kring hur vi från svenskt håll vill påverka de kommande förhandlingarna. Ett stort antal konventioner som har Europarådet som huvudman kan också beröras, t ex genom att urfasas, och också i detta arbete vill vi se en parlamentarisk medverkan.

Vi anser att regeringen ska driva på förhandlingarna mellan ER och EU om att EU ska tillträda konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och grundläggande friheterna.

14.4 Europarådets konvention om våld mot kvinnor och våld i nära relationer

Europarådets konvention om våld mot kvinnor och våld i nära relationer undertecknades vid ministermötet i Istanbul i maj 2011. Konventionen är den första i världen. Enligt olika källor beräknas mer än 127 miljoner kvinnor och

flickor i världen vara könsstympade. Den svenska ratificeringen från riksdagen av konventionen får inte dra ut på tiden, på det olyckliga sätt som är regeringens praxis.

14.5 Kvinnors sexuella och reproduktiva rättigheter

Frågor som berör kvinnors sexuella och reproduktiva rättigheter är frågor som ofta blir kontroversiella i Europarådet. Vi håller på, att alla människor ska ha rätt till sexuell och reproduktiv hälsa och det ska inkludera rätt till abort, i ljuset av Europakonventionen om mänskliga rättigheter. Mödradödligheten är nära förknippad med abortfrågan. Abort ska vara laglig, säker och tillgänglig för alla kvinnor.

14.6 Hbt-rättigheter

Homo- och transfobin är fortsatt utbredd i Europa. Dagligen kränks hbt-personers mänskliga rättigheter. Ibland sanktioneras kränkningarna av det offentliga och myndigheter i Europarådets medlemsstater. På senare tid har vi också sett förslag och beslut om lagstiftning som inte har något annat syfte än att kringskära hbt-personers rättigheter. Detta har varit mest tydligt i Ryssland, Ukraina och Litauen. Rätten att samlas och rätten att manifesteras kränks också fortfarande. Detta är oacceptabla inskränkningar av mänskliga rättigheter, riktade mot en grupp, enbart på grund av sexualitet och könstillhörighet.

Inom Europarådets sekretariat har en enhet skapats för att jobba med de här frågorna. Flertalet projekt planeras och generalsekreterare Jagland uppmanar medlemsstaterna att delta. Alla sådana här initiativ bör stöttas tydligt av Sverige.

15 OSSE:s parlamentariska församling

Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) bildades 1975, är en organisation för säkerhetspolitisk dialog och samverkan i Europa. OSSE:s huvudinriktning är att verka för att förebygga konflikter, skydda nationella minoriteter, främja mänskliga rättigheter, ge stöd till demokratiuppbyggnad, verka för rustningskontroll och att främja förtroende- och säkerhetsskapande insatser.

OSSE:s parlamentariska församling inrättades 1991 och har 56 medlemsländer. Varje land är representerat med parlamentariker i relation till sin storlek. Den parlamentariska församlingen har en rådgivande funktion. Den granskar hur medlemsländernas regeringar uppfyller OSSE:s mål, debatterar aktuella frågor på OSSE:s dagordning och antar resolutioner som syftar till att öka säkerhet och samarbete i Europa.

Fel! Okänt namn på

Som ett viktigt instrument för att stödja OSSE:s åtagande vad gäller mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer har församlingen ett omfattande program för övervakning av parlamentsval, och i vissa fall presidentval, framför allt i de nya demokratierna i f.d. Sovjetunionen i Central- och Östeuropa samt Centralasien. Församlingens medlemmar inbjuds att delta i dessa valobservationer som arrangeras i samarbete mellan OSSE och den parlamentariska församlingen.

Vi socialdemokrater anser att OSSE och OSSE:s parlamentariska församling är viktiga institutioner för att främja fred och säkerhet och för att främja mänskliga rättigheter och demokrati. Aktivt deltagande i valövervakningar främjar insyn och bidrar till att avslöja fusk och brister i valprocesser.

Genom våra företrädare i OSSE:s parlamentariska församling har vi under många år varit aktivt pådrivande i frågor rörande jämställdhet och trafficking, ett arbete vi kommer att fortsätta att kämpa för med oförminskad kraft och styrka. Vi kommer också att fortsätta att driva frågor om demokrati och mänskliga rättigheter i relation till exempelvis Vitryssland där människor lever i förtryck och där valprocesser inte tillåts vara fria och öppna och där kandidater fängslas och förföljs.

Vi betonar vikten av parlamentarisk dialog i Medelhavsområdet och i synnerhet med Ryssland som tycks fästa allt mindre vikt vid samarbetet inom OSSE:s parlamentariska församling.

Vi socialdemokrater betonar vikten av de valobservationer som OSSE:s parlamentariska församling utför. De bidrar till att utveckla och stärka demokratier och belyser brister och fusk i valprocesser. Valobservationerna utgör en viktig stödjepunkt för demokratirörelser och stärker nationella strävanden för sann demokrati.

Kraven och förväntningarna på OSSE:s parlamentariska församling är höga och fortsätter att växa samtidigt som den ekonomiska situationen nu under flera år varit mycket hårt ansträngd. Arbetsuppgifterna har växt men inte organisationens budget. Det är angeläget att en övergripande utredning kommer till stånd som ser över OSSE:s parlamentariska församlings ekonomi men också dess politiska och organisatoriska utmaningar.

Vi kommer också inom församlingen att driva frågan om samarbete och dialog med andra regionala organisationer med delvis eller närbesläktade arbetsområden som Shanghai Cooperation Organization och Asean.

16 Sveriges representation i världen

Sveriges representation utomlands är en vital fråga för vårt lands utrikes-, bistånds- och näringspolitik. Vi måste ha en väl rustad utrikesförvaltning både på Utrikesdepartementet i Stockholm och på plats ute i världen för att kunna förstå politiska, ekonomiska och kulturella trender och för att kunna upprätthålla relationer som ligger till grund för samarbete på en mängd viktiga områden.

Fel! Okänt namn på

Socialdemokraterna vill slå vakt om UD:s möjligheter att såväl behålla som nyrekrytera kompetent personal.

Socialdemokraterna och regeringen slöt 2011 en överenskommelse som räddar ambassaderna i Hanoi, Buenos Aires, Luanda och Kuala Lumpur från nedläggning.

Utöver det handlade överenskommelsen om vikten av att utrikesförvaltningen i närtid ytterligare stärker sin närvaro på viktiga tillväxtmarknader. Via Exportrådet ska riktade exportfrämjande åtgärder göras, exempelvis till länder där det planerades att avveckla den svenska representationen. Satsningen inriktas på att främja exporten i små och medelstora företag och inriktas dessutom på handel med samtliga BRIC-länder samt Irak. Satsningen riktas särskilt mot viktiga framtidsbranscher, exempelvis kreativa näringar, energieffektivisering och miljöteknik.

Med länder som Brasilien och Indien med stark ekonomisk tillväxt växer det fram nya regionala och globala stormakter. Sveriges utrikes- och främjandepolitik bör avspegla detta. Därför välkomnar vi socialdemokrater att Sverige genom överenskommelsen mellan oss och regeringen nu öppnat ett konsulat i Mumbai. Regeringen bör under det kommande året redovisa resultaten av gjorda främjandesatsningar.

Vi socialdemokrater har utöver detta också lagt egna förslag om exportfrämjande åtgärder för att stärka de små och medelstora företagens export.

Sverige har kunnat hantera globaliseringens negativa effekter samtidigt som vi dragit fördel av dess möjligheter. För att kunna fortsätta med detta måste vi söka breda lösningar för vår internationella politik och Sveriges närvaro i olika delar av världen för att tillvarata våra intressen.

Ett exempel på de kortsiktiga beslut som den borgerliga regeringen har tagit under tidigare år utgörs av det hårt kritiserade nedläggningsbeslutet av generalkonsulatet i New York. Vi socialdemokrater menar att denna besparing inte uppväger nackdelarna. Sverige bör ha ett generalkonsulat i New York.

Stockholm den 5 oktober 2012

Urban Ahlin (S)

Carina Hägg (S)

Carin Runeson (S)

Kenneth G Forslund (S)

Tommy Waidelich (S)

Olle Thorell (S)

Désirée Liljevall (S)